UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA
COMITETUL SINDICAL AL SALARIAȚILOR

Schițe din istoria organizației sindicale a salariaților Universității de Stat din Moldova (1946–2016)

Chișinău, 2016

CZU 331.105.44:378.4(478-25)(091)(929)
S 33

Redactor coordonator **Dumitru CĂLDARE,** dr. hab. conf. univ.

Colegiul redacțional:
Dumitru CĂLDARE, dr. hab. conf. univ.
Dumitru SÎRGHI, dr. conf. univ.
Mihai LESCU, dr. conf. univ.
Alexandra GHERASIM, dr. conf. univ.
Alexandra COJUHARI, șef serviciu BCU

Lucrarea este aprobată de comitetul sindical al salariațilorUniversității de Stat din Moldova

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Schiţe din istoria organizaţiei sindicale a salariaţilor Universităţii de Stat din Moldova: (1946-2016) / Univ. de Stat din Moldova, Comitetul sindical al salariaţilor; col. red.: Dumitru Căldare (coord.) [et. al.]. – Chişinău: CEP USM, 2016. – 144 p.

Referinţe bibliogr. în subsol. – 150 ex.

ISBN 978-9975-71-778-6.
331.105.44:378.4(478-25)(091)(929)
S 33

ISBN 978-9975-71-778-6

© CEP USM, 2016

PREFAȚĂ

„Schiţele” privind activitatea organizaţiei sindicale a angajaţilor Universităţii de Stat din Moldova cuprind perioada anilor 1946-2016. Activitatea organizaţiei sindicale a USM este prezentată în mod general. Autorii acestor „Schiţe” nu şi-au pus drept scop examinarea (cercetarea) activităţii organizaţiei sindicale a USM conform unor principii metodologice şi ştiinţifice stricte. În carte accentul este pus pe activitatea nemijlocită a organizaţiei sindicale în contextul ei cronologic şi conceptual-pragmatic conform actelor şi regulamentelor ce vizează acest domeniu, respectând însă rigorile genului publicistic - schiţa.

Particularitatea distinctă a „Schiţelor” constă în faptul că munca sindicală din perioada anilor 1946-1970 este descrisă în baza materialelor de arhivă (autor - Dumitru Sărghi, doctor în istorie), iar activitatea sindicală din perioada anilor 1970-2016 - atât în baza materialelor de arhivă, cât şi a celor prezentate de preşedinţii comitetelor sindicale care cunosc în profunzime conţinutul muncii îndeplinite: Sergiu Roşca, Petru Chetruş, Gheorghe Duca, Ilie Lupu, Andrei Smochină, Victor Stan, Efim Chilari, Dumitru Căldare.

Anume preşedinţii comitetului sindical (local) au relatat veridic şi obiectiv despre esenţa activităţii sindicale realizate, iar colegiul redacţional a completat-o cu anumite date şi materiale din fondul sindicatului universitar şi al celui republican, plasând activitatea fiecărui preşedinte în ordinea cronologică a istoriei sindicatelor universitare.

Astfel „Schiţele” reflectă activitatea organizaţiei sindicale a USM conform perioadelor în care au activat preşedinţii comitetului sindical. În viziunea colegiului redacţional o asemenea modalitate de expunere a activităţii organizaţiei sindicale a permis reflectarea mai obiectivă şi mai amplă a fiecărei perioade în parte, ţinându-se cont că fiecare perioadă este caracterizată prin anumite aspecte specifice, şi doar preşedinţii comitetului sindical (local), ca executori nemijlociţi ai muncii sindicale, cunosc situația de facto în profunzime, ca urmare evitându-se subiectivismul şi interpretările incomplete. Şi fiecare perioadă este irepetabilă în felul ei, are anumite particularităţi, forme şi metode, se sprijină pe anumite principii şi tradiţii, pe orientări cardinale, în funcție de care s-au expus faptele în această lucrare.

În „Schiţe” este accentuat aspectul concludent că organizaţia sindicală, în ansamblu, şi comitetul sindical al universităţii, în particular, au menirea

şi scopul fundamental de a apăra interesele şi drepturile social-economice ale angajaţilor, de a le acorda acestora ajutorul necesar inclusiv cel material, de a-i susţine la orice solicitare în procesul de activitate instructiv-educaţională sau obştească.

În carte sunt descrise în mod obiectiv faptele şi acţiunile, activitatea concretă a preşedinţilor comitetului sindical (local), care şi-au consacrat eforturile pentru obţinerea unei bunăstări reale a membrilor de sindicat, au stat şi stau de veghe la paza sănătăţii şi securităţii în muncă a acestora. Şi astfel misiunea nobilă a sindicatelor este argumentată prin faptele concrete, prin acţiunile de ajutorare, prin implicarea nemijlocită în soluţionarea problemelor social-economice ale colectivelor, în ansamblu, sau a unor membri de sindicat în parte. Anume de aceea angajaţii se adresează în permanenţă la comitetul sindical în vederea soluţionării diferitor probleme. Şi aceasta este probabil cel mai important factor – angajaţii USM, în marea lor majoritate, cred în sindicate, în potenţialul lor constructiv, care este pus în mod dezinteresat în serviciul membrilor de sindicat.

În acelaşi timp, în carte sunt expuse şi îndemnuri către membrii de sindicat ca să participe mai activ în soluţionarea problemelor cardinale ale activităţii lor, precum salarizarea decentă, (inclusiv participarea la proteste), asigurarea securităţii şi sănătăţii în muncă, crearea unor condiţii optime de muncă ştiinţifico-didactică şi profesională, tratamentul sanatorial, organizarea diferitor manifestări cultural-sportive, participarea nemijlocită în activitatea diverselor comisii didactico-ştiinţifice, metodice, acordarea ajutorului material etc.

Remarcăm şi un fapt foarte important în funcţionarea organelor sindicale. Dacă în perioada sovietică sindicatele acordau o atenţie prioritară activităţii de producţie fiind axate cu totul pe domeniul dat, apoi, începând cu anii ’90 ai secolului trecut treptat aceste aspecte sunt cu mult diminuate. Astfel, astăzi administraţia de la întreprinderi şi instituţii a preluat un şir de funcţii ale sindicatelor, care în continuare trebuie să rezulte din aceste noi circumstanţe.

În „Schiţe” este elucidat şi faptul că în perioada sovietică sindicatul s-a aflat în permanenţa sub influenţa ideologică a partidului, iar în problema cadrelor erau aplicate și alte principii decât cele obiective şi profesionale.

De asemenea menţionam că pe parcursul anilor toţi preşedinţii comitetului sindical al USM accentuează că conducerea Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei, care a avut diferite denumiri timp de 70 de ani, preşedinţii şi lucrătorii acestuia colaborau constructiv cu organizaţia sindicală a USM şi acordau ajutorul necesar în activitate.

CUVÂNT ÎNAINTE

În anul acesta se împlinesc 70 de ani de la fondarea Universităţii de Stat din Moldova. Performanţele didactico-ştiinţifice şi manageriale obţinute de-a lungul anilor de comunitatea universitară demonstrează elocvent şi convingător faptul că USM a devenit un factor determinant în pregătirea specialiştilor de înaltă calificare din Republica Moldova.

Desigur, un rol substanţial în ascensiunea USM şi obţinerea performanţelor didactico-ştiinţifice relevante, îi revine şi organizaţiei sindicale a angajaţilor.

Fiind creată odată cu fondarea Universităţii noastre, organizaţia sindicală a participat activ la instruirea şi pregătirea a mai mult de 114 mii de specialişti de înaltă calificare. Dacă iniţial corpul profesoral-didactic era de numai 45 de cadre didactice, actualmente el numără 784 cadre didactico-ştiinţifice, printre care 8 academicieni, 75 de doctori habilitaţi, profesori universitari, 263 doctori în ştiinţe, conferenţiari universitari, 446 cadre didactice fără titlu didactico-ştiinţific. Numărul studenţilor în acest răstimp a crescut de la 437 la 10.274, care astăzi îşi fac studiile la 13 facultăţi.

Administraţia universităţii are în organizaţia sindicală un partener şi un sprijin de nădejde privind eficientizarea şi desfăşurarea procesului didactico-ştiinţific şi a soluţionării problemelor sociale, precum şi transpunerea în fapte a programului amplu de modernizare a instituţiei în contextul standardelor europene. Se are în vedere reparaţia, renovarea şi amenajarea tuturor blocurilor şi a sălilor de studii, acestea fiind asigurate cu mobilier şi echipament modern, reamenajarea curţii campusului universitar, care a îmbrăcat „veşminte” noi, precum şi rezolvarea problemelor social-economice.

În procesul evoluţiei sale USM s-a orientat spre instruire-cercetare, având ca reper necesitatea schimbării de mentalitate, promovarea activă a realizărilor academice şi ştiinţifice, dar şi asigurarea unor garanţii sociale tuturor categoriilor de angajaţi ai universităţii. Faptul în cauză contribuie nemijlocit la modernizarea învăţământului prin aplicarea metodelor managementului participativ, a autonomiei universitare în contextul integrării europene.

La universitate s-a stabilit un parteneriat şi un dialog social rezultativ, responsabil şi de durată cu sindicatele, parteneriat care funcţionează în mod constructiv şi concret pe dimensiunile de bază ale activităţii tuturor

angajaţilor; apărarea permanentă a intereselor social-economice şi de muncă ale acestora, ameliorarea condiţiilor de trai şi asigurarea unui salariu decent, precum şi implicarea activă a fiecărui angajat în procesul instructiv-educaţional şi de cercetare, şi, în special, cultivarea încrederii şi a speranţelor în ziua de mâine. Astfel, USM continuă ascendența pe făgaşul integrării europene în spiritul celor mai avansate standarde universitare.

În contextul celor menţionate, salutăm apariţia „Schiţelor" despre organizaţia sindicală a angajaţilor USM – parte componentă a istoriei instituţiei noastre de învăţământ ce-şi continuă calea sub toate aspectele ei de activitate pe temelia modernizării şi obţinerii a noi performanţe didactico-ştiinţifice conform standardelor europene. Sperăm că ea va contribui în mod constructiv la consolidarea comunităţii universitare şi la crearea unui climat spiritual favorabil.

Gheorghe CIOCANU,
rectorul USM,
doctor habilitat, profesor universitar

Universitatea de Stat din Moldova la 70 de ani: modernizare-performanţe-standarde europene

La 1 octombrie Universitatea de Stat din Moldova împlineşte onorabila vârstă de 70 de ani. Pe parcursul evoluţiei sale, USM a obţinut performanţe didactico-ştiinţifice relevante, care atestă în mod convingător că a devenit un factor determinant în pregătirea specialiştilor de înaltă calificare din Republica Moldova. Fondarea Universităţii de Stat din Moldova a constituit o etapă decisivă în dezvoltarea şi desăvârşirea învăţământului universitar, reprezentând un model pentru întregul proces educaţional din ţară.

Potrivit clasamentului mondial Ranking Web of Universities, elaborat de Consiliul Superior de Investigaţii Ştiinţifice din cadrul Ministerului Ştiinţei şi Inovării al Spaniei, în care au fost incluse 24000 de instituţii de învăţământ superior din întreaga lume, USM a fost apreciată drept Universitate de frunte din Republica Moldova. USM conduce clasamentul universităţilor din ţara noastră pentru a 6-a oară consecutiv (ediţiile din iulie 2013, ianuarie 2014, iulie 2014, ianuarie 2015, iulie 2015, ianuarie 2016). În topul general, Universitatea de Stat din Moldova este înregistrată actualmente cu numărul 2839 în lume fiind urmată de Universitatea Tehnică a Moldovei – 2955, Academia de Studii Economice – 3901 (rezultatele ediţiei din ianuarie 2016).

Performanţele didactico-ştiinţifice, profesionale, manageriale obţinute de comunitatea universitară reflectă în mod concludent numeroasele şi aprofundatele analize, investigaţii efectuate pe parcursul mai multor ani, care au determinat conceptul de evoluţie şi modernizare a procesului de activitate realizat sub egida rectoratului condus de dl. Gh. Ciocanu, dr. habilitat, profesor universitar. Important este că rectoratul a identificat problemele şi mecanismele de soluţionare a acestora, a determinat căile de redresare a situaţiilor şi domeniile critice întru dezvoltarea universitară continuă.

Astfel, concepţia generală a parcursului universitar este orientată spre instruire-cercetare, factor bazat pe schimbare de mentalitate şi întronare a unui management european modern, pe susţinerea şi promovarea performanţelor academice şi ştiinţifice. Comunitatea universitară ameliorează calitatea învăţământului superior prin aplicarea strategiei participative şi a autonomiei universitare în contextul standardelor europene. Fiind fondată în 1946 cu denumirea Universitatea de Stat din Chişinău, a fost redenumită (19.01.1990) în Universitatea de Stat din Moldova. De

la inaugurare şi până în prezent au fost pregătiţi, prin diferite forme de instruire, mai mult de 114 mii de specialişti de înaltă calificare.

În anul de studii 1946-1947 la Universitatea de Stat din Moldova au fost înmatriculaţi 320 de studenţi. În anul academic 2015-2016 la USM studiază 10274 de studenţi, 2458 de masteranzi, 355 de doctoranzi şi 14 postdoctoranzi.

În momentul inaugurării la USM activau 45 de cadre didactico-ştiinţifice: 2 doctori habilitaţi, 3 profesori universitari, 9 conferenţiari, 8 doctori în ştiinţe, 10 lectori superiori, 13 asistenţi fără titlu didactico-ştiinţific.

În anul de studii 2015-2016 la Universitate activează 784 de cadre didactico-ştiinţifice, 8 academicieni, 75 doctori habilităţi, profesori universitari, 263 doctori în ştiinţe, conferenţiari universitari, precum şi 446 cadre didactice fără titlu didactico-ştiinţific.

În anul 2015 la USM funcţionau 30 de seminare ştiinţifice de profil pentru examinarea tezelor de doctor şi de doctor habilitat în ştiinţe.

În perioada anilor 1990-2015 în consiliile ştiinţifice specializate din cadrul USM au fost susţinute 827 de teze, dintre care 758 - de doctor în ştiinţe.

Începând cu anul 2015 la Universitatea de Stat din Moldova funcţionează 11 şcoli doctorale, în cadrul cărora activează 212 conducători de doctorat, acestea asigură studiile doctorale la 104 specialităţi ştiinţifice.

Astfel, posedând un potenţial intelectual de cea mai înaltă calitate, USM a obţinut o strălucită imagine internaţională de universitate clasică şi dispune de contracte de colaborare didactico-ştiinţifică cu 130 de universităţi şi centre ştiinţifice din lume.

Universitatea de Stat din Moldova este membru al Asociaţiei Internaţionale a Universităţilor (IAU), al Agenţiei Universitare a Francofoniei (AUF), al Asociaţiei Euroasiatice a Universităţilor (AEU), al Consorţiumului Universităţilor. Axându-se pe segmentul schimbărilor complexe la toate nivelurile – concepual, instituţional, didactic, managerial – USM este orientată spre respectarea a patru principii fundamentale: asigurarea creativităţii şi calităţii în educaţie; excelenţă în cercetare; competitivitate academică la nivel naţional şi internaţional; responsabilitate şi management participativ.

Planul strategic de dezvoltare a USM este fundamentat pe 6 programe de evoluţie universitară: de consolidare a excelenţei naţionale şi de formare a celei internaţionale în cercetare şi inovare; de asigurare a calităţii; de motivare a salariaţilor şi de creştere a bunăstării acestora; de

modernizare pentru desfăşurarea activităţilor tuturor membrilor comunităţii universitare; de promovare a unui management modern, participativ şi de performanţă.

Obiectivele Planului strategic de evoluţie universitară vizând asigurarea calităţii sunt realizate prin aplicarea strictă a regulamentelor şi actelor normative cu privire la organizarea şi desfăşurarea procesului de studii şi de cercetare, precum şi prin monitorizarea permanentă a acestuia; modernizarea curriculumului şi orientarea procesului de studii pe competenţe, în lumina Codului Educaţiei. La USM se înfăptuieşte cu succes un program amplu de modernizare a bazei materiale, sunt reparate, inovate şi amenajate modern blocurile de studii şi curtea campusului universitar, acestea îmbrăcând ,,veşminte'' noi şi căpătând o imagine cu adevărat universitară.

Concomitent rectoratul realizează şi un vast program social, identificind noi posibilităţi de îmbunătăţire a condiţiilor materiale ale angajaţilor: la sfîrşitul anului academic cadrele didactice beneficiază de un ajutor material de 2000 de lei, iar auxiliarii – de 1200 de lei, la Sfintele Paşti – 1300 de lei şi la Crăciun – 1000 de lei pentru toţi angajaţii.

Actualmente, valoarea veritabilă a universităţilor o constituie şcolile ştiinţifice, generaţiile tinere selectate şi educate în aceste instituţii, infrastructura de cercetare dotată cu utilaj şi echipament modern.

Domeniul de cercetare este unul prioritar în activitatea rectoratului şi a comitetului sindical atât prin participarea în diferite comisii didactico-ştiinţifice, cât şi prin acordarea de mijloace financiare. Comitetul sindical contribuie cu 500 de lei pentru organizarea conferinţelor ştiinţifice universitare şi 2000 de lei pentru cele internaţionale.

Începând cu luna martie 2015 sindicatele acordă prime (ajutoare materiale) cadrelor didactice şi cercetătorilor care susţin cu succes tezele de doctor - 500 de lei şi de doctor habilitat - 1000 de lei.

Astfel la USM este elaborat şi funcţionează un amplu Program de motivare a salariaţilor, care prevede crearea unor condiţii optime de activitate şi asigurare a unui trai decent. În contextul acestor performanţe, la USM s-a stabilit un parteneriat benefic cu conducerea universităţii care funcţionează în mod constructiv şi eficient pe dimensiunile: protecţia permanentă a intereselor social-economice şi de muncă ale angajaţilor, ameliorarea condiţiilor de trai şi activitate pentru profesori şi studenţi, precum şi implicarea activă a fiecărui angajat în procesul instructiv-educaţional şi de cercetare.

Organizaţia sindicală a Universităţii de Stat din Moldova

Organizaţia sindicală a Universităţii de Stat din Moldova a fost creată în decembrie 1946, fiind constituită din lectori, profesori, colaboratori tehnici şi întrunea 82 de membri[1].

Primul preşedinte al comitetului sindical (local) al Universităţii a fost *Alexandru Kokorin*, doctor habilitat în ştiinţe chimice. În perioada 1946-2016 la cârma organizaţiei sindicale s-au perindat 21 de preşedinţi. Primii preşedinţi ai comitetului sindical (local) activau de regulă 1-2 ani. Cel mai longeviv preşedinte al comitetului sindica (local) de până la 1970 a fost *Magdi Burnaşev* (1950-1957). După anii ’70, toţi preşedinţii com./sindical erau aleşi, de regulă, pe un termen de 5 ani, care, în principiu, a fost respectat, excepţie fiind perioada 2005 – până în prezent.

În aceşti ani au fost elaborate trei contracte colective de muncă: primul – 2005-2008 în conlucrare cu rectorul din acea perioadă, profesorul universitar Gheorghe Rusnac, iar următoarele doua CCM – în conlucrare cu actualul rector, profesorul universitar Gheorghe Ciocanu.

În acest context menţionăm că datele din arhiva universitară confirmă că, în general, administraţia universităţii colabora constructiv cu comitetul sindical. De notat că această colaborare a devenit mai ampla, mai concretă şi mai rezultativă în ultimul deceniu.

Evidenţiem şi faptul că, de la întemeiere şi până în prezent, comitetul sindical îşi orientează activitatea spre apărarea drepturilor şi intereselor social-economice ale angajaţilor: dreptul la muncă, salarizare decentă şi condiţii optime de muncă, dreptul la studii şi la spaţiu locativ, odihnă şi tratament sanatorial, dreptul la devenirea profesională şi protecţia muncii. Până în anii ’70 ai secolului trecut, organizaţia sindicală s-a manifestat şi la capitolul deservirii sociale şi asigurării cu bunuri materiale pentru angajaţii, membri de sindicat. Practic, comitetul sindical s-a încadrat în mod permanent în toate tipurile de activitate didactico-ştiinţifică universitară la catedre, departamente, facultăţi, precum şi în activitatea diferitor comisii de profil.

Aflându-se în permanenţă în serviciul membrilor de sindicat, comite-

[1] *A.N.R.M.,* F. 3186, inv. d. 10, f. 58.

tul sindical le acordă acestora ajutor material solicitat, susţinând în mod concret participările în munca instructiv-educaţională, de producţie şi în special a celei sindicale.

În prezent, comitetul sindical îşi orientează activitatea în contextul cerinţelor şi standardelor europene (conform Procesului Bologna), care sunt axate pe instruire-cercetare, pe schimbare de mentalitate şi afirmarea adecvată a principiilor Spaţiului European al Învăţământului Superior. Astfel, organizaţia sindicală susţine şi promovează performanţele academice şi ştiinţifice europene, autonomia universitară, modernizarea pe toate căile a dezvoltării strategice a Universităţii. Un loc şi un rol aparte în activitatea comitetului sindical îi revine asigurării tuturor membrilor de sindicat cu condiţii optime de muncă didactico-ştiinţifică şi de producţie, în special, asigurarea cu un salariu decent. Pe parcursul anilor, organizaţia sindicală a USM a evoluat şi în context cantitativ. Dacă la momentul fondării organizaţia număra doar 82 de membri de sindicat, în 1965 – 1.130 de membri de sindicat, în 2005 – 2.514 membri de sindicat, iar în 2016 – 1.607 membri de sindicat .

Kokorin Alexandru

doctor habilitat în ştiinţe chimice, profesor universitar, primul preşedinte al comitetului sindical (local) în perioada 1946 - 1947

S-a născut la 8 octombrie 1900 în regiunea Krasnoiarsk, gubernia Enisei, s. Keşinskoie, în familie de ţărani, de naţionalitate rus. A decedat în 1963.

În anul 1929 a absolvit Universitatea de Stat din Irkutsk, Facultatea de Chimie. Din 1929 până în 1940 a lucrat în calitate de învăţător. În anul 1940 a fost înmatriculat la aspirantură, la Universitatea de Stat din Gorki, pe care a absolvit-o în 1942, susţinând teza de candidat (doctor) în ştiinţe chimice. Între anii 1942 – 1946 a activat în calitate de colaborator ştiinţific superior, apoi conferenţiar, şef interimar al Catedrei de Chimie Anorganică a Universităţii de Stat din Gorki. De la 1 octombrie 1946 a fost angajat ca şef al Catedrei de Chimie Generală a Universităţii de Stat din Chişinău şi a participat activ la organizarea noii instituţii de învăţământ superior din RSSM. În septembrie 1947 a fost numit şef al Catedrei de Chimie Analitică, suplinind această funcţie în două mandate: 1947 – 1952 şi 1960 – 1963. A activat şi ca decan interimar al Facultăţii de Chimie. În anul 1957 a susţinut teza şi a obţinut gradul ştiinţific de doctor habilitat în ştiinţe chimice. În 1958 devine profesor universitar. Pe parcursul a 23 de ani de activitate ştiinţifico-pedagogică profesorul universitar Alexandru Kokorin a publicat 33 de lucrări ştiinţifice şi didactice.

Pentru activitate ştiinţifico-pedagogică prodigioasă în anul 1945 a fost decorat cu medalia „Gloria muncii”, iar în 1949 - cu ordinul „Insigna de Onoare”.

Alexandru Kokorin s-a manifestat ca un membru activ al sindicatelor din învăţământ. În 1939-1940 a fost membru al Comitetului orăşenesc Gorki al Uniunii lucrătorilor şcolii primare şi medii[1].

Profesorul Alexandru Kokorin, fiind iniţiat în activitatea sindicalistă, a fost desemnat în calitate de conducător al grupului de iniţiativă, care a organizat sindicatul colaboratorilor Universităţii de Stat din Chişinău.

[1] A.U.S.M. F. 1, inv. 8, d. 3929.

Grupul de iniţiativă şi-a desfăşurat activitatea având drept temei decizia fostului Consiliu Central al Uniunilor Profesionale din toată Uniunea (V. Ţ. S.P.S.) din 21 noiembrie 1944 „Despre restabilirea organizaţiilor sindicale din RSSM" şi sprijinul Comitetului Republican al Sindicatelor din Învăţământ şi Ştiinţă şi al Comisiei Şcolii Superioare de pe lângă Comitetul Republican al şcolii primare şi medii".

Astfel, în anii 1946 – 1947 A. Kokorin a fost primul preşedinte al comitetului sindical (local) al sindicatului Universităţii de Stat din Chişinău. În 1947 – 1948 el a fost membru al Prezidiului Comitetului Republican al Uniunii lucrătorilor şcolii primare şi medii. Ulterior a fost ales membru al comitetului sindical (local) al sindicatului Universităţii de Stat din Chişinău.

Uniunea profesională din învăţământ şi ştiinţă din RSSM a fost considerată în perioada anilor 1944 – 1948 drept organizaţie sindicală regională a Federaţiei Ruse, fiind condusă nemijlocit de către Consiliul Central al sindicatelor lucrătorilor şcolii primare şi medii din RSFSR. Prezidiul Comitetului Republican al Sindicatelor din învăţământ şi ştiinţă era subordonat nemijlocit conducerii sindicatelor de ramură din fosta RSFSR. Comitetul sindical (local) al sindicatului Universităţii de Stat din Chişinău a fost obligat, inclusiv până în 1948, să prezinte în această instanţă, cu sediul la Moscova, procesele-verbale ale şedinţelor sale şi dările de seamă anuale. Drept urmare, în fondul documentar al Universităţii de Stat din Moldova, depus spre păstrare în Arhiva Naţională a Republicii Moldova, documentele primare ale organizaţiei sindicale universitare din perioada anilor 1946 – 1948 lipsesc cu desăvârşire. Informaţiile privind activitatea Comitetului sindical/local universitar au fost adunate din dările de seamă ale rectoratului şi din procesele-verbale ale şedinţelor comitetului de partid şi ale adunărilor de partid universitare.

Prima atestare documentară a organizaţiei sindicale universitare este în „Darea de seamă privind activitatea universităţii în anii 1946 - 1947". În acest document se menţionează că în luna decembrie 1946 a fost creată organizaţia sindicală a lectorilor, profesorilor şi colaboratorilor tehnici ai universităţii, care întrunea 82 de membri[2].

În primul an de funcţionare noua organizaţie obştească avea o structură internă specifică. În fruntea organizaţiei sindicale se afla comitetul sindical/local, condus de preşedintele acestuia. Membrii comitetului sindical/

[2] A.N.R.M., F. 3186, inv. 1, d.10, f. 58.

local erau aleşi de adunarea membrilor organizaţiei la propunerea directă a comitetului de partid al universităţii. Ulterior, ei urmau să fie organizaţi în comisii pe domeniile de activitate ale sindicatului. În primul an de activitate a organizaţiei sindicale în cadrul celor cinci facultăţi ale universităţii au fost desemnaţi doar organizatorii sindicali. Comisiile de profil, cu excepţia comisiei pentru deservirea socială, în acel an n-au fost create.

În condiţiile dificile şi precare de trai şi de muncă din primii ani postbelici, agravate de foametea organizată, de politica de teroare stalinistă, comitetul sindical/local a acordat o atenţie sporită deservirii sociale (comunale) a membrilor de sindicat. Pe parcursul iernii anului 1946 toţi colaboratorii universităţii au fost asiguraţi cu lemne şi cărbune. În anul 1947, pentru colaboratorii universităţii, membri ai sindicatului, au fost repartizate şi distribuite de sindicat 45 tone de cărbune la locuinţele acestora. Comitetul sindical/local a primit de la instanţele sindicale superioare 125 de tichete pentru procurarea mărfurilor industriale, pe care le-a repartizat personalului administrativ-tehnic.

Comisia pentru probleme sociale, avându-l în calitate de conducător pe lectorul superior B. Chiroşco, a fost încadrată în repartizarea pâinii comerciale, a achiziţionat şi, ulterior, a vândut produse agricole în sumă de 12 mii de ruble; 17 colaboratori ai universităţii au primit loturi pentru construcţia caselor şi crearea de gospodării individuale. Din iniţiativa comitetului sindical/local au fost obţinute 17 bilete de tratament sanatorial-balnear pentru membrii sindicatului şi 7 bilete pentru copiii colaboratorilor. Au fost satisfăcute cererile a 11 colaboratori, care sufereau de malnutriţie, privind asigurarea unei alimentări suplimentare. În calitate de ajutor pentru alimentarea suplimentară şi pentru procurarea biletelor la staţiunile balneare au fost repartizate din mijloacele financiare ale comitetului sindical/local 2100 ruble.

Pe parcursul primului an universitar 1946 - 1947 au fost organizate două adunări generale ale membrilor organizaţiei sindicale, 6 şedinţe ale comitetului sindical/local, precum şi trei consfătuiri de producţie[3].

În cadrul universităţii în acest an şi-a început activitatea Comisia salarială de conciliere, creată în baza principiului parităţii din reprezentanţi ai comitetului sindical/local şi din cei ai administraţiei universităţii. În această perioadă Comisia respectivă a soluţionat 5 litigii de muncă dintre colaboratori, membri ai sindicatului, şi administraţia universităţii.

[3] Ibidem, f. 58 – 60.

Datorită faptului că majoritatea colaboratorilor noii universităţi revenise de pe front – primul an de activitate a fost şi perioada când influenţa şi implicarea directă a comitetului de partid al universităţii în viaţa şi activitatea sindicală a fost neînsemnată. Aceasta s-a redus doar la confirmarea candidaţilor în calitate de membri ai comitetului sindical/local al organizatorilor sindicali ai facultăţilor şi al viitorului preşedinte al comitetului sindical/local.

Asemenea stare de lucruri era, se pare, caracteristică întregii societăţi sovietice, cuprinse de euforia victoriei asupra fascismului. Situaţia s-a schimbat când CC al PC(b) din toată Uniunea a întreprins un şir de măsuri pentru a consolida poziţia dominantă a partidului în societatea sovietică. Campaniile succesive de „educare patriotică" şi de combatere a „naţionalismului burghez", a „naţional-şovinismului", a „cosmopolitismului" etc. s-au răsfrânt direct şi asupra activităţii sindicatului universitar. Biroul de partid al universităţii, în şedinţa din 22 noiembrie 1947, a apreciat activitatea comitetului sindical/ local cu calificativul „insuficientă" şi a decis să fie „organizată realegerea membrilor comitetului sindical/local, ale cărui rânduri să fie consolidate cu membri ai partidului comunist".

Prin urmare, comitetul sindical/local şi organizaţia sindicală a lucrătorilor universităţii în general, chiar din primul an de la fondare, au demonstrat anumite capacităţi de implicare în activitatea didactico-ştiinţifică şi obstească şi au promovat în condiţii destul de complicate interesele social-economice ale membrilor săi.

Sergheev Zoia

doctor în ştiinţe biologice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical/local în anii 1947 - 1948

S-a născut la 29 aprilie 1900 în Moscova, de naţionalitate – rusoaică. În anul 1918 a absolvit şapte clase ale gimnaziului privat de fete, iar în 1919 – clasa a opta a şcolii unice de muncă (единая трудовая школа). În anii 1919 – 1921 a fost studentă a Facultăţii de Filologie a Universităţii de Stat din Moscova, apoi, în anul 1921, a fost admisă la studii la secţia „Biologie" a aceleiaşi universităţi, pe care a absolvit-o în anul 1924, obţinând calificarea „zoolog". În anul 1935, în baza lucrărilor ştiinţifice publicate, i-a fost conferit gradul ştiinţific - candidat în ştiinţe biologice (doctor) şi titlul didactic – docent (conferenţiar).

Zoia Sergheev, pe parcursul anilor, a îmbinat activitatea ştiinţifică cu cea didactică. Specialist entomolog, ea suplineşte funcţia de cercetător ştiinţific al Staţiei antimalarie din or. Mozîri, din RSS Belorusă. În anii 1925-1930 este inspector al Comisariatlui Norodnic al Agriculturii, iar din anul 1930 până în anul 1935 - colaborator ştiinţific superior al AŞ a RSS Beloruse. În martie 1935 a fost numită în funcţia de şef al secţiei antimalarie a Institutului de Microbiologie şi Epidemiologie din Minsk. A activat şi în calitate de învăţătoare a şcolii unice de muncă, treapta I, din Moscova, asistent la Universitatea de Stat din Minsk, conferenţiar al fostei Şcoli Superioare Comuniste Agricole, director şi conferenţiar la Cursurile de un an al ajutorilor de entomologi, învăţătoare de biologie a Şcolii de felceri şi moaşe, decan al Facultăţii de Ştiinţe Naturale şi Geografie, precum şi conferenţiar al Institutului Pedagogic de Stat din Balaşovo (regiunea Saratov).

Din 1 octombrie 1946 activează în calitate de conferenţiar şi şefă a Catedrei de Zoologie a Universităţii de Stat din Chişinău, pe care a condus-o până în septembrie 1949, participând activ în procesul de organizare a universităţii. A contribuit decisiv în crearea Catedrei de Zoologie a Universităţii de Stat din Chişinău. A pus bazele cercetărilor ştiinţifice în domeniul entomologiei, efectuând cercetări pe teren în diverse raioane ale republicii, a pregătit primii specialişti entomologi autohtoni, a publi-

cat peste douăzeci de lucrări ştiinţifice în domeniul entomologiei. Pentru activitatea ştiinţifică şi didactică prodigioasă a fost decorată cu ordinul „Gloria Muncii”[4].

La 25 noiembrie 1947 Zoia Sergheev, membru al PCUS, devine preşedinte al comitetului sindical (local) al Universităţii de Stat din Chişinau. Din cei nouă membri ai noului comitet sindical/local, cinci erau membri de partid, care au desfăşurat un lucru activ pentru a atrage noi membri în rândul sindicatului. Către luna februarie a anului 1948 în organizaţia sindicală erau înregistraţi 137 de membri, inclusiv 42 de cadre didactice şi 95 de lucrători administrativi şi tehnici, rămânând neîncadraţi în organizaţie încă 59 de colaboratori[5]. La adunarea sindicală de dare de seamă din noiembrie 1948 s-a menţionat despre creşterea numărului membrilor organizaţiei sindicale cu 82 de angajaţi, numărul total ajungând la 160 de membri[6].

În această perioadă a fost perfecţionată structura organizaţională prin crearea unor comisii ale comitetului sindical/local, prin fondarea grupurilor sindicale după principiul de producţie a celor cinci facultăţi şi a personalului administrativ-tehnic. A fost întemeiată Casa de ajutor reciproc a membrilor sindicatului, care a dispus de suma de 11430 de ruble. În anul 1947 a crescut de 3,5 ori suma cheltuielilor comitetului sindical/local, în comparaţie cu perioada precedentă, atingând cifra de 7840 ruble, şi de 2 ori mărimea ajutorului material acordat membrilor sindicatului – 4100 ruble. Sporul a fost substanţial, însă relativ. Salariul unui lucrător tehnic era în anul 1947 de 225 ruble, a unui asistent – de 1050 ruble, a unui lector superior – de 1200 ruble, a unui candidat în ştiinţe, conferenţiar – 2800 ruble, a unui doctor, profesor universitar – 3000 ruble[7].

La şedinţele sale Comitetul sindical/local a discutat probleme privind acordarea ajutorului material familiilor nevoiaşe, asigurarea membrilor de sindicat cu produse alimentare agricole şi mărfuri industriale de larg consum, cu cărbune (au fost distribuite contra plată membrilor organizaţiei sindicale 45 de tone de cărbune) şi lemne pentru foc. Comitetul sindical/local s-a încadrat activ în munca de lichidare a analfabetismului (corect – de învăţare a alfabetului chirilic), creând 3 cercuri speciale pentru lucră-

[4] A.U.S.M. F.1, inv. 8, d. 192, f.3 – 4.

[5] A.O.S.P.R.M. F. 276, inv. 127, d. 2, f.211.

[6] Ibidem, f. 275.

[7] A.U.S.M. F. 1, inv. 3, d. 2, f. 33.

torii tehnici. Pentru colaboratorii secţiei administrativ-gospodăreşti erau organizate săptămânal informaţii politice, care aveau menirea să contribuie la educarea lor în spiritul ideologic al vremii.

În anul 1947 a activat eficient comisia pentru munca culturală de masă. Tradiţional, comitetul sindical/local se încadra, împreună cu comitetul de partid în organizarea sărbătorilor sovietice consacrate zilelor de 7 noiembrie, 23 februarie, 8 martie, 1 mai etc. Pentru membrii sindicatului erau organizate serate, vizionări colective ale filmelor şi spectacolelor, excursii la întreprinderile din oraş. Această comisie era responsabilă şi de acţiuni culturale pentru copiii colaboratorilor şi în acest context organiza diferite matinee.

Comitetul sindical/local a rezolvat şi probleme de întremare a sănătăţii membrilor de sindicat. A repartizat bilete de tratament sanatorial-balnear pentru lucrătorii tehnici la un preţ redus la doar 30% din cost. Pentru profesori însă biletele de tratament erau repartizate contra costului deplin. În perioada de dare de seamă comitetul sindical/local, condus de Zoia Sergheev, a organizat două adunări generale, în cadrul cărora au fost discutate probleme legate de asigurarea condiţiilor normale pentru desfăşurarea procesului instructiv-educaţional, pentru realizarea cercetărilor ştiinţifice şi îndeplinirea cu succes a funcţiei de bază a universităţii – pregătirea cadrelor calificate cu studii universitare. Remarcăm, de asemenea, că comitetul sindical/local acorda atenţie şi conduitei membrilor de sindicat.

Comitetul sindical (local) a colaborat cu administraţia universităţii în vederea asigurării efective a disciplinei de muncă în rândul angajaţilor universitari, a lichidării analfabetismului şi a ocrotirii muncii. În noiembrie 1948, comitetul sindical/local a fost apreciat de către membrii organizaţiei sindicale cu calificativul „satisfăcător”. Membrii sindicatului nutreau speranţa că organizaţia sindicală, odată cu încheierea Acordului colectiv de muncă dintre sindicat şi administraţia universităţii, care urma să devină fundamentul activităţii sindicale, va reuşi să apere mai eficient interesele social-economice ale membrilor de sindicat.

Katkov Gheorghe

doctor în ştiinţe matematice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical/local în perioada anilor 1948 - 1950

S-a născut la 2 ianuarie 1915 în Rusia, regiunea Iaroslav, orăşelul Bui, de naţionalitate – rus, din muncitori.

După absolvirea şcolii de 9 ani (1921-1930), a fost angajat la lucru iniţial în calitate de muncitor necalificat, ulterior - de brigadir, apoi de maistru la construcţia uzinei de automobile din Gorki. În septembrie 1934 a fost admis la studii la Facultatea de Mecanică şi Matematică a Universităţii de Stat din Moscova, pe care a absolvit-o în 1940 cu diplomă cu menţiune, fiind înmatriculat la doctorantură la Catedra de geometrie superioară. În timpul războiului s-a înrolat voluntar în armată şi a făcut serviciul militar până în noiembrie 1945. S-a restabilit la studii la doctorantura. Cu patru luni înainte de absolvirea acesteia, a fost trimis la lucru în calitate de lector superior la Catedra de Geometrie a Universităţii de Stat din Chişinău. În octombrie 1948 a susţinut teza de candidat (doctor) în ştiinţe matematice la Universitatea de Stat din Odesa. Din noiembrie 1948 şi până la 4 iulie 1952 a îndeplinit funcţia de şef al Catedrei de Algebră şi Geometrie a Universităţii de Stat din Chişinău. În octombrie 1950 i-a fost conferit titlul de docent (conferenţiar universitar)[8].

Gheorghe Katkov a participat activ la viaţa obştească a universităţii; doi ani a fost preşedinte al comitetului sindical/local al Universităţii de Stat din Chişinău, concomitent îndeplinind şi funcţiile de preşedinte al Biroului Organizaţional Republican al lucrătorilor Şcolii superioare şi instituţiilor ştiinţifice, precum şi cea de preşedinte al Secţiei republicane de ştiinţe fizico-matematice a Societăţii de propagare a cunoştinţelor politice şi ştiinţifice din Moldova.

Noul comitet sindical/local al universităţii, ales în noiembrie 1948, la indicaţia directă a biroului de partid, includea 9 membri, dintre care 4 comunişti, în frunte cu Gh. Katkov. Noua componenţă a comitetului sindical/local avea drept scop să intensifice activitatea organizatorică de

8 A.U.S.M. F.1, inv.8, d. 135, f.3, 5.

* fotografia lipsește din dosar

masă pentru „a fonda din nou lucrul sindical”, deoarece „până în prezent organizaţia sindicală se ocupa în special cu colectarea cotizaţiilor de membru şi repartizarea tichetelor pentru procurarea mărfurilor industriale de larg consum”[9]. În cadrul şedinţelor comitetului sindical/local, precum şi al adunărilor sindicale şi consfătuirilor de producţie au fost discutate diverse chestiuni referitoare la activitatea sindicală: perfecţionarea structurii organizaţionale (au fost create unele comisii speciale pe domenii de activitate a sindicatelor, nereuşind să încheie această activitate până la următoarea adunare de dare de seamă şi de realegere a Comitetului sindical/local în noiembrie 1949); solutionarea conflictelor de muncă; asigurarea socială şi ameliorarea condiţiilor de trai ale cadrelor didactice; depăşirea consecinţelor foametei; acordarea ajutorului material membrilor de sindicat; repartizarea normelor didactice şi salarizarea colaboratorilor catedrelor; activitatea culturală de masă; desfăşurarea procesului de învăţământ şi a cercetărilor ştiinţifice în universitate; perfecţionarea cadrelor şi, în mod deosebit, creşterea nivelului ideologic şi politic, activitatea cercurilor politice şi a seminarelor metodologice.

În acest context remarcăm că biroul de partid al Universităţii din cadrul lectoriului, organizat în acest scop, insistă ca membrii sindicatului să participe la lecţiile publice, la care se luau în dezbatere subiecte de esenţă ideologică şi politică: lupta contra idealismului în domeniul fizicii, contra obiectivismului burghez, despre cosmopolitism - arma ideologică a imperialismului, despre principiile biologiei miciuriniste, despre învăţătura materialistă cu privire la limbă a academicianului Marr. De asemenea, menţionăm că membrii organizaţiei sindicale erau orientaţi să participe la seminarele metodologice şi să frecventeze studiile la Universitatea serală a marxism-leninismului.

În anul de studii 1948 – 1949 a fost organizat şi un lectoriu pentru colaboratorii universităţii în cadrul căruia au fost ţinute lecţii publice, majoritatea cu conţinut ideologic şi politic: lupta contra idealismului în domeniul fizicii; lupta cu obiectivismul burghez în istorie, dar şi lecţii cu un pretins conţinut ştiinţific.

În atenţia comitetului sindical/local s-a aflat şi problema stringentă din acea perioadă – asigurarea cadrelor didactice cu spaţiu locativ. 24 de familii din cele 98 ale cadrelor didactice locuiau în blocurile de studii, iar peste 20 de familii - la gazde particulare. Această stare de lucruri a gene-

[9] A.O.S.P.R.M. F. 276, inv. 127, d. 2, f.245, 275.

rat o fluctuaţie a cadrelor şi un deficit permanent al lor. Lipsa acestora în anii 1948-1950 a sporit cu mult în legătură cu desfăşurarea procesului de epurare a cadrelor, în rezultatul căruia au fost concediaţi cei ce s-au aflat în timpul războiului pe teritoriile ocupate (9 colaboratori) sau şi-au făcut studiile peste hotare (22 de colaboratori)[10].

Deşi randamentul activităţii comitetului sindical/local a crescut, totuşi la adunarea generală a sindicatului din 26 noiembrie 1949 s-a accentuat că încă n-a fost încheiat procesul organizatoric, ca doar 85% din colaboratori erau încadraţi în rândurile sindicatului, iar comisiile pentru securitatea muncii şi pentru asigurarea condiţiilor de trai au activat sub nivelul aşteptărilor.

În vederea sporirii şi desăvârşirii muncii sindicale a fost majorat numărul membrilor comitetului sindical/local până la 11 membri, adunarea generală alegându-i pe: B.Chiroşco, N.Ciasovscoi, A.Kokorin, E.Avdeicik, M.Başmacov, M.Medvedev, V.Ganşin, R.Davidson, I.Kalinkin, I.Iţcovici, iar pe Gh.Katkov-preşedinte.

De remacat însă că problema principală, care urma să fie rezolvată de rectorat, de biroul de partid şi de comitetul sindical (local) în anul de studii 1949 – 1950, era asigurarea universităţii cu cadre didactice. Fostului rector V. Leonov, destituit din funcţie, i-au fost aduse învinuiri, precum că în perioada activităţii a încălcat „principiul bolşevic de selectare a cadrelor" şi, în rezultat, au fost angajate persoane care s-au compromis în cadrul altor instituţii de învăţământ ori s-au comportat neadecvat în timpul războiului. Pentru a evita „contaminarea cadrelor ştiinţifice, care constituie una din cauzele principale ale neajunsurilor grave şi eşecurilor în activitatea universităţii", lucrătorii compromişi urmau să fie concediaţi[11]. Astfel activa partidul comunist în acea perioadă.

Pentru angajaţii universităţii era important că la şedinţele comitetului sindical/local au fost discutate permanent chestiuni privind acordarea ajutorului material, asistenţa socială, securitatea muncii, organizarea sărbătorilor devenite tradiţionale – Anul Nou, 8 martie, 1 mai, 7 noiembrie etc., dezvoltarea gospodăriei auxiliare şi a grădinăritului individual. De pe agenda comitetului sindical/local n-a lipsit nici problema asigurării cu spaţiu locativ pentru colaboratori, care devenise tot mai acută: 18 familii mai locuiau în blocurile de studii. Iată de ce pentru anul de studii 1950-

[10] A.N.R.M., F. 3186, inv. 1, d. 83, f. 97.

[11] Ibidem, f. 10.

1951 universitatea solicita de la Comitetul executiv orăşenesc 32 de apartamente.

Un aspect nou în activitatea comitetului sindical/local a fost şi organizarea odihnei şi întremarea sănătăţii colaboratorilor şi a familiilor lor în perioada estivală.

Menţionăm şi faptul că în anii 1948 – 1950, perioadă când în fruntea organizaţiei sindicale universitate s-a aflat Gh. Katkov, a continuat campania de atragere în rândurile organizaţiei sindicale a noilor membri, s-a consolidat structura organizaţională a comitetului sindical/local prin crearea comisiilor speciale, precum şi prin stabilirea unor noi direcţii importante de activitate a sindicatului.

Burnaşev Magdi

doctor în ştiinţe biologice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical /local în perioada anilor 1950 – 1957

S-a născut în ianuarie 1907 în Uzbekistan, regiunea Horezm, or. Gurlen, într-o familie de funcţionari, de naţionalitate – tătar. A decedat în 1983.

Studii: în anul 1920 a absolvit şcoala orăşenească din Cimbai, în 1927- Institutul Educaţiei Minorităţilor Naţionale din Taşkent, iar în 1930 Academia Pedagogică de Stat din or. Samarcand. Din 1930 până în 1933 şi-a făcut studiile la doctorantură la catedra de Zoologie a aceleiaşi academii. Fiind student, în anul 1928 s-a încadrat activ în cercetarea ştiinţifică în cadrul staţiei biologice a AŞ a URSS. În calitate de ihtiolog a participat la expediţiile Institutului de Stat Oceanografic de la Marea Barenţ. După absolvirea doctoranturii, în 1933 s-a ocupat de cercetarea faunei văii Zarafşan, fructificând această activitate prin susţinerea în 1949 a tezei de candidat (doctor) în ştiinţe biologice.

Activitatea didactică a început-o în anul 1920 ca învăţător în oraşul Cimbai, apoi a lucrat învăţător la colegiul pedagogic, la „rabfacul" din Samarcand. Din anul 1933 şi până în 1950 a lucrat în calitate de docent la Catedra de Zoologie a Universităţii de Stat din Uzbekistan. Concomitent a suplinit diverse funcţii – prorector pentru activitatea ştiinţifică, decan al Facultăţii de Biologie. Din octombrie 1946 a fost confirmat în funcţia de şef al Catedrei Zoologia nevertebratelor din aceeaşi universitate.

În septembrie 1950, Magdi Burnaşev a fost ales prin concurs conferenţiar la Catedra de Zoologie a Universităţii de Stat din Chişinău, activând în această funcţie până în vara anului 1977. Din aprilie 1957 până în mai 1962, conferenţiarul M. Burnaşev a fost decan al Facultăţii Biologie şi Pedologie a Universităţii de Stat din Chişinău. În perioada activităţii în cadrul USM a publicat peste 50 de lucrări ştiinţifice consacrate ihtiologiei râului Nistru şi grupului de limanuri ale Mării Negre din spaţiul danubiano-nistrean. A pregătit trei candidaţi (doctori) în ştiinţe biologice. Pentru merite în pregătirea specialiştilor şi dezvoltarea ştiinţei a fost decorat cu ordinele„Drapelul roşu de muncă" şi „Gloria muncii",

cu Diploma de Onoare a Prezidiului Sovietului Suprem al RSSM, cu insigna „Eminent al învăţământului public din RSSM”.

O pagină distinctă din biografia lui Magdi Burnaşev o constituie participarea la cel de-al Doilea Război Mondial. Pentru vitejie în lupte a fost decorat cu ordinul „Steaua roşie”, cu medaliile „Pentru apărarea Stalingradului”, „Pentru biruinţă asupra Germaniei în Marele război pentru apărarea Patriei”.

În istoria universităţii anul de studii 1950-1951 a fost unul semnificativ din mai multe puncte de vedere. La sfârşitul anului 1950 a fost demis din funcţie rectorul, întemeietor al universităţii, conferenţiarul I. Leonov. Noul rector V. Cepurnov, considerând că a fost încheiat procesul de constituire a noii universităţi, a făcut un bilanţ al activităţii universităţii. Colectivul universităţii număra peste 2000 de angajaţi şi studenţi, inclusiv 143 de cadre didactice. În anul acesta a absolvit universitatea a doua promoţie - 235 de tineri specialişti. Din anul 1948 funcţiona doctorantura, deschisă pentru a pregăti cadre de înaltă calificare din rândul băştinaşilor. Noua conducere a universităţii, în conformitate cu spiritul vremii, şi-a început activitatea prin desfăşurarea unei campanii de critică a neajunsurilor din activitatea universităţii, pe care le explica prin activitatea defectuoasă a fostului rector în domeniul selectării cadrelor[12].

Din toamna anului 1950 s-au conturat mai clar şi condiţiile de activitate a organizaţiei sindicale. Congresul I al sindicatelor lucrătorilor din Şcoala superioară şi instituţiile de cercetare din fosta URSS a adoptat la 26 septembrie 1950 *Statutul sindicatelor de ramură* care stabilea direcţiile prioritare de activitate, drepturile şi obligaţiunile membrilor de sindicat, relaţiile dintre organele de conducere centrale şi organizaţiile sindicale locale. În republică îşi desfăşoară activitatea Consiliul republican al sindicatelor de ramură.

În aceste condiţii specifice de la sfârşitul anului 1950 preşedinte al comitetului sindical/local a devenit Magdi Burnaşev, cadru didactic puţin cunoscut de colectivul universitar. A fost angajat la serviciu la universitate în luna septembrie a aceluiaşi an, dar, având anumite merite – stagiu de activitate didactico-ştiinţifică de peste 10 ani, membru de partid din anul 1943, veteran de război, a devenit un activist de frunte al mişcării sindicale. Dintre preşedinţii comitetului sindical (local) ai universităţii din perioada sovietică M.Burnaşev s-a dovedit a fi cel

[12] A.N.R.M. F.3186, inv. 1, d. 83, f. 11 – 12; A.O.S.P.R.M. F. 276, inv. 127, d. 5, f. 53.

mai longeviv, activând în această funcţie până în anul 1957, inclusiv. Mai mult ca atât, el a reuşit să suplinească această funcţie paralel cu cea de preşedinte al Comitetului Republican al sindicatelor lucrătorilor din Şcoala superioară şi instituţiile ştiinţifice pe parcursul anilor 1951 – 1955, cu cea de candidat în membrii Comitetului Central al Sindicatelor lucrătorilor din Şcoala superioară şi instituţiile ştiinţifice din toată fosta Uniune în anii 1952 – 1955, cu cea de preşedinte al comisiei de revizie a societăţii republicane „Ştiinţa" între anii 1952-1960, precum şi cu cea de membru al comitetului de partid universitar şi al biroului de partid al facultăţii etc.[13]

În primele luni de activitate a noului rector V. Cepurnov, comitetul sindical/local a participat la verificarea activităţii catedrelor facultăţilor de chimie şi de geologie, ale căror cadre, după cum afirma rectorul, „erau cele mai contaminate". În acest context comitetul sindical/ local, fiind audiat în aprilie 1951 la biroul de partid universitar, a prezentate ca indiciu al îmbunătăţirii activităţii sale susţinerea deciziilor administraţiei universităţii privind concedierea pe motive ideologice a profesorilor V.Daşchevici, M. Pavlov, a lectorilor P.Murzaev, N.Lobanov, I.Maslincov ş.a.[14] Biroul de partid a apreciat pozitiv „aceste realizări", dar l-a atenţionat pe preşedintele M.Burnaşev referitor la necesitatea soluţionării eficiente a problemelor din domeniul ocrotirii muncii şi tehnicii securităţii.

În luna mai 1951 în cadrul organizaţiilor sindicale ale facultăţilor şi departamentului administrativ-gospodăresc au fost alese şi au început să funcţioneze birouri sindicale, care aveau o structură similară structurii comitetului sindical/local: preşedinte, membri ai biroului, responsabili de sectoarele de producţie, cultural, social etc. În seama birourilor sindicale au fost puse sarcinile de recrutare a noilor membri ai sindicatului, de achiziţionare a cotizaţiilor de membru, de acordăre a ajutorului material, de repartizare a biletelor de odihnă şi tratament, de organizare a consfătuirilor de producţie în cadrul subdiviziunilor universitare etc. Se considera că, în urma acestei schimbări organizaţionale, comitetul sindical/local va dispune de un număr semnificativ de activişti sindicali.

Astfel, pe parcursul anului 1952 au fost convocate 18 şedinţe ale comitetului sindical/local, în cadrul cărora au fost abordate probleme cu-

[13] A.U.S.M. F.1, inv. 8, d. 832, f. 3 – 9.

[14] A.O.S.P. R.M. F.276. inv. 127.

rente ale vieţii sindicale: acordarea ajutorului material, repartizarea biletelor de tratament, organizarea odihnei copiilor colaboratorilor şi doar două chestiuni legate de activitatea didactică. De aceea, biroul de partid universitar a decis organizarea adunărilor de dare de seamă şi alegerea anticipată a birourilor sindicale ale subdiviziunilor. Menţionăm în acest sens şi un moment important – convocarea conferinţei sindicale generale şi decizia privind unirea comitetului sindical/local al colaboratorilor cu cel al sindicatului studenţesc[15]. Hotărârea privind comasarea celor două organizaţii sindicale ulterior a fost aprobată, înfăptuindu-se în anii 1956 - 1957, dar de acum la iniţiativa conducerii centrale a sindicatelor lucrătorilor Şcolii superioare şi instituţiilor ştiinţifice din toată fosta Uniune. Experienţa dată s-a dovedit ineficientă, deoarece în anul 1957 organizaţiile şi comitetele de conducere ale acestor două sindicate au fost din nou separate.

Pentru o scurtă perioadă (anul 1953) a fost modificată denumirea sindicatului, acesta fiind numit - sindicatul lucrătorilor din cultură. Sub preşedinţia lui M. Burnaşev în cadrul comitetului sindical (local) au activat: comisia culturală, condusă de N. Petrov, comisia pentru probleme de producţie, în frunte cu P. Migali, comisia pentru ocrotirea muncii şi salarizare, condusă de N.Derkaciov, comisia locativ-socială, preşedintele căreia a fost V. Moscalenco, comisia pentru copii a activat în frunte cu N. Iustratova. Responsabil de problemele financiare ale sindicatului a fost casiera C. Baltaga. În cadrul comitetului sindical a fost instituită şi funcţia de vicepreşedinte, suplinită în aceşti ani de V. Bavîkin. De asemenea, a activat o comisie de revizie a sindicatului, casa de ajutor reciproc a colaboratorilor, institutul inspectorilor obşteşti ai ocrotiri muncii, ai organizatorilor culturali, ai delegaţilor asigurării sociale[16].

Un imbold important în dezvoltarea democraţiei sindicale l-a dat congresul al XX-lea al PCUS, care a condamnat cultul personalităţii şi metodele directiviste de conducere a organizaţiilor obşteşti, inclusiv a sindicatelor. Din această perioadă se va realiza rotaţia anuală a membrilor comitetului sindical/local. Procesul democratizării sindicatelor şi-a găsit expresie şi în metodologia de alegere în anul 1956 în componenţa comisiilor speciale ale comitetului sindical/local nu doar a conducători-

[15] A.O.S.P.R.M. F. 276, inv. 127, d. 8, f. 43 - 48.

[16] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 182, f.1; d. 240, f. 1.

lor, dar şi a câte 3-5 membri din rândul cadrelor didactice[17]. Comitetul sindical/local îşi va asuma sarcini mult mai importante: elaborarea propunerilor privind ameliorarea condiţiilor de muncă, a securităţii muncii şi a tehnicii de securitate. În acest scop, anual era semnat cu administraţia universităţii un contract de asigurare a securităţii muncii şi tehnicii de securitate, în care erau stipulate măsuri concrete privind stabilirea finanţării şi a termenelor executării lor. Obligatoriu, la sfârşitul anului, prorectorul pentru domeniul administrativ-gospodăresc prezenta în faţa comitetului sindical/local darea de seamă privind realizarea prevederilor acestui contract. La şedinţele comitetului sindical/local erau invitaţi să prezinte informaţii şi prorectorul pentru activitatea didactică, prorectorul pentru activitatea ştiinţifică, şeful doctoranturii şi rectorul universităţii. Propunerile de la aceste consfătuiri de producţie erau obligatorii şi trebuiau realizate de către rectorat şi administraţia universităţii[18].

În anul 1956 universitatea a marcat jubileul de 10 ani de la înfiinţare. Comitetul sindical/local a participat direct la organizarea festivităţilor, dar şi-a spus şi cuvântul în stabilirea listei celor care au fost menţionaţi cu premii, mulţumiri, diplome de onoare, medalii şi ordine pentru merite în dezvoltarea Universităţii de Stat din Chişinău.

Darea în exploatare, la sfârşitul anului 1956, a Casei de cultură a universităţii a creat noi oportunităţi pentru organizarea activităţilor sindicaliste. Casa de cultură va fi în gestiunea comitetului sindical/local, care va salariza lucrătorii locaşului de cultură şi va organiza activitatea culturală de masă, precum şi diferite activităţi educative.

Conform angajamentelor asumate, comitetul sindical/local urma să îndeplinească un rol deosebit şi în rezolvarea altor două probleme esenţiale pentru colaboratorii universităţii – organizarea odihnei în concediul de vară şi asigurarea cu spaţiu locativ. Astfel, comitetul sindical (local) de la an la an reuşea să sporească posibilităţile pentru organizarea odihnei în sanatoriile şi casele de odihnă ale fostului Consiliu Central Unional al Uniunilor Sindicale (VŢSPS) (odihnă contra plată a 30% din cost), precum şi prin organizarea pe malul râului Nistru a taberelor de odihnă în corturi, prin utilizarea şalupei cu care fusese dotată facultatea de Biologie pentru organizarea practicii pe râul Nistru.

[17] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 240, f. 1 – 2.

[18] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 240, f. 11- 14; d. 268, f. 1 – 12.

Problema locativă însă rămânea nerezolvată, deoarece în anii 1951-1953 universităţii nu i-a fost repartizat nici un apartament, cu excepţia celui rezervat rectorului V. Cepurnov. În anul 1954 universitatea a primit 2 apartamente, iar în 1955 – 39 de apartamente, situaţia însă a rămas în acest domeniu încă foarte dificilă.

În general, accentuăm că pe parcursul anilor ‘50 ai secolului trecut organizaţia sindicală a colaboratorilor universităţii a crescut atât cantitativ, cât şi calitativ, ea devenind un organism care se străduia să corespundă pulsului vieţii şi să contribuie la sporirea speranţei membrilor de sindicat la o viaţă decentă. În general, însă activitatea organizației sindicale era dominată de directivele partinice şi activa în spiritul cerinţelor ideologice din perioada respectivă.

Conferenţiarul Magdi Burnaşev şi-a încheiat activitatea didactică şi ştiinţifică în cadrul Universităţii de Stat din Chişinău în iunie 1977.

Zaharov Maria

doctor în ştiinţe filologice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical/ local în perioada anilor 1957 – 1958

S-a născut la 8 octombrie 1919, în oraşul Orehovo, regiunea Zaporogie, Ucraina, de naţionalitate ucraineancă, din familie de muncitori.

În anul 1934, după absolvirea şcolii de şapte ani, a studiat la şcoala medicală din Zaporogie, pe care a absolvit-o în anul 1937. În calitate de lucrător medical a activat la uzina de maşini „Comunar" din Zaporogie. În aceeaşi perioadă a absolvit şcoala medie pentru tineretul muncitor. În anul 1939 a devenit studentă la Universitatea de Stat din Odesa, la Facultatea de Filologie. Concomitent cu studiile la Universitatea de Stat din Odesa, la Facultatea Filologie, între anii 1939 – 1941 a lucrat în calitate de felcer în portul Odesa.

La 23 iunie 1941, a doua zi după izbucnirea războiului, a plecat voluntară pe front şi a activat în calitate de lucrător medical până în noiembrie 1945 pe mai multe fronturi, inclusiv pe frontul de la Stalingrad. A fost decorată cu medaliile „Pentru merite de luptă", „Pentru apărarea Kaukazului", „Pentru biruinţa asupra Germaniei în Marele război pentru apărarea Patriei".

După demobilizare a revenit la studii la Universitatea de Stat din Odesa, pe care a absolvit-o cu menţiune în 1949, fiind admisă la studii la doctorantură. După absolvire a fost repartizată la serviciu la Universitatea de Stat din Chişinău, la Facultatea de Istorie şi Filologie, la Catedra de Limba rusă. În anul 1955 M. Zaharov a susţinut teza de candidat (doctor) în ştiinţe, fiindu-i conferit gradul ştiinţific respectiv, iar în 1956 a fost aleasă prin concurs în funcţia de conferenţiar la Catedra de Limba rusă. În această funcţie Maria Zaharov a activat în cadrul Universităţii de Stat din Chişinău până în anul 1967, când a fost transferată la Institutul Pedagogic de Stat „Ion Creangă". A activat în cadrul institutului în funcţiile de decan, şef de catedră, cadru didactic până în anul 1982[19].

[19] A.I.P.S. F.1, inv. 8, d. 633, f. 3 – 5.

Maria Zaharov a participat activ în viaţa obştească a universităţii, iar în perioada anilor 1957 – 1958 a fost preşedinte al comitetului sindical/ local al sindicatului profesorilor, colaboratorilor ştiinţifici şi muncitorilor universităţii.

În scopul democratizării vieţii în societate, dar şi ţinând cont de experienţa nereuşită de comasare a sindicatelor profesorilor şi studenţilor, conferinţa sindicală de dare de seamă şi alegeri din decembrie 1957 a decis revenirea la starea de lucruri de până la anul 1956 şi a ales separat comitetul sindical/local al profesorilor, funcţionarilor şi muncitorilor şi comitetul sindical al studenţilor[20]. Membri ai comitetului sindical/local, recomandaţi de biroul de partid, au fost aleşi M. Kalinionok, E.Zaicenko şi S. Neciaev. Organizaţiile sindicale ale facultăţilor şi subdiviziunilor universitare i-au promovat în noul comitet sindical în calitate de reprezentanţi pe profesorii C. Sibirski, M. Burnaşev, A. Kokorin, M. Ţâpruş, S. Brâseakin, N.Bavâkin, L. Doneţkih, pe directorul Casei de cultură a universităţii V. Efanov[21].

În această perioadă activitatea comitetului sindical/local a fost orientată spre conlucrarea cu birourile sindicale ale organizaţiilor primare. Comisiile comitetului sindical pentru producţie, pentru cultură şi social-locativă, pentru ocrotirea muncii şi tehnica securităţii au colaborat activ cu comisiile respective ale sindicatelor facultăţilor, soluţionând probleme privind asigurarea condiţiilor necesare pentru desfăşurarea normală a procesului de învăţământ şi a activităţii de cercetare, respectarea normelor securităţii muncii, aprovizionarea membrilor sindicatului cu legume, fructe şi cărbuni pentru perioada rece a anului. Comitetul sindical/local a asigurat repartizarea pentru colaboratorii universităţii a 13 apartamente. A obţinut de la instanţele sindicale republicane pentru membrii sindicatului bilete de tratament la instituţiile balneare şi casele de odihnă, iar în perioada vacanţei de vară a organizat tabere de odihnă pe malul Mării Negre şi la Vadul lui Vodă. A participat activ la organizarea spartachiadei „Sănătate" a colaboratorilor universităţii. Comitetul sindical/local a contribuit şi la pregătirea conducătorilor detaşamentelor studenţeşti, care au participat la desţelinire în Kazahstan.

În legătură cu darea în exploatare a Casei de cultură a universităţii,

[20] A.O.S.P.R.M. F. 276, inv. 127, d. 25, f. 20.

[21] Ibidem, f. 26.

comitetul sindical/local va include în activitatea sa un nou domeniu – organizarea, administrarea şi coordonarea activităţii noului colectiv. Sub egida comitetului sindical/local au fost selectaţi şi angajaţi conducătorii colectivelor artistice, au fost procurate atributele necesare pentru activitatea acestor colective, organizată demonstrarea filmelor; a fost creat lectoriul de propagare a cunoştinţelor politice şi ştiinţifice. Comisia pentru cultură de masă a participat la crearea revistei orale a clubului universitar, la organizarea seratelor, a întâlnirilor cu oameni de cultură, cu personalităţi marcante, cu oameni de ştiinţă etc., dar şi la pregătirea pentru festivalul mondial al tineretului. Remarcăm că şi în această perioadă activitatea comitetului sindical/local s-a desfăşurat tot sub egida organelor de partid şi a ideologiei acestuia.

Hvalov Fiodor

doctor în ştiinţe pedagogice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical/local în anii 1958 - 1960

S-a născut la 18 august 1902 în s. Bulgakovka, regiunea Saratov, într-o familie de ţărani, de naţionalitate rus.

În anul 1913 a absolvit şcoala parohială, apoi în 1917 - şcoala primară. Între anii 1923 – 1927 a fost student al Universităţii de Stat din Saratov, Facultatea de Pedagogie, secţia socio-economică. După 1928 a activat ca învăţător şi director de şcoală, funcţionar al fostului Comisariat Norodnic al Învăţământului din Daghestan, locţiitor al comisarului acestuia, şef al direcţiei administrative a fostului Soviet al Comisarilor Norodnici al Dagestanului. Din anul 1941 a activat în organele de partid ale fostului comitet regional Daghestan. În martie 1944 a fost trimis să lucreze în Moldova. O perioadă a activat în organele de partid, iar în noiembrie 1946 a fost numit director al Institutului de cercetări ştiinţifice al şcolilor de pe lângă Ministerul Învăţământului. Din februarie 1953 a fost şeful catedrei de Pedagogie şi Psihologie a Institutului Învăţătoresc din Bălţi, ulterior Institutul Pedagogic, şi a predat cursul de pedagogie. În iunie 1955 a susţinut teza de candidat (doctor) în ştiinţe pedagogice. În august 1956 a fost ales prin concurs docent la Catedra de Pedagogie a Universităţii de Stat din Chişinău şi a activat în această funcţie până în anul 1962, fiind eliberat din serviciu în legătură cu pensionarea[22].

În anul 1949 a fost decorat cu ordinul „Insigna de onoare”. Pe parcursul întregii perioade de activitate în cadrul Universităţii de Stat din Chişinău F. Hvalov a participat activ la viaţa obştească. În noiembrie a. 1958 a fost ales în funcţia de preşedinte al comitetului sindical/local al sindicatului profesorilor şi colaboratorilor universităţii.

La hotarul anilor ‘50 – ’60 ai secolului trecut activitatea sindicatelor s-a îmbunătăţit simţitor în contextul cerinţelor din această perioadă. În anul 1957 a fost simplificată structura lor organizaţională. În unele decizii ale PCUS se prevedea sporirea rolului sindicatelor în edificarea „noii

[22] A.O.S.P.R.M. F. 276, inv. 127, d. 25, f. 78, d. 26. f. 7.

societăţi", în atragerea oamenilor muncii la gestionarea procesului de producţie. S-a decis ca consfătuirile de producţie de la întreprinderi şi instituţii să devină permanente, iar „poruncile" elaborate de aceste consfătuiri deveneau obligatorii pentru administraţie. Drepturile organizaţiilor sindicale primare au fost extinse atât în domeniul producţiei, cât şi în cel al ameliorării condiţiilor de muncă şi de trai ale sindicaliştilor. Aceştia au obţinut dreptul de a participa la elaborarea planurilor de dezvoltare a întreprinderii, a instituţiei, de a solicita prezentarea de către conducătorul întreprinderii a dării de seamă privind realizarea planurilor respective, a prevederilor contractelor colective de muncă, a măsurilor privind ameliorarea condiţiilor de muncă şi de trai, a deservirii culturale şi socio-materiale a muncitorilor şi funcţionarilor etc. Numirea în funcţii de răspundere în cadrul întreprinderii administraţia urma s-o realizeze ţinând cont de opinia organizaţiei sindicale. Eliberarea din serviciu de asemenea, se putea face doar cu consimţământul obligatoriu al comitetului sindical/local, căruia îi revenea dreptul de a decide în ultima instanţă abordarea litigiilor de muncă.

În aceste condiţii, pe data de 17 noiembrie 1958, au fost aleşi în componenţa comitetului sindical/local F. Hvalov, N. Novac, S. Drobot, T. Koninov, M. Ţâpruş, Iu. Keloglu, M. Burnaşev, L. Başmacov, S. Brîseakin, V. Efanov. Comitetul sindical/local l-a ales în funcţia de preşedinte pe docentul F. Hvalov şi în cea de vicepreşedinte pe docentul S. Brîseakin. În comisia de producţie au fost desemnaţi profesorii C. Sibirskii şi V. Novak. Comisia social-locativă era constituită din conferenţiarii M. Burnaşev şi S. Drobot. Docenţii M. Ţâpruş, T. Koninov şi seful Casei de cultură a universităţii V.Efanov erau membri ai comisiei pentru cultură de masă. Comisia pentru problemele ocrotirii muncii şi tehnicii securităţii îl includea doar pe Iu. Keloglu[23].

În funcţia de secretar-casier a activat L. Başmacov. Comitetul sindical/local în aceşti ani de „dezgheţ" hruşciovist a fost preocupat mai puţin de problemele ideologico-politice. Chestiunile legate de procesul de producţie, abordate de comitetul sindical/local, erau axate pe aspecte concrete: activitatea îndrumătorilor grupelor academice, organizarea consfătuirilor de producţie permanente în cadrul facultăţilor; problema perfecţionării, calificării ştiinţifice a colaboratorilor de la Facultăţile de Chimie şi Fizică şi Matematică; participarea la conferinţa consacrată organizării lucrului

[23] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1. d. 339, f. 70.

individual al studenţilor; audierea raportului cu privire la repartizarea corectă a normei didactice pe anul de studiu 1959-1960, prezentat de prorectorul pentru activitatea didactică, controlul activităţii cantinei şi a celor două bufete care deserveau corpul profesoral şi cel studenţesc. În plan organizatoric a fost efectuată campania de schimbare a carnetelor de membru al sindicatului, a fost analizată şi discutată activitatea biroului sindical al Facultăţii de Istorie şi Filologie.

Comitetul sindical/local a acordat o atenţie deosebită şi organizării odihnei şi întremării sănătăţii colaboratorilor, pentru care au fost repartizate 7 bilete de tratament în sanatoriile Iaremcea, Esentuki, Lermontovca, Arcadia; 24 de bilete au fost repartizate în case de odihnă din republică şi din regiunea Odesa; a fost organizată tabăra de odihnă din corturi pe malul Nistrului, la Vadul-lui-Vodă pentru colaboratori şi familiile acestora, au fost procurate pentru copiii colaboratorilor bilete de odihnă în taberele pionereşti. Comitetul sindical/local a facilitat plecarea în excursii în Polonia, Cehoslovacia, România a colaboratorilor şi a organizat sosirea unui grup de profesori din România la odihnă, la Universitatea de Stat din Chişinău. Practic, la toate şedinţele comitetului sindical/local s-au luat decizii privind acordarea ajutorului material membrilor de sindicat pentru procurarea medicamentelor, achitarea serviciilor comunale, achitarea plăţii pentru cursurile profesionale, procurarea biletelor de tratament la staţiuni balneare, ajutor material în cazurile de deces etc.[24] Desigur, în aceste domenii apăreau şi probleme destul de serioase, care nu întotdeauna erau depăşite cu succes şi care, într-un anumit sens, influenţau negativ imaginea sindicatelor.

În domeniul spaţiului locativ, comitetul sindical/local a decis repartizarea celor 7 apartamente oferite universităţii de către Comitetul executiv orăşenesc în noiembrie 1958. Comisia socio-locativă a achiziţionat pentru colaboratori 400 m³ de lemne şi a repartizat, pentru doritori, loturi pentru construcţia caselor individuale. Comisia pentru problemele ocrotirii muncii şi tehnicii securităţii, condusă de I. Keloglu, a semnat cu administraţia universităţii un contract pentru lucrări în acest domeniu în sumă de 69 mii de ruble.

A fost şi firesc ca organizaţia sindicală universitară să se implice şi în evenimentele care aveau loc în republică şi în ţară. Comitetul sindical/local a organizat manifestări festive cu ocazia jubileului de la fondarea sin-

[24] A.N.R.M. F.3186; inv. 1, d. 314, 22 – 23; 339, f. 27 – 28 etc.

dicatelor din ţară, a participat la implementarea noilor reguli de admitere la studii, la organizarea cursurilor de pregătire a absolvenţilor şcolii medii pentru susţinerea examenelor de admitere la universitate etc. Dispunând de un buget mai semnificativ, comitetul sindical/local aloca anumite mijloace financiare, care nu întotdeauna erau suficiente, pentru organizarea adunărilor solemne şi a seratelor consacrate zilelor de 1 mai, 8 martie, 23 februarie, revelionului, pentru organizarea matineelor destinate copiilor colaboratorilor, pentru participarea angajaţilor universităţii la demonstraţiile din 7 noiembrie şi 1 mai etc.

Este notabil faptul că, în corespundere cu deciziile instanţelor superioare de simplificare a organigramei organizaţiei sindicale şi de atragere în viaţa obştească a unui număr cât mai mare de persoane, adunarea sindicală de dare de seamă şi alegeri din noiembrie 1959 a decis crearea doar a 4 comisii speciale în cadrul comitetului sindical/local, dar şi cooptarea în componenţa lor, pe lângă membrii aleşi de adunare, a unui număr sporit de profesori şi lucrători tehnici. În comisia pentru ocrotirea muncii şi tehnicii securităţii, de rând cu preşedintele ei Iu. Keloglu şi membrul comitetului V. Ţariov, au fost incluşi V. Gramaţki, M. Esaulenco, D. Bessonov, G. Amarţev. Comisia social-locativă a fost condusă de V. Efanov şi S. Drobot – membri ai comitetului sindical/ local, avându-i ca membri cooptaţi pe M. Ţîru, L. Korenev, N. Burko, L. Bodiul. În această comisie au fost incluşi şi V. Rîcov, T. Sîciov, A. Paerele, M. Mangelei, V. Starojuc, V. Novac, T. Popov şi N. Davîdov. Comisia pentru cultură era constituită din preşedintele V. Marin şi G. Stucalov – membri ai comitetului sindical/ local şi din membrii cooptaţi G. Krenis, H. Şteinberg, M. Ţeboiev, N. Mihailov, G. Oparin, L. Rudenco, M. Ţăpruş şi L. Gavriliţa.

Tot în context organizatoric, notăm că peste jumătate de an a fost creată în componenţa comitetului sindical/local o nouă comisie – comisia pedagogică, care urma să se ocupe de acordarea ajutorului necesar colaboratorilor în educarea copiilor. Preşedinte al comisiei a fost ales D. Ţaric, iar membri au devenit K. Şecula, V. Sîciov, N. Samusi, P. Kovcegov.

Remarcăm şi faptul că în activitatea comitetului sindical/local luau amploare acţiunile tradiţionale privind acordarea ajutorului material, repartizarea biletelor de tratament la sanatorii şi la case de odihnă, oferite de către Consiliul republican al sindicatului universitar. Evidenţiem, de asemenea, şi organizarea seratelor tradiţionale, examinarea problemei privind condiţiile de trai ale colaboratorilor şi gestionarea rândului la apartamente,

organizarea odihnei de vară a colaboratorilor şi a membrilor familiilor lor, a competiţiilor sportive. Notăm că, deşi comitetul sindical/local nu reuşea să rezolve toate problemele existente în colectiv, la nivelul cuvenit, totuşi tendința de soluționare a asestora era permanentă. Menţionăm şi unele iniţiative interesante ale sindicatului, cum a fost crearea creşei pentru copiii colaboratorilor, implementarea în cadrul activităţii birourilor administrative a pauzei de cultură fizică, solicitarea adresată instanţelor superioare privind acordarea unui teren pe malul Mării Negre pentru a fonda o bază de odihnă a universităţii, prezentarea la Ministerul Învăţământului a listei celor care aveau nevoie de spaţiu locativ în următorii cinci ani. În domeniul activităţii didactico-ştiinţifice a fost declanşat procesul de studiere a experienţei de lucru a profesorilor fruntaşi, de propagare a acestei experienţe în rândul lectorilor tineri[25].

Accentuăm şi momentul novator că, în legătură cu fondarea în cadrul universităţii a Facultăţii de Drept şi a Facultăţii Tehnice şi Inginerie, comitetul sindical/local se implica activ şi în asigurarea condiţiilor necesare de muncă, dar, în special, în acordarea asistenţei didactice necesare. Un caz deosebit în activitatea comitetului sindical (local) a fost şi apărarea drepturilor colaboratorului universitar A. Lihov, concediat de către administraţia universităţii, deoarece, din considerente religioase, nu accepta să lucreze în ziua de sâmbătă. Prin referinţă la articolul 10 al Regulamentului din domeniul respectiv privind drepturile comitetul sindical/local de fabrică şi uzină, comisia de salarizare şi conciliere a obţinut anularea ordinului de concediere a angajatului A. Lihov.

În luna septembrie a anului 1960 s-a produs o schimbare majoră – Institutul Pedagogic de Stat din Chişinău a fost comasat cu Universitatea de Stat din Chişinău. Au fost unite şi organizaţiile sindicale ale celor două instituţii. Prin hotărârea comitetului de partid, cele două comitete sindicale/locale au fost comasate, iar preşedinte al comitetului sindical/local unit a rămas F. Hvalov, fiind secundat de doi locţiitori - S. Neceaev şi S. Amosov. Comitetul sindical/local unit, în şedinţa din 3 octombrie 1960, a decis organizarea conferinţei de dare de seamă şi alegeri pe 25 octombrie 1960. Astfel, din octombrie 1960 a început o nouă etapă în istoria organizaţiei sindicale a Universităţii de Stat din Chişinău, care urma să depăşească problemele existente în activitatea sindicală.

[25] A.N.R.M. F. 3186; inv. 1. d.376, f. 34 – 44.

Neizvestnîh-Cepurnov Ludmila

doctor în ştiinţe filologice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical/ local în perioada anilor 1960 - 1962

S-a născut la 29 noiembrie 1913 în or. Tiumeni, într-o familie de muncitori, de naţionalitate rusoaică.

După absolvirea în anul 1929 a şcolii medii de şapte clase, a activat în calitate de lucrător de cancelarie al Uniunii raionale profesionale din oraşul Kamîşlov. În anul 1937 a intrat la studii la şcoala pedagogică din or. Kamîşlov, activând concomitent ca învăţătoare în şcoala medie serală. După absolvirea şcolii pedagogice cu diplomă de menţiune, a fost repartizată la studii la Institutul Pedagogic din Sverdlovsk, azi Ecaterinburg, la secţia frecvenţă redusă, pe care l-a absolvit în anul 1944. Începând cu anul 1939, a lucrat învăţătoare de limbă şi literatură rusă în şcoala medie. Din 1942 – inspector şi locţiitor al şefului Secţiei orăşeneşti a învăţământului public din Sverdlovsk. În septembrie 1944 a fost repartizată în calitate de lector superior la Catedra de Limbă şi Literatură Rusă a Institutului Pedagogic de Stat din Chişinău, fiind aleasă în anii 1944 – 1946 secretar al organizaţiei primare de partid a institutului. În anul 1950 a susţinut teza de candidat (doctor) în ştiinţe filologice, după care a fost numită în funcţia de şefă a Catedrei de Limbă şi Literatură Rusă. În anul de studii 1951-1952 a suplinit funcţia de decan al Facultăţii de Istorie şi Filologie a Institutului Pedagogic de Stat din Chişinău. În anul 1954 i-a fost conferit titlul de docent (conferenţiar). Din septembrie 1960 a fost angajată la Catedra de Literatură Rusă şi Universală a Universităţii de Stat din Chişinău, activând în această funcţie până în 1967, an în care s-a transferat cu serviciul la Universitatea de Stat din Odesa. Pe parcursul a 23 de ani de activitate în instituţiile de învăţământ superior din Moldova, Ludmila Cepurnov a publicat peste 40 de lucrări în domeniul istoriei literaturii. Pentru munca didactică şi ştiinţifică prodigioasă a fost menţionată cu diverse distincţii guvernamentale[26].

[26] A.U.S.M. F.1, inv. 8, d. 526, f. 3, 7.

Docentul Ludmila Cepurnov s-a implicat în activitatea organizaţiilor obşteşti, inclusiv a sindicatelor. În perioada octombrie 1960 – iunie 1962 a fost preşedinte al comitetului sindical/local al sindicatului profesorilor şi colaboratorilor Universităţii de Stat din Chişinău, membru al Prezidiului Comitetului republican al sindicatului lucrătorilor şcolii medii şi superioare.

Conferinţa sindicală din 13 octombrie 1960 a constatat că în condiţiile noi, mai ales în baza deciziilor Conferinţei a VIII-a republicane şi a Congresului al II-lea al Sindicatului lucrătorilor din domeniul învăţământului, Şcolii superioare şi instituţiilor ştiinţifice, avea loc transmiterea treptată către organizaţiile obşteşti a multor funcţii ale organelor de stat. În aceste condiţii a sporit rolul şi responsabilitatea organizaţiei sindicale pentru activitatea de producţie a colectivului universitar, pentru desăvârşirea calificării membrilor colectivului, pentru satisfacerea necesităţilor lor culturale şi sociale, pentru crearea unui mediu normal de muncă, pentru ocrotirea drepturilor membrilor de sindicat. Acest rol urma să fie fructificat prin consolidarea organelor de conducere ale organizaţiei sindicale şi prin modernizarea structurii ei interne. Conferinţa sindicală a majorat numărul membrilor comitetului sindical /local cu 10 membri. În calitate de preşedinte al comitetului sindical/(local) unit a fost aleasă Ludmila Cepurnov, care mai era responsabilă şi de activitatea comisiei de producţie. Pentru prima dată preşedintele comitetului sindical/local avea doi vicepreşedinţi - Semeon Neciaev – responsabil de activitatea comisiilor pentru cultură de masă, de ocrotire a muncii şi tehnicii securităţii şi salarizării şi Constantin Drahenberg – responsabil de activitatea comisiei locativ-sociale şi a comisiei pedagogice. În comisia de producţie A. Kokorin a fost ales preşedinte, iar membri ai comisiei au fost desemnaţi V. Casian, H. Şvarţ şi A. Nicolaev. Comisia locativ-socială îl includea pe preşedintele V. Migalatie şi pe membrii A. Leu şi M. Malcenco. Preşedinte al comisiei pedagogice a fost ales profesorul universitar N. Grinbaum, iar S. Perev – membru al acestei comisiei. Un rol important revenea comisiei pentru ocrotirea muncii, tehnicii securităţii şi salarizării din care faceau parte preşedintele V. Ţariov, membrii V. Babii, A. Liagaciov, A. Elfimov. A cincea comisie – culturală de masă era condusă de V. Olhovic, membrii ei fiind V. Efanov şi N. Galinskii. Pentru a spori eficacitatea activităţii comisiilor, în componenţa lor urmau să

fie cooptaţi membrii birourilor sindicale ale facultăţilor, responsabili de problemele respective[27].

Din anul 1962 comitetului sindical/local universitar i-au fost atribuite funcţiile de comitet sindical raional. El şi-a sporit efectivul până la 23 de membri, având şi un secretar-casier remunerat[28]. Comitetul sindical/local în activitatea sa era orientat spre progresul tehnic, spre optimizarea procesului didactico-ştiinţific, spre îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi sociale ale angajaţilor. În acelaşi timp, sindicatelor le revenea sarcina principală - să apere interesele social-economice şi drepturile membrilor săi, să obţină realizarea planurilor de construcţie a locuinţelor, să amelioreze procesul de instruire în ansamblu.

În virtutea acestor orientări comisia de producţie a comitetului sindical (local) universitar a avut în centrul atenţiei sale activitatea didactico-educaţională, cercetările ştiinţifice, problemele privind pregătirea specialiştilor de înaltă calificare. În cadrul şedinţelor acestei comisii s-a discutat despre: starea de lucruri de la secţia serală a universităţii, activitatea de cercetare la Facultatea de Educaţie Fizică şi la Catedra de Limbi Străine etc. Au fost audiate şi discutate dările de seamă ale decanilor Facultăţilor de Biologie şi Pedologie, de Chimie, de Economie, de Drept. Erau analizate detaliat rezultatele sesiunilor de iarnă şi de vară, rapoartele prorectorului pentru activitate didactică, precum şi ale prorectorului pentru studii la secţia cu frecvenţă redusă. Comisia de producţie a acordat o atenţie deosebită administrării consfătuirilor de producţie de la facultăţile şi subdiviziunile universitare[29]. Evident, că deciziile acestora erau dominate de spiritul partinic şi ideologic al vremii.

În scopul realizării unui schimb de experienţă în domeniu, a fost organizată o şedinţă comună a comitetului sindical/local universitar şi a comitetului sindical/local al filialei moldoveneşti a AŞ a URSS.

Pentru a consolida legătura între procesul didactic şi domeniul de producţie, a fost verificată şi apoi discutată modalitatea organizării practicii de producţie şi pedagogice a studenţilor. Sindicatul universitar acorda atenţie sporită problemelor privind perfecţionarea profesională a

[27] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 377, f. 79 – 80.
[28] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 378, f. 16 – 18.
[29] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 378, f. 26 – 34; d. 410, f. 3 – 4.

colaboratorilor universitari, completării statelor subdiviziunilor cu cadre de înaltă calificare.

În virtutea propriilor competenţe, comisia pentu ocrotirea muncii, tehnicii securităţii şi salarizării a efectuat repetat un control obştesc al stării de lucruri în acest domeniu în cadrul facultăţilor, dar şi un control general universitar. La solicitarea comitetului sindical/local, colaboratorii, care munceau în condiţii nocive, erau asiguraţi cu alimentare suplimentară specială. La sfârşitul anului calendaristic, prorectorul pentru domeniul administrativ-gospodăresc F. Alifanov, numit în această funcţie în 1946, în mod obligatoriu prezenta comitetului sindical/local darea de seamă despre realizarea sarcinilor stabilite în acordul colectiv privind ocrotirea muncii şi tehnica securităţii[30].

Accentuăm, de asemenea, că succese semnificative au fost realizate în această perioadă şi în domeniul deservirii culturale şi de întremare a sănătăţii membrilor colectivului universitar şi a membrilor familiilor acestora. A fost obţinută permisiunea organizării pe malul Mării Negre, la Bugaz, a taberei de odihnă universitare. În anul 1960 au fost instalate 3 corturi, iar în 1961 – 7 corturi, în care s-au odihnit peste 170 de angajaţi. Rectoratul, la solicitarea comitetului sindical/local, şi-a asumat responsabilitatea să obţină organizarea unei tabere permanente de odihnă în această localitate. Prin intermediul comitetului sindical/local în anul 1961 membrii sindicatului au obţinut 16 bilete de tratament balnear şi 30 de bilete la casele de odihnă contra 30% din costul lor, 40 de bilete de tratament balnear şi 60 de bilete la casa de odihnă, 6 bilete turistice în URSS şi 7 foi turistice peste hotare[31].

Menţionăm şi faptul că pentru colaboratori erau organizate serate tematice, la care participau 2 sau 3 facultăţi, conferinţe ale cititorilor, abonarea la ziare şi reviste, frecventarea colectivă a teatrelor şi a cinematografelor etc.

În aceşti ani şi-a intensificat activitatea şi comisia pedagogică. Pentru cei peste 600 de copii ai universitarilor erau organizate matinee la care se distribuiau cadouri (în 1961 au fost utilizate 930 rub. sau aproximativ 2 rub. pentru un copil). Sub egida acestei comisii funcţiona un cerc de balet şi un cerc de studiere a limbilor străine pentru preşcolari. Sindi-

[30] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 378, f. 35 - 38.

[31] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 378, f. 45 - 52; d. 410, f. 51.

catul a obţinut pentru copiii colaboratorilor 33 de bilete de odihnă în taberele pionereşti. Pentru părinţi a fost organizat un lectoriu, având ca tematică subiecte pedagogice şi psihologice[32].

Remarcăm însă că cea mai dificilă a fost activitatea comisiei locativ-sociale. Deşi instituţiile centrale au adoptat la sfârşitul anilor ‘50 ai secolului trecut programe unionale privind rezolvarea problemei locative, în anul 1961 circa 60 de profesori nu dispuneau de spaţiu locativ, 32 de profesori locuiau în căminele studenţeşti, 29 – la gazde particulare. 30 de muncitori, funcţionari şi colaboratori universitari, de asemenea, nu dispuneau de spaţiu locativ. În total, peste 12% din membrii sindicatului erau în aşteptarea soluţionării problemei spaţiului locativ. Dar în acest an universităţii i-au fost repartizate doar 8 apartamente.

Astfel, sporirea rolului organizaţiei sindicale universitare în debutul anilor ‘60, ani ai aşa-numitei „primăveri hruşcioviste”, a generat ideologizarea şi politizarea şi mai excesivă a activităţii organizaţiei profesionale universitare, ignorarea sau, în cel mai bun caz, diminuarea activităţilor specifice ale acestei organizaţii obşteşti de masă, aspect care va deveni şi mai evident în următorii ani.

[32] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 378, f. 43 – 45.

Neciaev Semeon

doctor în ştiinţe istorice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical (local) în perioada anilor 1962-1964

S-a născut la 14 septembrie 1904 în or. Grigoriopol, într-o familie de meseriaşi, moldovean. A decedat în 1990. Şi-a început activitatea de muncă de la vârsta de 12 ani ca argat, apoi în calitate de ucenic la moară.

În anul 1924 a intrat în rândurile comsomolului leninist şi, în acelaşi an, a fost înscris în calitate de cursant al şcolii de partid din Odesa. În perioada anilor 1925 – 1928 a activat în cadrul comitetului raional al comsomolului din Grigoriopol. Din anul 1928 până în 1931 a fost student al Universităţii Comuniste a Minorităţilor Naţionale din Vest din or. Moscova. După anul trei de studii, a fost transferat ca student la Şcoala Superioară Comunistă în numele lui Artiom din or. Harkov. Din 1932 până în anul 1941 a activat în diverse organizaţii de partid în calitate de propagandist şi pedagog.

Din iunie 1941 a participat la războiul împotriva Germaniei hitleriste, deţinând funcţii de lucrător politic în diferite unităţi militare. Pentru participare la război a fost decorat cu ordine şi medalii: „Steaua Roşie", „Războiul pentru Apărarea Patriei", gradul doi. În anul 1946 a fost demobilizat din armată şi a revenit la baştină. Din ianuarie a. 1947 până în ianuarie 1951 a activat în funcţia de locţiitor al preşedintelui Comitetului executiv orăşenesc Chişinău. Între anii 1951 – 1953 a fost şeful secţiei instituţiilor şi şcolilor pedagogice a Ministerului învăţământului, şef al secţiei *agitaţie şi propagandă* a ziarului „Moldova socialistă" şi lector superior la Institutul Pedagogic „Ion Creangă" din Chişinău. Din luna august a. 1953 îşi începe activitatea didactică în calitate de lector superior la Universitatea de Stat din Chişinău. Concomitent, a studiat la secţia cu frecvenţă redusă a Facultăţii de Istorie a Institutului Pedagogic din Odesa. În anul 1960 a obţinut gradul ştiinţific de candidat (doctor) în ştiinţe istorice, iar în 1961 - a devenit docent (conferenţiar) universitar. Semeon Neciaev a participat activ la viaţa social-politică a universităţii şi a republicii. Din anul 1962 până în 1964 a activat în calitate de preşedinte al comitetului sindical/

local al organizaţiei sindicale universitare. Pentru activitatea didactică şi obştească a fost decorat cu ordinul „Drapelul Roşu de Muncă”, cu 11 medalii şi cu multiple diplome ale instituţiilor superioare de stat şi obşteşti. Şi-a încheiat activitatea de muncă la universitate în anul 1989[33].

Comitetul sindical/local, avându-l ca preşedinte pe Semeon Neciaev, a fost structurat în cinci comisii permanente – patru comisii tradiţionale: de producţie, locativă şi socială, pedagogică, cultură de masă şi - a cincea comisie, inedită - cea ideologică, în contextul diversificării activităţii sindicale, menite să contribuie nemijlocit la crearea „omului nou”. Activitatea acestei comisii demonstrează în mod concret că sindicatul universitar, fiind influenţat de biroul de partid, era implicat în propagarea şi realizarea postulatelor noului program al PCUS, adoptat de congresul al XXII-lea al partidului. Prima acţiune a acestei comisii a fost organizarea conferinţelor cu genericul „Omul viitoarei societăţi comuniste”. Ea modera şi controla activitatea seminarelor metodologice, a cercurilor politice, a lectoriilor pentru universitari – structuri menite să cultive în conştiinţa membrilor colectivului universitar dogmele fixate în programul PCUS şi să contribuie la formarea „omului nou – constructorul comunismului, participant activ la întrecerea socialistă”. Un rol important revenea comisiei de producţie, ai cărei membri – profesorii A. Cherdivarenco, A. Nicolaev şi I. Andronic – au pregătit şi au pus în discuţie la şedinţele comitetului sindical/local multe chestiuni concrete referitoare la procesul didactic şi de cercetare ştiinţifică de la universitate: totalurile sesiunilor de iarnă şi de vară, prezentate de către prorectorul pentru activitatea didactică I. Racu, rezultatele unor analize detaliate a problemei în cauză; pregătirea cadrelor didactice şi a specialiştilor pentru economia naţională în cadrul Facultăţii de Fizică şi Matematică; problema utilizării eficiente a mijloacelor pentru delegaţii ştiinţifice (pentru cele 400 de cadre didactice şi cercetători ştiinţifici în anul 1962 au fost cheltuite în acest scop în mediu câte 25,5 rub.)[34].

În legătură cu agravarea securităţii alimentare în ţară în aceşti ani comitetul sindical/local, în mod special, a discutat problema „Activitatea staţiunii agrobiologice universitare”. Constatând că staţiunea agrobiologică nu şi-a îndeplinit menirea de a deveni o bază didactică de producţie, un centru ştiinţifico-experimental al universităţii, în cadrul căruia să fie pre-

[33] A.N.R.M. F.3186, unv. 1, d. 455, f, 12 -13.

[34] A.U.S.M. F.1, inv, 8, d. 1381, f. 3, 5.

gătite cadre de înaltă calificare pentru economia ţării, comitetul sindical/local a elaborat un amplu plan de redresare a situaţiei, care a fost înaintat administraţiei universităţii[35].

În vizorul comisiei de producţie a fost şi problema sporirii eficacităţii consfătuirilor de producţie din cadrul celor opt facultăţi universitare, la şedinţele cărora erau discutate chestiuni concrete privind organizarea procesului didactic – asigurarea predării cursurilor normative şi speciale de către cadre competente. Comitetul sindical/local în mod obligatoriu era implicat în selectarea noilor colaboratori, precum şi în organizarea lucrului individual al studenţilor, în completarea fondurilor de carte ale bibliotecii universitare, în organizarea practicii de producţie şi pedagogice a studenţilor, în activitatea secţiei serale a universităţii etc.[36]

La capitolul eficienţa activităţii sindicale, anumite realizări a obţinut comisia pedagogică, condusă de G. Krasotkin şi P. Roşca, tradiţional având grijă de organizarea matineelor, a odihnei copiilor colaboratorilor în perioada de vară, a funcţionării cercurilor de activitate artistică şi a celor sportive etc., a acordat o atenţie deosebită educaţiei copiilor în şcoală şi în familie. Membrii acestei comisii colaborau cu cadrele didactice din şcolile unde învăţau copiii universitarilor, organizând pentru părinţi un ciclu de lecţii, susţinuţi de profesorii de psihologie şi pedagogie[37].

O activitate semnificativă a desfăşurat în această perioadă comisia locativ-socială, constituită din preşedintele comisiei V. Kurdeakin şi membrii M. Malcenco şi Ia. Marcman. Concomitent cu examinarea condiţiilor de trai şi stabilirea ordinii pentru obţinerea unui apartament, membrii acestei comisii s-au ocupat activ de propagarea şi explicarea posibilităţilor soluţionării problemei locative prin includerea celor nevoiaşi în cooperativele de construcţie a locuinţelor. Cu ajutorul comisiei a fost obţinut acordul instanţelor competente de a organiza pentru colaboratorii universităţii o cooperativă de construcţie a locuinţelor şi repartizarea unui bloc deja construit[38].

În alt context, comitetul sindical/local stimula înscrierea membrilor sindicatului la secţiile sportive de volei, cultură fizică generală, turism, badminton, şah, tenis de masă etc. În anul 1963 a fost organizată prima

[35] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 456, f. 61 – 64.
[36] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 455, f. 152 – 154.
[37] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 455, f. 152 – 154.
[38] Ibidem, f. 146

spartachiadă a colaboratorilor universităţii, care în anii următori a devenit tradiţională. Noul rector al universităţii, docentul (conferenţiarul) A.Medvedev, a semnat în 1963 un acord cu Sovietul orăşenesc Odesa, prin care universitatea a obţinut un teren în localitatea Zatoka, pentru construcţia taberei de odihnă a universităţii la Marea Neagră. În vara anului 1964 în această nouă tabără universitară s-au odihnit 455 de colaboratori şi 178 de copii, iar 66 de membri ai colectivului universitar şi-au întremat sănătatea în tabăra Institutului Tehnologic din Odesa şi în „sovhozul Seseni". Prin Comitetul republican al sindicatelor, comitetul sindical/local al universităţii a obţinut pentru universitari 36 de bilete la casele de odihnă, 85 de bilete de tratament balnear la diferite sanatorii din Ucraina, Krimeia şi Kaukaz. În total, în acest an au avut posibilitatea să se odihnească şi să-şi întremeze sănătatea 68,6% din membrii organizaţiei sindicale universitare. Prin decizia conferinţei a IX-a a sindicatului universitar, urma ca tabăra de odihnă din Zatoka să fie modernizată, pentru a asigura o alimentare normală pentru cei care se vor odihni. De asemenea, se preconiza să fie înverzit teritoriul taberei cu concursul Facultăţii de Biologie şi Pedologie, să fie organizată o bibliotecă ambulantă, să se asigure demonstrarea filmelor etc.[39]

În plan sindicalist intern, în anul 1964 au survenit şi schimbări organizaţionale structurale în sindicatul universitar. Prin decizia instanţelor superioare de partid şi sindicale, în cadrul universităţii au fost create 8 comitete sindicale la facultăţi, iar la catedrele universitare şi în subdiviziunile administrativ-gospodăreşti – 10 birouri sindicale. În fruntea organizaţiei sindicale universitare, care la începutul lunii septembrie 1964 număra 1050 de membri, a fost ales comitetul sindical unit cu drepturi extinse, lucru care urma să genereze noi oportunităţi şi posibilităţi pentru viaţa sindicală[40]. Dar, în general, comitetul sindical/local se afla sub conducerea partidului şi traducea, promova politica acestuia, nefiind în stare să se debaraseze de retorica „triumfalistă" şi de promisiuni greu de realizat.

[39] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d.552, f. 5 - 6.

[40] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 552, f. 3.

Grişanov Leonid

doctor în ştiinţe filosofice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical (local) în perioada anilor 1964 - 1967

S-a născut la 7 aprilie 1920 în oraşul Viniţa, Ucraina, în familie de muncitori, de naţionalitate ucrainean. A decedat în 1991.

În anul 1936 a absolvit clasa a noua a şcolii medii şi a fost admis la studii la Institutul Pedagogic din Viniţa, la Facultatea de Istorie. În luna octombrie a. 1939, prin decizia Comisariatului Norodnic al Învăţământului, a fost repartizat la lucru în calitate de învăţător de istorie la şcoala din localitatea Katerinopolsk, regiunea Kiev. După susţinerea în vara anului 1940 a examenelor de stat, a fost numit director de şcoală în Novoseliţa. Din aprilie 1941 până în ianuarie 1945 a făcut serviciul militar, participând la operaţiunile militare pe diferite fronturi, împotriva agresorilor fascişti. Pentru merite a fost distins cu ordinul „Steaua Roşie" şi cu medaliile „Pentru Vitejie" şi „Pentru biruinţa asupra Germaniei în Marele război pentru apărarea Patriei". A fost demobilizat din armată ca invalid al războiului pentru apărarea Patriei. Din februarie 1945 până în septembrie 1946 a lucrat învăţător de istorie. În anii 1946-1950 a activat în organele comsomoliste şi sindicale. A absolvit Şcoala Superioară a mişcării sindicaliste din Moscova în 1950. Obţinând diplomă cu menţiune, a fost recomandat pentru a studia la aspirantura Institutului Pedagogic din Moscova, la catedra de filosofie, secţia psihologie şi logică. În octombrie a. 1953, absolvind aspirantura, a susţinut teza de candidat (doctor) în ştiinţe filosofice. Prin dispoziţia Ministerului Învăţământului a fost repartizat la lucru la Institutul Pedagogic din Kirov. În cadrul acestui institut a lucrat 8 ani, fiind şi redactor al ziarului institutului, preşedinte al secţiei raionale a societăţii „Ştiinţa" etc. Din septembrie 1961 a fost angajat în calitate de conferenţiar la catedra de filosofie a Universităţii de Stat din Chişinău, o anumită perioadă fiind şi şeful acesteia. Sub conducerea lui L.Grişanov au fost pregătite şi susţinute 7 teze de candidat (doctor) în ştiinţe filosofice. A publicat 5 monografii consacrate problemelor ateismului ştiinţific şi pes-

te 90 de articole, suporturi de curs consacrate propagandei cunoştinţelor ateiste şi estetice[41]. Din anul 1970 a fost şeful Catedrei de Filosofie a Universităţii marxism-leninismului de pe lângă comitetul de partid orăşenesc Chişinău, profesor de filosofie la Şcoala comsomolistă republicană.

Docentul Leonid Grişanov a participat activ la viaţa social-politică universitară şi republicană, fiind şi membru al prezidiului Comitetului Republican al sindicatelor. Din anul 1964 până în 1967 a fost preşedinte al comitetului sindical/local al organizaţiei sindicale universitare.

Pentru activitatea prodigioasă în cadrul Universităţii de Stat din Chişinău a fost decorat cu Diploma de onoare a Sovietului Suprem al RSSM şi i-a fost conferit titlul „Lucrător emerit al şcolii superioare".

Conferinţa a IX-a a sindicatului universităţii, desfăşurată în septembrie 1964, a decis modificarea structurii organizaţiei sindicale, conform hotărârilor de partid. Drept urmare, birourile sindicale ale facultăţilor au fost substituite cu comitete locale ale facultăţilor, iar organizatorii sindicali ai catedrelor şi secţiilor universitare – cu birouri sindicale. În fruntea întregii organizaţii sindicale a universităţii a fost ales comitetul sindical/ local unit. Primul preşedinte al comitetului sindical/local unit a fost ales Leonid Grişanov, ajutat de doi locţiitori: N. Ilieş – responsabil de domeniul social şi A. Sîciov – responsabil de problemele de producţie. Comitetul sindical/ local unit a fost structurat în 4 comisii permanente: comisia de producţie, condusă de V. Starojuc, îi includea pe A. Zamorzaev şi L. Lifanov; comisia socială, în frunte cu S. Balabanov; comisia pentru problemele tehnicii securităţii şi ocrotirii muncii, dirijată de I. Gerşcovici. Problemele juridice şi de drept i-au fost încredinţate lui P. Nichitiuc; comisia cultură de masă şi activităţi sportive îl avea ca preşedinte pe N. Caşel şi ca membru pe V. Pozdneev[42].

Remarcăm că ulterior comisiile comitetului sindical/local unit au fost completate cu membri ai comisiilor similare ale comitetelor sindicale ale facultăţilor şi birourilor sindicale ale catedrelor şi secţiilor universitare. Preşedintele comitetului sindical/local Leonid Grişanov, totalizând activitatea acestuia în perioada septembrie 1964 – noiembrie 1965, menţiona că organizaţia sindicală universitară, având un contingent de 1130 de membri, constituită din 8 organizaţii sindicale ale facultăţilor şi 10 organizaţii sindicale ale catedrelor şi subdiviziunilor universitare, a contribuit la rea-

[41] A.U.S.M. F. 1. inv.8, d. 1434, f. 3, 5.

[42] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 553, f. 1-2.

lizarea principalei sarcini puse în faţa colectivului universităţii – dezvoltarea pe toate căile a iniţiativei creatoare a cadrelor didactice[43]. În acest scop comitetul sindical/local unit s-a ocupat, în primul rând, de problemele privind perfecţionarea activităţii culturale de masă, a muncii didactice, a activităţii de cercetare, precum şi de problemele sociale şi de cele ale sănătăţii membrilor sindicatului. Pe ordinea de zi a şedinţelor comitetului sindical/local au fost incluse mai multe subiecte: participarea corpului didactic universitar la educarea studenţilor atât în procesul activităţii didactice, cât şi la munca educativă în căminele studenţeşti; organizarea lucrului individual al studenţilor şi măsurile de eficientizare a acestuia; studierea stării activităţii de cercetare în cadrul universităţii (a constatat necesitatea stringentă a actualizării tematicii cercetărilor şi a depăşirii fragmentării excesive a direcţiilor de cercetare, *a întrecerii socialiste*)? etc. Consfătuirile de producţie, iniţiate de comitetul sindical/local unit, au abordat problema pregătirii universităţii pentru noul an de studii; problema educaţiei şi instruirii copiilor colaboratorilor, activitatea de ajutorare a familiei şi şcolii[44]. În plan organizaţional, de asemenea, au survenit anumite schimbări. În fruntea organizaţiilor sindicale ale facultăţilor au fost restabilite birourile sindicale, iar sindicaliştii catedrelor şi secţiilor universitare urmau să fie îndrumaţi de către organizatorii sindicali. În cadrul comitetului sindical/local universitar a fost restabilită comisia pentru copii.

Concomitent cu soluţionarea problemelor de ordin general, comitetul sindical/local s-a ocupat activ şi de unele probleme mai concrete, privind activitatea mai eficientă a membrilor de sindicat. Comitetul sindical/local a instituit serviciul zilnic al membrilor săi, care au înregistrat şi soluţionat probleme expuse în peste 120 de cereri ale membrilor sindicatului; a organizat în perioada estivală odihna în taberele de vară universitare a 600 de colaboratori, a repartizat 38 de bilete la casele de odihnă şi 39 de bilete de tratament balnear la diverse sanatorii din fosta Uniune, a monitorizat activitatea seminarelor metodologice, a cercurilor politice, a organizat seminarul permanent pentru instruirea activiştilor sindicalişti etc.[45]

Conferinţa a X-a sindicală universitară a decis ca, în scopul eficientizării activităţii sindicatului universitar, să aplice noi modificări ale structurii comitetului sindical/local. Noul comitet sindical, ales în noiembrie

[43] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 602, f. 8.
[44] Ibidem, f. 10 – 11.
[45] Ibidem, f. 9, 11.

1965, a fost divizat în 6 comisii speciale permanente. Ulterior, din partea organizaţiilor sindicale primare au fost cooptaţi un număr semnificativ de activişti sindicali: în comisia de producţie – 18 membri, în comisia sportivă – 16 membri, iar în cea social-locativă – 13 membri etc.[46]

Noul comitet sindical/local universitar a elaborat un plan de activitate în anul de studii 1966 – 1967, axat pe optimizarea instructiv-didactică şi, respectiv, pe orientarea spre pregătirea cadrelor de înaltă calificare, pe soluţionarea problemelor ştiinţifice actuale, pe sporirea eficacităţii cercetărilor ştiinţifice şi implementarea rezultatelor obţinute în economia naţională[47]. Pentru soluţionarea acestor sarcini comitetul sindical/local a abordat în şedinţele sale mai multe probleme: despre pregătirea cadrelor ştiinţifice prin aspirantură (doctorantură); despre activitatea de cercetare ştiinţifică la Facultăţile de Istorie, de Biologie şi Pedologie; despre organizarea lucrului metodic la Facultăţile de Filologie, de Fizică şi Matematică, de Educaţie Fizică etc.[48] În centrul atenţiei comitetului sindical/local au fost şi probleme privind educaţia tinerilor specialişti. Comisia pentru politică educaţională a elaborat planul unic de perspectivă al activităţii politico-educaţionale cu studenţii pe întreaga perioadă de studii[49].

În realizarea deziderateloreducaţionale a fost implicată şi comisia pentru cultură de masă: organizarea adunărilor festive consacrate diferitor aniversări şi sărbători, serate tematice, dispute, lectorii tematice pentru studenţi etc. Această comisie, concomitent cu formele tradiţionale de lucru cu masele, a implementat şi forme noi: crearea clubului slavei revoluţionare, a casei prieteniei internaţionale etc.

În această perioadă comitetul sindical/local a iniţiat şi activităţi pur sindicaliste, însă de caracter permanent: acordarea ajutorului material angajaţilor nevoiaşi din organizaţia sindicală, pensionarilor – foşti colaboratori ai universităţii; stabilirea rândului la spaţiu locativ; organizarea odihnei colaboratorilor şi membrilor familiilor lor în perioada de vară. În anul 1967 sindicatele au organizat odihna la mare a 700 de angajaţi în tabăra de la Zatoka şi a 200 de angajaţi – în tabăra de la Primorsk[50]. Comisia pentru ocrotirea muncii şi tehnica securităţii a realizat evidenţa îndeplinirii pre-

[46] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 603, f. 1- 8.
[47] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 604, f. 1-3.
[48] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 604, f. 3 – 5; d. 661, f. 3 – 6.
[49] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 661, f. 9 - 11.
[50] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 722, f. 81.

vederilor acordului colectiv dintre sindicate şi administraţia universităţii pentru anul 1966, a elaborat şi a semnat cu administraţia universităţii un nou acord colectiv de muncă pe anul 1967. Comisia sportivă, deşi universitatea nu dispunea de o bază sportivă adecvată, a încadrat în secţii sportive 150 de angajaţi şi a organizat competiţii la diferite probe sportive între membrii colectivului universitar.

Astfel, putem menţiona că organizaţia sindicală universitară, în frunte cu comitetul sindical/local, condus de către preşedintele Leonid Grişanov, a desfăşurat în perioada 1964 – 1967 o anumită activitate sindicală în contextul cerinţelor politicii de partid din acea perioadă. Şi, deşi sindicatul universitar se implica în soluţionarea multor probleme social-economice, totuşi o parte din ele rămâneau la nivel de intenţii, iar interesele social-economice ale angajaţilor erau diminuate.

Vojov Valentina

doctor în ştiinţe istorice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical/local în perioada anilor 1967 - 1970

S-a născută la 26 noiembrie a. 1923, în or. Reazani, în familie de muncitori, de naţionalitate – rusoaică.

În anul 1941 a absolvit şcoala medie din Reazani. Din 1942 pînă în 1943 a fost cursant al şcolii militare, pe care a absolvit-o în grad de locotenent inferior. Până în octombrie 1945 a activat în cadrul comisariatului militar din Reazani în calitate de instructor al învăţământului militar al elevilor, apoi, până în 1948, a lucrat ca economist într-o unitate militară. Din a. 1948 până în a. 1951 îşi face studiile la Institutul de Planificare şi Economie din Moscova. Ulterior s-a transferat cu studiile la Institutul Pedagogic din Sahalinul de Sud, apoi la Institutul Pedagogic din Habarovsk la Facultatea de Istorie, pe care a absolvit-o în anul 1960. Din anul 1960 îşi începe activitatea didactică. În ianuarie 1966 se stabileşte cu traiul la Chişinău. În februarie 1966 a fost aleasă în funcţia de locţiitor al preşedintelui comitetului sindical/local al sindicatelor Universităţii de Stat din Chişinău, iar în octombrie 1966 a fost angajată prin cumul ca lector la Catedra de Filosofie a universităţii.

În septembrie 1970 a fost transferată ca inspector pentru ştiinţă la Ministerul Învăţământului Public din RSSM. În anul 1972 a revenit la universitate, fiind aleasă prin concurs lector superior la Catedra de Filosofie. În anul 1978 a susţinut teza de doctor în ştiinţe istorice. În cei 23 de ani de activitate la Universitatea de Stat din Chişinău a publicat peste 20 de lucrări ştiinţifice şi metodice[51].

Stabilită cu traiul la Chişinău, Valentina Vojov s-a încadrat activ în viaţa socială a capitalei, fiind aleasă în 1967 şi apoi realeasă, pe parcursul a 20 de ani, ca deputat al sovietului raional Frunze. Pentru activitatea obştească şi didactică a fost decorată cu şase medalii şi Diplome de Onoare.

Conferinţa a XII-a universitară a sindicatelor din octombrie 1967 a ales un nou comitet sindical/local şi un nou preşedinte – Valentina Vojov,

[51] A.U.S.M. F.1, inv. 8, d. 1432, f. 2, 4.

recomandată de comitetul de partid. Comitetul sindical/local era structurat în şase comisii permanente[52].

Organizarea activităţii didactico-instructive, desfăşurarea muncii de cercetare, precum şi a celei ideologico-educaţionale şi culturale de masă etc., urmau să fie concretizate şi detaliate în angajamentele socialiste, elaborate de către birourile sindicale ale facultăţilor şi subdiviziunilor şi adoptate de adunările organizaţiilor sindicale primare. Fără îndoială că, pe lângă acţiunile generale, lipsite adesea de substanţă şi de anumite rezultate concrete, au fost realizate în aceşti ani şi lucruri consistente, importante pentru dezvoltarea universităţii. Astfel, perioada dată s-a distins prin punerea accentului pe desfăşurarea acţiunilor reale în cadrul organizaţiilor sindicale primare. Către 1970 la universitate activau 20 de organizaţii sindicale primare – 7 ale facultăţilor şi 13 ale catedrelor şi subdiviziunilor universitare, în componenţa cărora erau 1200 de membri ai sindicatului[53]. Comitetul sindical/local universitar, rezervându-şi funcţiile de coordonare a activităţii colectivelor subdiviziunilor universitare, şi-a concentrat atenţia principală asupra lucrului organizaţional de acordare a ajutorului necesar organizaţiilor primare în selectarea cadrelor de conducere, în elaborarea planurilor de activitate, în organizarea activităţii nemijlocite a birourilor sindicale, în analiza şi propagarea experienţei organizaţiilor primare fruntaşe, în pregătirea teoretică şi practică a activiştilor sindicali în cadrul seminarului special permanent pentru aceste activităţi, precum şi prin intermediul întrecerii socialiste.

În perioada adunărilor de dare de seamă şi alegeri, comitetul sindical/ local a contribuit la înnoirea a mai bine de jumătate dintre preşedinţii birourilor sindicale. În componenţa comisiilor permanente ale birourilor sindicale şi ale comitetului sindical/local au fost atraşi profesori de frunte, doctori în ştiinţe, docenţi universitari. Profesorii universitari A. Borş şi M. Muntean au fost animatorii comisiei de producţie, directorul Casei de cultură, renumitul muzicant V. Roşcovan, conducea comisia cultură de masă, iar candidatul în ştiinţe chimice Iu. Gorodeţki era în fruntea comisiei pentru ocrotirea muncii şi tehnica securităţii. În anul 1969 a fost restabilită comisia pentru problemele pensionării colaboratorilor, avându-l ca preşedinte pe specialistul în domeniu – N. Nalimov. Din 1970 a început să activeze o nouă comisie – comisia ştiinţifică, condusă de profesorul

[52] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 722, f. 1-2.

[53] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 893, f. 9.

universitar Boris Melnic.[54] Componenţa calificată a membrilor comisiilor, implicarea largă a activiştilor sindicali permitea comitetului sindical/ local să soluţioneze problemele stringente ale procesului instructiv-educativ şi de cercetare ştiinţifică. Comitetul sindical/local, punând în discuţie în cadrul organizaţiilor primare profesionale ale Facultăţilor de Istorie, de Biologie şi Pedologie, de Fizică şi Matematică, de Drept, dar şi în cadrul universitar problema pregătirii cadrelor pentru şcoală şi pentru economia naţională, a accentuat faptul că, în anul 1970 la universitate, cei peste 4000 de studenţi erau îndrumaţi de un colectiv profesoral înalt calificat. Printre cele 518 cadre didactice care activau la 47 de catedre erau 5 academicieni, 5 membri corespondenţi, 18 profesori universitari, 116 docenţi şi 180 candidaţi în ştiinţe (doctori). Membrii acestui colectiv erau şi membri ai sindicatului universitar şi, sub conducerea comitetului sindical/local, participau activ la modernizarea procesului didactic, traducând în practică deciziile adoptate la şedinţele respective[55].

În vederea realizării orientărilor de bază, membrii comitetului sindical/local în şedinţele sale de program, în şedinţele extinse cu participarea preşedinţilor birourilor sindicale, sau în şedinţele comune cu comitetul de partid universitar au abordat probleme importante ale vieţii universitare: despre pregătirea pentru sesiunile de examinare de vară şi de iarnă; despre participarea tinerilor specialişti în activitatea seminarelor metodologice; despre pregătirea admiterii la universitate; despre ajutorul metodic acordat tinerilor lectori universitari; despre implementarea mijloacelor tehnice de instruire; despre lucrul individual al studenţilor şi metodele eficientizării lui; despre lucrul individual cu studenţii restanţieri etc. În aprilie 1970, făcând totalurile în domeniul cercetărilor ştiinţifice, comitetul sindical/ local a constatat implicarea activă a savanţilor universitari în realizarea obiectivelor de cercetare ale instituţiilor de stat. Numărul temelor de cercetare realizate în bază de contract în aceşti ani s-a dublat. A sporit simţitor şi numărul savanţilor, posesori ai gradelor ştiinţifice. În anul de studii 1969 – 1970 au fost susţinute peste 30 de teze de candidat (doctor) în ştiinţe şi 6 teze de doctor (habilitat) în ştiinţe. În doctorantura universităţii îşi făceau studiile 114 doctoranzi. În acest an 24 de colaboratori au realizat cursuri de perfecţionare în cele mai prestigioase instituţii de învăţământ superior

[54] Ibidem, f. 11.

[55] Ibidem, f. 12.

şi academice din URSS[56]. În mod special comitetul sindical/local a examinat problema privind activitatea personalului didactic-auxiliar, care număra peste 600 de angajaţi şi care îndeplinea un rol important în asigurarea condiţiilor pentru desfăşurarea normală a procesului instructiv-educativ, precum şi a activităţii de cercetare.

În aceşti ani, datorită modernizării continue a taberelor de odihnă de la Zatoka şi Primorsk de la Marea Neagră, comitetul sindical/ local a asigurat odihna anuală a peste 700 de colaboratori şi a membrilor familiilor lor. În tabăra studenţească de odihnă, în iunie 1970 a fost organizată odihna a 47 de copii din familiile universitarilor. A fost o practică reuşită, ce urma să fie realizată şi în următorii ani. Comisia pentru sport şi ocrotirea sănătăţii a participat la organizarea odihnei de vară a colaboratorilor şi a organizat anual spartachiada cu genericul „Sănătate", la care au fost atraşi membrii tuturor organizaţiilor sindicale primare.

Destul de complicată a rămas în aceşti ani problema asigurării colaboratorilor universităţii cu spaţiu locativ. În rândul stabilit de comitetul sindical/local la apartamente în anul 1970 erau înscrişi 187 de colaboratori. Deşi conform unei decizii guvernamentale universităţii urma să i se repartizeze anual câte 10 apartamente, în 1969 au fost acordate doar 8. Speranţele universitarilor erau însă mari, pentru că fusese începută construcţia unui bloc locativ cu 100 de apartamente, destinate universitarilor.

Noul rector A. Lazarev, participant la conferinţa a XV-a universitară a sindicatelor, în discursul pe care l-a susţinut, s-a referit şi la problema asigurării cu locuinţe a colaboratorilor, la activitatea taberelor de odihnă universitare şi la activitatea de producţie, dar, în prim-plan, a pus problema lucrului educativ, insistând, îndeosebi, asupra necesităţii intensificării lucrului politico-educaţional individual cu studenţii şi colaboratorii universităţii.

Astfel, în hotărârea conferinţei a XV-a a sindicatelor universităţii s-a menţionat că viitorul comitet sindical/local urmează „să intensifice lucrul politico-educaţional şi cultural de masă, să acorde ajutor rectorului în pregătirea specialiştilor de înaltă calificare, în educarea simţului răspunderii lor faţă de Patrie", desigur, sub conducerea partidului şi în spiritul politicii ideologice a acestuia.

În iulie 1990, în legătură cu plecarea la pensie, Vojov Valentina şi-a încheiat activitatea la Universitate.

[56] Ibidem, f. 18.

Roşca Sergiu

doctor habilitat în filosofie, profesor universitar, preşedinte al comitetului sindical/local în perioada 9 octombrie 1970 – 22 iunie 1971

S-a născut la 12.XI.1937.
S-a stins din viaţă la 2. VI. 2015.

A absolvit Facultatea de Istorie a Universităţii de Stat din Chişinău şi doctorantura la Catedra de Filosofie. A activat în calitate de lector, lector superior şi docent la universitate (1964-1969). Un timp îndelungat a activat în organele de partid şi de stat în domeniul învăţământului superior. Din 1989 până în 1996 - şeful catedrei de filosofie a Institutului Pedagogic de Stat „Ion Creangă" din Chişinău.

Între anii 1996-2001este prim-prorector al Academiei Administraţiei Publice de pe lângă Guvernul Republicii Moldova. Din 2001 - şeful Catedrei de Filosofie a Universităţii Pedagogice de Stat „Ion Creangă" din Chişinău, ulterior şeful Catedrei de Ştiinţe Filosofice şi Economice". A publicat mai multe lucrări în domeniul formării concepţiei ştiinţifice despre lume la tânăra generaţie în spiritul ideologiei partinice, în domeniul administrării publice, în domeniul istoriei, filosofiei, a filosofiei sociale şi a educaţiei filosofice: *Studii, cugetări, concepte*; *Istoria administrării publice în Moldova* (în colaborare). *Din istoria gândirii filosofice*; *Problema educaţiei în filosofie; Din istoria gândirii umane* etc.

Din amintiri. În anii de studenţie şi după absolvirea universităţii, fiind lector-asistent, lector superior şi docent universitar, am activat în diferite organizaţii obşteşti, inclusiv ca preşedinte al comitetului sindical al profesorilor şi colaboratorilor universităţii.

E drept că, atunci când mi s-a propus funcţia de preşedinte, n-am acceptat această idee, motivând că sunt prea tânăr pentru a fi lider sindical al profesorilor, deoarece în această funcţie până atunci erau aleşi profesori în vârstă, participanţi la război, cu experienţă de viaţă etc. Iar eu devenisem de curând candidat (doctor) în ştiinţe filosofice şi eram lector superior la Catedra de Filosofie. Însă membrii comitetului sindical şi conducerea

universităţii, rectorul Artiom Marcovici Lazarev îmi spuneau: „Tinereţea nu este un neajuns, ci un mare plus, că cei tineri vor învioara şi activitatea sindicatelor”.

După alegeri am întocmit un plan de activitate, având alături de mine asemenea profesori activi ca: B. Melnic (prorector), Z. Radu, A. Macarova (Facultatea de Limbi Străine), T. Antonenco (Facultatea de Fizică şi Matematică), L. Doneţkih (Facultatea de Filologie), S.Balabanov (Facultatea de Biologie) etc., cu care preconizam să realizăm multe. Am început cu aceea că am refuzat salariul de preşedinte şi am propus ca acesta să fie acordat locţiitorului preşedintelui.

Şi pe atunci problema-cheie în activitatea tuturor organizaţiilor universitare era calitatea pregătirii viitorilor specialişti. În acest scop am creat o comisie specială, care se ocupa de problemele calităţii predării, de activitatea metodică, de munca ştiinţifică. Preşedinte al acestei comisii, orientată spre perfecţionarea în continuare a procesului instructiv-educaţional a fost şefa Catedrei de Pedagogie şi Psihologie P. Poprujnaia, care era şi membru al comitetului de partid, responsabilă de problemele instruirii.

În centrul activităţii comitetului sindical se aflau şi problemele privind salarizarea, apărarea intereselor social-economice, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai, organizarea odihnei profesorilor şi a tuturor colaboratorilor. Pe atunci mulţi profesori locuiau la gazde particulare, nu aveau încălzire centrală. Şi iată că membrul comitetului sindical Simion Balabanov pe toţi îi aprovizionează cu cărbune, cu lemne, deşi pe atunci nu era uşor de rezolvat această problemă. Comitetul sindical trebuia să aibă grijă de pregătirea taberei de odihnă de la Bugaz, din regiunea Odesa. Un mare ajutor financiar ne acorda rectoratul, iar multe probleme ce ţineau de reparaţiile cantinei şi a căsuţelor le soluţionam cu ajutorul prorectorului F. Craevschi. Dar în fiecare an, la deschiderea taberei de odihnă mari probleme ne făceau conducătorii locali, regionali ai Ucrainei. Ei cereau să lichidăm această bază de odihnă, motivând că ea nu corespunde cerinţelor sanitare, în pofida faptului că multe întreprinderi din Ucraina aveau tabere mult mai rele decât cele moldoveneşti. Această problemă a fost rezolvată de rectorul A. Lazarev. El a plecat la Comitetul Central din Moscova şi a avut o întrevedere cu tovarăşul Constantin Ustinovici Cernenco, care era ales deputat în Sovietul Suprem al URSS de cetăţenii Chişinăului, inclusiv şi de lucrătorii universităţii. Acesta deţinea pe atunci funcţia de şef al secţiei generale, iar ulterior a devenit secretar şi chiar secretar general al

PCUS. Rectorul, după întoarcerea de la Moscova, mi-a povestit cum a decurs întrevederea. După ce el i-a povestit lui C. Cernenco despre atitudinea unor funcţionari ucraineni faţă de taberele de odihnă ale Moldovei, Constantin Ustinovici a ridicat receptorul de legătură directă cu tovarăşul V. Şerbiţchi, prim-secretar al Ucrainei. Primele cuvinte ale lui C. Cernenco au fost: „Victor Vladimirovici, de ce-i obijduieşti pe moldoveni?". Şi el l-a rugat pe conducătorul Ucrainei să-i lase pe moldoveni şi taberele lor de la mare în pace şi chiar să le acorde şi ajutor, în măsura posibilităţilor. După aceasta toate problemele au dispărut. Îmi amintesc şi de un alt caz. A fost organizat un grup de lectori tineri, doctoranzi, laboranţi care au fost trimişi la Bugaz să ajute la pregătirea taberei pentru deschiderea sezonului de odihnă. În acest grup a fost inclus şi M. Volodarschi, laborant şi lector la Facultatea de Istorie. Şeful taberei i-a încredinţat lui M.Volodarschi să repare veceul. Un alt lector cu umor a scris cu cretă pe o scândură: „Veceul în numele lui Volodarschi". Acesta s-a supărat foc şi striga că va declara în structurile de conducere respective că a fost insultat nu el personal, ci Volodarschi, fostul revoluţionar şi om de stat din perioada sovietică.

La comitetul sindical se adresau profesori, colaboratori să le eliberăm bilete de tratament la sanatoriile din URSS. Astfel de bilete de tratament primeam de la Comitetul republican al sindicatelor din domeniul învăţământului. Preşedinte al acestui comitet era B. N. Ceban, un om cu caracter greoi. La drept vorbind, acesta era un birocrat care nu cunoştea specificul şcolii superioare şi nici a învăţământului, în general. El deseori refuză să ne dea bilete de tratament, nu acorda membrilor sindicatelor ajutor material, motivând că comitetul nu are bani.

Noi aveam grijă şi de organizarea odihnei. Organizam serate pe diferite teme. În domeniul sportului, în fiecare an, împreună cu Catedra de Educaţie Fizică organizam spartachiada profesorilor, colaboratorilor, care se bucura de succes în rândurile membrilor colectivului universităţii.

Probleme erau multe. Noi încercam să le rezolvăm în măsura posibilităţilor. Dar, sincer vorbind, contribuţia sindicatelor la pregătirea tinerilor specialişti şi în alte domenii universitare a fost modestă. Sindicatele se supuneau nemijlocit organizaţiilor de partid, la nivel universitar totul trebuia să fie coordonat cu comitetul de partid care propaga teza: „Sindicatele sunt şcoala comunismului", dar nu le acorda independenţă, libertate în activitatea lor. Pe atunci bântuia un banc, cum că un profesor a ţinut o conferinţă publică cu tema „Comunismul - viitorul luminos al omenirii". La sfârşitul

lecţiei un bătrân întreabă: „Vă rog să-mi spuneţi când va fi acest comunism?” Lectorul era cu umor şi nu din cei fricoşi şi a răspuns: „Uitaţi-vă în depărtare şi vedeţi o linie dintre cer şi pământ, acesta este orizontul şi cu cât mergeţi spre el, cu atât el se îndepărtează de dumneavoastră”. Atunci din sală s-au auzit voci: „e clar ca nu mai ajungem noi la comunism”.

Cu părere de rău, sindicatele şi astăzi au o activitate modestă. Ar fi bine să fie organizate zilele facultăţilor, cu un program mai amplu, în cadrul cărora s-ar demonstra activitatea ştiinţifică, metodică, serate, concursuri, schimburi de experienţă. Ar putea fi invitaţi colegi de la universităţi din România, Ucraina, Estonia, Lituania etc. Sindicatele studenţeşti ar trebui să acorde o atenţie deosebită atitudinii studenţilor faţă de studii, de frecventarea orelor, de lucrul individual etc. În genere, sindicatele de toate nivelurile astăzi au misiunea de a apăra mai activ şi mai convingător drepturile omului, de a ocupa o poziţie categorică atunci când unii conducători concediază lucrătorii, precum şi pentru a obţine condiţii normale de lucru şi un salariu meritat.

Sunt recunoscător actualului preşedinte al comitetului sindical, dlui D. Caldare, care mi-a propus să prezint acest material, deoarece faptul în cauză m-a facut să-mi amintesc încă şi încă o dată de activitatea mea la Universitatea de Stat. Anii de studenţie şi de lucru la Catedra de Filosofie, activitatea obştească de atunci au fost o perioadă interesantă din viaţa mea. Sunt fericit că am muncit alături de asemenea profesori, savanţi adevăraţi ca: N. Corlăteanu, I. Osadcenco, M. Muntean, A. Repida, I. Budac, A. Şeglov, E. Perlin, V. Climenco, A. Sîciov, G.Cincilei şi mulţi, mulţi alţii, care astăzi nu mai sunt printre noi.

Universitatea de Stat întotdeauna a avut şi are absolvenţi buni: pedagogi, savanţi, politicieni, jurişti, ziarişti, economişti etc. Mulţi dintre ei s-au manifestat în calitate de funcţionari publici, oameni de stat, conducători echilibraţi, umanişti. În republică, probabil, că nu există instituţie în care n-ar activa absolvenţii Universităţii de Stat din Chişinău (Moldova).

În încheiere, doresc colectivului universităţii, sindicatelor, catedrelor, decanatelor, rectoratului să facă totul ca Universitatea de Stat să devină o instituţie cu adevărat europeană, recunoscută ca mare centru ştiinţific, de pregătire calitativă a viitorilor specialişti.

Doneţkih Ludmila

doctor habilitat în ştiinţe filologice,
profesor universitar,
preşedinte al comitetului sindical
22 iunie 1971 - 15 octombrie 1971

S-a născut la 1 ianuarie 1933 în oraşul Efremov, regiunea Tula, rusoaică, într-o familie de funcţionari. Şi-a început studiile în anul 1940 la şcoala primară din or. Turtukum, RSSA Kara-Kalpakia, apoi în anii 1946-1950 la şcoala medie din or. Urghenci, RSS Uzbecă, pe care a abolvit-o cu medalie de aur. În 1950 a fost înmatriculată la Facultatea Istorie şi Filologie, secţia filologie a Universităţii de Stat din Chişinău. Ludmila Doneţkih, absolvind în anul 1955 universitatea cu diplomă de menţiune, a fost recomandată pentru a studia în doctorantura Universităţii Pedagogice de Stat din Leningrad. După absolvirea în anul 1960 a doctoranturii, a predat limba rusă în diverse instituţii de învăţământ militar din Leningrad. În septembrie 1962 a revenit la Chişinău şi a fost angajată în calitate de lector la Catedra Limba Rusă a Universităţii de Stat din Chişinău. Susţinând în 1967 teza de candidat (doctor) în ştiinţe filologice, Ludmila Doneţkih a fost avansată la funcţia de lector superior.

Din anul 1971, fiindu-i conferit titlul docent (conferenţiar), Ludmila Doneţkih a fost numită şefa Catedrei de Limba Rusă Contemporană. În august 1983 Ludmila Doneţkih a susţinut teza de doctor şi a obţinut gradul ştiinţific doctor în ştiinţe filologice (doctor habilitat), iar în 1984 i-a fost conferit titlul de profesor universitar[57].

O scurtă perioadă de timp, din iunie până în octombrie 1971, a suplinit funcţia de preşedinte al comitetului sindical.

Din cele 14 obiective centrale ale programului de activitate a comitetului sindical universitar 8 obiective prevedeau manifestări şi activităţi destinate dezvoltării culturii muncii şi culturii generale a sindicaliştilor: consfătuirea de producţie cu tema: *Despre cultura de comportare a cadrelor didactice şi a studenţilor*; despre cultura de comportare a personalului auxiliar-didactic şi tehnic de deservire; despre activitatea Casei de Cultură universitare în domeniul educaţiei internaţionale a studenţilor; despre for-

[57] A.U.S.M. F. 1; inv. 8. d. 1828, f. 2 – 4.

mele şi metodele de activitate a profesorilor Facultăţilor de Limbi Străine şi Drept privind realizarea activităţii ideologico-educaţionale în rândul cadrelor didactice şi al studenţilor; despre activitatea biroului sindical al Facultăţii de Istorie privind educaţia estetică a studenţilor; rolul Facultăţii profesiilor obşteşti în educaţia estetică a studenţilor, evident, în spiritul ideologiei comuniste[58].

Menţionăm şi faptul că, în această perioadă, prin implementarea registrelor de evidenţă a reuşitei curente a studenţilor, comitetul sindical/local a obţinut monitorizarea permanentă în acest domeniu[59]. A fost utilizată şi altă formă de influenţă asupra reuşitei studenţilor – aşa-numita „luptă activă" cu restanţierii – studenţii restanţieri în timpul vacanţei, sub supravegherea şi cu ajutorul profesorilor, pregăteau susţinerea repetată a examenelor ratate[60]. În general, în perioada în care a activat L. Doneţkih ca preşedinte al comitetului sindical, activitatea acestuia a fost orientată spre îndeplinirea calitativă a obligaţiunilor didactico-ştiinţifice.

[58] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 894, f. 1 – 4.
[59] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 966, f. 14.
[60] Ibidem, f. 15.

Casian Victor

doctor în ştiinţe fizice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical/ local în perioada anilor 1971-1973

S-a născut la 2 februarie 1930, în or. Călăraşi, în familie de funcţionari. S-a stins din viaţă la 23.06.2012.

Între anii 1936 – 1940 şi-a făcut studiile la şcoala primară din Călăraşi. Din 1941 până în 1944 a fost elev al gimnaziului comercial din Chişinău. În 1945 a fost înscris ca elev în clasa a opta a şcolii medii nr. 4 din Chişinău, pe care a absolvit-o în 1947. Între anii 1947 – 1952 este student la Facultatea de Fizică şi Matematică a Universităţii de Stat din Chişinău. După obţinerea diplomei de studii universitare cu calificarea „Fizician", a fost admis la doctorantură la Catedra de Fizică Experimentală a universităţii. Din septembrie 1955 este angajat la Catedra de Fizică Experimentală în cadrul căreia va activa până în ziua eliberării din serviciu în anul 2003. În anul 1963 a susţinut teza de candidat (doctor) în ştiinţe fizice, iar în 1966 a obţinut titlul de docent (conferenţiar) universitar. Victor Casian, din momentul angajării sale în serviciu la universitate, a îmbinat armonios activitatea didactică cu cercetarea ştiinţifică, lucrând şi în calitate de cercetător ştiinţific şi conducător al diverselor teme de cercetare contractuale în cadrul catedrei.

Specialist cu renume în domeniul electrofizicii şi fizicii semiconductorilor, Victor Casian a participat la multiple simpozioane şi conferinţe ştiinţifice internaţionale în Anglia, Bulgaria, Ungaria, România şi Republica Federativă a Germaniei. A activat în calitate de expert al organizaţiei mondiale UNESCO[61].

Pe parcursul celor peste 50 de ani de activitate didactică şi ştiinţifică la Universitatea de Stat din Chişinău (Moldova), V. Casian a contribuit substanţial la pregătirea cadrelor de înaltă calificate, precum şi la dezvoltarea ştiinţei. A publicat peste 70 de lucrări ştiinţifice, a obţinut trei brevete de invenţie, a pregătit 6 doctori în ştiinţe.

[61] A.U.S.M. F. 1. inv. 8, d. 348, f. 2 – 4.

Profesorul V. Casian a participat activ la viaţa obştească a universităţii, fiind preşedinte al comitetului sindical/ local universitar între anii 1971 – 1973. Pentru activitatea didactico-ştiinţifică prodigioasă pe tărâmul obştesc a fost decorat cu două medalii, cu multe diplome de onoare, menţiuni, premii din partea diverselor instituţii republicane şi obşteşti.

La începutul anilor ‘70 ai secolului al XX-lea în societate s-a încetăţenit profund tradiţia de a orienta desfăşurarea diferitor activităţi economice, politice, ideologice, sociale, culturale a colectivelor de producţie, a organizaţiilor politice şi obşteşti pe anumite evenimente, definite ca fiind „istorice” sau „epocale”. Preşedintele comitetului sindical/ local universitar Victor Casian în darea de seamă, prezentată la conferinţa a XVII-a a sindicatelor, sublinia că organizaţiile profesionale primare şi comitetul sindical/local şi-au desfăşurat activitatea în concordanţă cu documentele şi deciziile partidului.

La începutul deceniului al optulea al secolului XX a fost modernizată structura organizaţională a universităţii, fiind create noi facultăţi: Biblioteconomie, Fizică, Matematică şi Cibernetică, Jurnalistică. Conform deciziilor organelor sindicale ierarhic superioare, conferinţa de dare de seamă şi alegeri – organul superior al organizaţiei sindicale universitare – îşi va ţine lucrările o dată în doi-trei ani. Primul prezidiu al comitetului sindical/ local a fost ales de către conferinţa a XVII-a sindicală a universităţii în octombrie 1972, cu următoarea componenţă: V. Casian, preşedinte, P. Chetruş, locţiitor al preşedintelui, L. Doneţkih. A. Macarov, F. Dvornic – membri ai prezidiului[62]. Pentru a-şi realiza prerogativele extinse comitetul sindical/ local a creat pe lângă cele şase comisii permanente tradiţionale – de producţie, pentru cultură de masă, pentru ocrotirea muncii şi tehnica securităţii, locativ-socială, a litigiilor de muncă, pentru asigurări sociale – şi comisia organizaţională de masă, care va fi condusă de locţiitorul preşedintelui.

Planurile de activitate a comitetului sindical/local cuprindeau probleme din domeniul didactico-educaţional, din domeniul politico-ideologic, probleme ce vizau asigurarea condiţiilor optime de muncă şi de trai ale colaboratorilor universităţii, de odihnă şi de întremare a sănătăţii etc.[63]

Activitatea practică a comitetului sindical/local a fost direcţionată, în primul rând, spre modernizarea procesului instructiv-educaţional. Prin

[62] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 1140, f. 2.

[63] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 1140, f. 34 - 35.

intermediul comisiei de producţie, (preşedinte – profesoara A. Macarov), precum şi responsabilii de problemele de producţie din birourile sindicale ale organizaţiilor primare) comitetul sindical/local a direcţionat eforturile sindicatelor spre organizarea lucrului individual al studenţilor anului I de studii. Lucrul individual asiduu şi sistematic al studenţilor va asigura, considerau liderii sindicatului, sporirea semnificativă a calităţii pregătirii tinerilor specialişti, absolvenţi ai universităţii[64]. Activiştii sindicalişti, prin diferite căi şi metode, se străduiau să cultive studenţilor abilităţi şi competenţe de însuşire a cunoştinţelor şi de cercetare. În cadrul Societăţii Ştiinţifice Studenţeşti activau peste 2500 de studenţi, iar în organizarea diverselor conferinţe ştiinţifice erau implicaţi cei mai experimentaţi pedagogi şi cercetători ştiinţifici. Pentru studenţii anului întâi au fost organizate discuţii referitoare la lucrul cu cartea, modalitatea conspectării prelegerilor, stabilirea orarului zilei, săptămânii şi a întregului semestru de învăţământ, recuperarea seminarelor suplimentare de către studenţii cu un nivel de pregătire insuficient[65]. Pentru motivarea eforturilor studenţilor, în scopul obţinerii unor cunoştinţe profunde, a deprinderilor de lucru ştiinţific de cercetare, se practica invitarea studenţilor la şedinţele catedrelor. Au fost organizate întâlniri ale studenţilor cu specialişti de vază din domeniu. Studenţii Facultăţii de Drept s-au întâlnit cu colaboratori al Ministerului de Interne, ai Ministerului Justiţiei, ai Procuraturii etc. Comitetul sindical/local, fiind susţinut de către birourile sindicale ale facultăţilor, a reuşit să anuleze practica de a implica studenţii anului întâi la lucrările agricole de toamnă[66].

Conferinţa a XVII-a a sindicatelor universităţii, apreciind rezultatele eforturilor depuse, a constatat o sporire a calităţii cunoştinţelor studenţilor. În anul de studii 1971 – 1972 patruzeci de procente din cei 4194 de studenţi, adică 1274, au susţinut examenele cu note „bune” şi „foarte bune”[67].

Conferinţa sindicală, pornind de la faptul că consfătuirile de producţie în cadrul facultăţilor, dar şi la nivel de universitate, erau convocate sporadic şi cu un randament redus de eficacitate, a decis transformarea lor în activităţi cu caracter permanent. Consecinţele au fost destul de eficiente. Dacă în a.1972 au avut loc doar 6 consfătuiri de producţie, atunci în prima

[64] A.N.R.M. F. 3186, inv. 1, d. 1138, f. 7.
[65] Ibidem, f. 7.
[66] Ibidem, f. 8.
[67] Ibidem, f. 9.

jumătate a anului 1973 cele 21 organizaţii primare universitare au organizat 27 de astfel de consfătuiri. Acestea au adoptat 57 de propuneri, 50 din ele fiind realizate. În a doua jumătate a aceluiaşi an au fost convocate 38 de consfătuiri, la care s-au înaintat 65 de propuneri, deşi multe probleme erau rezolvate în mod superficial şi incomplet, 57 din ele fiind realizate de către rectorat, decanate şi secţia administrativ-gospodărească[68]. Astfel, conferinţele sindicale au contribuit nemijlocit la ameliorarea condiţiilor de muncă şi de studii în universitate.

În acest context, accentuăm în mod deosebit că activitatea didactico-metodică a pedagogilor, de asemenea avea scopul principal de aprofundare a calităţii studiilor. În acest domeniu membrii organizaţiei sindicale au obținut în anul 1972 anumite succese: au editat 12 monografii, 3 manuale universitare, 20 de îndrumare metodice şi 25 de îndrumare didactico-metodice.[69]

Un alt domeniu al activităţii corpului profesoral, aflat permanent în atenţia sindicatelor, a fost cel de cercetare ştiinţifică. La şedinţele comitetului sindical/local, au fost discutate problemele care vizau realizarea planurilor de cercetare ştiinţifică la Facultăţile de Biologie şi Pedologie, de Chimie, de Fizică, de Istorie etc. Membrii celor 50 de catedre şi 3 laboratoare de cercetare ştiinţifică lucrau asupra a 138 de teme, dintre care 56 de teme erau coordonate de guvernul unional. La munca de cercetare participau şi studenţii de la anii 4-5. Menţionăm şi faptul important că au fost organizate conferinţe comune ale profesorilor şi studenţilor[70].

E de remarcat că în anii 1971- 1972 sindicatele au reuşit un pas decisiv în ameliorarea condiţiilor de trai ale sindicaliştilor – pentru lucrătorii universităţii au fost repartizate 50 de apartamente. În anul 1972 au primit apartamente de stat 80 de colaboratori, iar 20 de colaboratori au fost acceptaţi în cooperativa de constructii a locuinţelor în baza mijloacelor financiare proprii. Evident, a fost ameliorată şi asigurarea studenţilor cu locuri în cămin. Orăşelul studenţesc număra 11 cămine în care erau cazaţi 3200 de studenţi sau 79% din toţi studenţii cu frecvenţă la zi[71].

În aceşti ani a activat intens şi prodigios comisia pentru sport şi întremare a sănătăţii. În vara anului 1972 s-au odihnit în taberele de odihnă

[68] Ibidem, f. 13.
[69] Ibidem, f. 12.
[70] Ibidem, f. 13.
[71] Ibidem, f. 26.

universitare 800 de colaboratori şi membri ai familiilor lor, inclusiv 140 de copii. A fost organizată susținerea probelor noului complex „Gata pentru muncă şi apărare", a fost organizată spartachiada „Sănătate" la 5 probe sportive, la care au participat peste 150 de universitari[72].

În atenţia comisiilor permanente ale comitetului sindical (local) s-a aflat problema lucrului cu copiii colaboratorilor, problema asigurărilor sociale şi problema acordării ajutorului material sindicaliştilor nevoiaşi în contextul semnării acordului colectiv între sindicate şi administraţia universităţii privind asigurarea tehnicii securităţii şi ocrotirii muncii etc. Deşi în relaţiile cu rectoratul apăreau şi anumite situaţii mai complicate, totuşi problemele apărute erau soluţionate în mod constructiv. De notat că în activitatea comitetului sindical (local) din această perioadă au fost şi destule probleme de diferit caracter şi complexitate, care uneori rămâneau nesoluţionate.

[72] Ibidem, f. 26.

Chetruş Petru

doctor în ştiinţe chimice, profesor universitar, preşedinte al comitetului sindical în perioada anilor 1973-1978

Experienţa academică şi pedagogică cuprinde următoarele:

1978-1981 - Decan al Facultăţii Chimie a USM.
1986-1997 - Prorector pentru Studii al USM.
1992-1993 - Rector ad-interimar al USM.
1998-2007 - Prorector pentru activitatea ştiinţifică a USM.

În prezent este profesor la Catedra de Chimie Analitică şi Organică, deţine gradul de doctor în ştiinţe chimice.

Activităţi şi servicii publice:

2002-2007 - Membru al Consiliului Naţional pentru Acreditare şi Atestare.
1997-1998 - Consilierul Preşedintelui Republicii Moldova în probleme de ştiinţă şi învăţământ.
1981-1986 - Angajat în organele republicane de dirijare a învăţământului superior din Republica Moldova, membru al Colegiului Ministerului de profil.
1986-2007 - Membru al Senatului USM.

Competiţii în sistemul educaţional

Savantul Petru Chetruş a publicat circa 150 de lucrări ştiinţifice şi didactice (inclusiv brevete de invenţie): Chimia analitică: metode electrochimice de analiză (manual, Ch.,2013). Coautor al cărţilor: Hidrochimie (Hidrochemistry, Chişinău, USM,1995); Chimia apelor naturale (Chemistry of natural waters, Chişinău, USM,1995); Probleme de chimie (Problems in chemistry, Chişinău, Lumina,1995); Probleme de chimie cu modele de rezolvare (Problems in chemistry with key answers, Chişinău, Lumina,1992); Studiul polarografic al sistemului tetraclozpaladat (II) de peta tiosemicarbazona aldehidei 5 clorsalicilice etc. Din 1995 este conducătorul colectivului ştiinţific de creaţie „Chimcont". Este cavaler al medaliilor „Meritul civic", „Dimitrie Cantemir", „Om emerit".

Sub conducerea profesorului Petru Chetruş au fost susţinute patru teze de doctor în ştiinţe.

Iniţiativa actualului comitet sindical al colaboratorilor Universităţii de Stat din Moldova de a elabora o lucrare care ar elucida viaţa sindicatelor USM merită toată susţinerea.

Unica lucrare destul de amplă consacrată istoriei Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei din Moldova (a. 2005, autori A. Moraru, D. Ivanov) reflectă istoria sindicatului de ramură care din start nu şi-a pus drept scop şi descrierea istoriei activităţii organizaţiilor primare subordonate. De aceea, elaborarea „Schiţelor Sindicatului Universităţii de Stat din Moldova" este binevenită.

Mişcarea sindicală din Republica Moldova, inclusiv cea din domeniul ştiinţei şi învăţământului, în evoluţia sa a trecut prin diferite etape de dezvoltăre şi realizare a orientării cardinale spre democraţie şi progres social.

În perioada anilor 1960-1985 activitatea sindicatelor, prin influenţa organelor de partid ale fostului P.C.U.S., tot mai mult era orientată spre implicarea lor în realizarea proceselor de producţie. În sistemul Ştiinţei şi Educaţiei scopurile principale prevedeau:

- Organizarea întrecerilor socialiste în sistem (formă care luase amploare în acea perioadă, efectuarea controlului din partea sindicatelor asupra realizării acestor activităţi, acumularea şi extinderea experienţei înaintate în domeniu);
- Efectuarea controlului privind disciplina şi responsabilitatea în regimul de lucru al colaboratorilor subdiviziunilor respective;
- Organizarea odihnei, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai ale colaboratorilor;
- Controlul respectării legislaţiei muncii, a instrucţiunilor, a normelor şi legislaţiei în domeniul ocrotirii sănătăţii.

Activităţile de bază ale comitetului sindical al Universităţii de Stat din Chişinău între anii 1973-1978. În această perioadă ca membri ai Comitetului sindical al Universităţii de Stat din Chişinău au activat specialişti cu mare autoritate ştiinţifico-didactică: profesorii universitari: N. Samusi – vicepreşedinte, L. Doneţkih – vicepreşedinte; precum şi B. Şerbacov, I. Lupu, A. Macarov, P. Ciobanu.

- docenţi (conferenţiari) universitari:

A.Poddubnii, V. Dubălari, S. Daniliuc, M. Crainii, N. Galinschi, M. Cotorobai, M. Deleu, N. Petrovscaia, I. Cîrlig, E. Janache.

- activişti sindicali:

M. Ignatiuc, Z. Bulat, D. Bolboceanu, L. Işcenco etc.

Atitudinea responsabilă a activiştilor enumerati, precum şi a multor alţi activişti sindicali în mare măsură au contribuit la realizarea problemelor ce se puneau în acea perioadă în faţa sindicatelor. De menţionat că tradiţiile activităţii sindicale preluate de la asemenea lideri şi manageri sindicali, precum au fost: V. Vojov, S. Roşca, V. Casian trebuiau amplificate şi desăvârşite.

În acest aspect activitatea sindicatului universitar, inclusiv a birourilor sindicale subordonate, erau orientate mai întâi de toate la apărarea intereselor social-economice ale angajaţilor, iar apoi spre perfecţionarea organizării întrecerii socialiste între facultăţi şi subdiviziuni. În perioada menţionată au fost mai multe evenimente cărora li se consacrau întrecerile socialiste, spre exemplu: 30 de ani ai Universităţii de Stat din Chişinău, 30 de ani de la Marea Victorie în al doilea război Mondial etc.

De accentuat că în procesul organizării şi realizării întrecerilor socialiste comitetul sindical a reuşit să elaboreze criterii adecvate de evaluare a procesului educaţional, care au fost acceptate de comitetul republican al Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei şi ulterior a fost aprobat de Prezidiul Comitetului Central al Sindicatului lucrătorilor din învăţământ şi ştiinţă din URSS (Preşedinte T. Ianuşcovscaia), acestea fiind prezentate în cadrul seminarului unional din oraşul Permi (1975), organizat de acelaşi organ sindical.

În perioada vizată, întrecerile socialiste erau organizate nu numai în cadrul unei universităţi, dar şi între instituţiile de învăţământ superior din Republica Moldova şi în cadrul instituţiilor de ramură a întregii ţări. În continuare urmează un extras din documentul care atestă rezultatele concursului unional între instituţiile de învăţământ superior din URSS.

Hotărâre

Şedinţa comună a colegiului Ministerului învăţământului superior şi mediu de specialitate al URSS şi Prezidiului Comitetului Central al Sindicatului lucratorilor din învăţământ şi ştiinţă din 10 noiembrie a. 1977.

„Examinând totalurile Concursului Unional (jubiliar) între Instituţiile de învăţământ superior în vederea organizării excelente a condiţiilor de studii, trai şi odihnă a studenţilor în a. 1977, colegiul Ministerului şi Prezidiul Comitetului Central al Sindicatului hotărăsc:

A acorda locul II cu înmânarea Diplomei de Onoare şi premiul bănesc (1500 rub.) Universităţii de Stat din Chişinău „V.I. Lenin", decorată cu ordinul „Drapelul Roşu de Muncă" (rector, profesor B. Melnic, preşedintele comitetului sindical, T. Moraru), (vezi ziarul: Кишиневский университет, N36(1049) din 3 decembrie 1976)".

La acest capitol menţionăm că Universitatea de Stat din Chişinău, în

repetate rânduri ocupa locuri de frunte în rezultatul participării la diferite concursuri organizate între instituţiile de învăţământ superior din fosta URSS şi din Republică.

Sindicatul universitar era preocupat în permanenţă de apărarea intereselor social-economice ale angajaţilor, de problemele ştiinţifico-didactice şi educaţionale, de organizarea diferitor concursuri între facultăţi, precum erau „Zilele facultăţilor", în cadrul cărora, în perioada stabilită, se organizau concursuri, festivaluri studenţeşti, mese rotunde, întâlniri cu personalităţi marcante, cu oameni de creaţie, cu savanţi, serate de activitate artistică, competiţii sportive etc.

Aceste manifestări-activităţi adesea se transformau în adevărate sărbători pentru subdiviziunile respective şi pentru Universitate în ansamblu, fapt ce contribuia substanţial la consolidarea colectivului, la amplificarea coloritului vieţii şi activităţii universitare.

În vizorul comitetului sindical în permanenţă se aflau şi problemele privind activităţile profesionale şi disciplina de muncă a colaboratorilor. În acest scop se prevedea ca la orice facultate, serviciu universitar să se respecte programul de lucru, regimul de economie a resurselor energetice şi de apă etc.

În acelaşi timp, activitatea, iniţiativele sindicatelor în acea perioadă erau sub permanenta supraveghere a comitetului de partid al universităţii, în faţa căruia comitetul sindical sistematic făcea dări de seamă despre activitatea sa.

Spre exemplu, la adunarea de partid universitară (19.03.1974) cu ordinea de zi: Rolul şi activitatea sindicatului în modernizarea procesului educaţional în lumina cerinţelor Hotărârii CC al PCUS şi Consiliului de Miniştri al URSS „Cu privire la modernizarea sistemului învăţământului superior" a fost audiat subsemnatul, care a prezentat adunării referatul „Activitatea sindicatului universitar în vederea realizării procesului de pregătire a cadrelor de înaltă calificare''. O astfel de supraveghere crea impresia că sindicatele erau în permanenţă susţinute de organele de partid.

Totodată, susţinerea şi, în acelaşi timp, constrângerea drepturilor sindicatelor în viaţa cotidiană a universitarilor, adesea le modifică într-un „disciplinat subaltern", care putea să fie independent doar în anumite limite. Acest fapt a condus, în cele din urmă, la renaşterea sindicatelor şi transformarea lor în organ care supraveghează respectarea drepturilor şi intereselor social-economice de membrilor de sindicat în vederea realizării acestor misiuni fundamentale.

Lupu Ilie

doctor habilitat în ştiinţe pedagogice, profesor universitar, preşedinte ale comitetului sindical în perioada anilor 1978-1981

Profesorul universitar Ilie Lupu este un savant notoriu în domeniul ştiinţelor educaţiei, înalt apreciat de comunitatea ştiinţifică din ţară şi de peste hotare.

Dl Ilie Lupu s-a născut la 25 aprilie 1938 în satul Colicăuţi, raionul Briceni într-o familie de ţărani. În anul 1961 Ilie Lupu a absolvit Institutul Pedagogic de Stat „Alecu Russo'' din Bălţi, obţinând titlul şi calificarea de profesor de matematică şi fizică.

Începând cu anul 1967, dl Ilie Lupu activează în sistemul învăţământului superior. Iniţial a ocupat postul de lector la Institutul Pedagogic de Stat „Alecu Russo''din Bălţi. A fost ales preşedinte al biroului sindical al Facultăţii de Fizică şi Matematică. Profesorul Ilie Lupu a activat cu succes în calitate de manager în diverse instituţii de învăţământ superior: decan al Facultăţii pentru studenţi străini a Universităţii de Stat din Chişinău, prorector, apoi rector al Universităţii de Studii Moderne Aplicative.

În 1971 devine candidat (doctor) în ştiinţe pedagogice, iar în 1999 – doctor habilitat în pedagogie. Sub conducerea profesorului Ilie Lupu au fost susţinute 14 teze de doctor în ştiinţe pedagogice şi sunt în stadiul de elaborare încă 4 teze de doctor în ştiinţe pedagogice şi o teză de doctor habilitat în acest domeniu.

Domnul profesor Ilie Lupu a publicat peste 120 de lucrări metodico-ştiinţifice, 5 monografii, 10 manuale pentru studenţi şi elevi, 8 ghiduri pentru profesori şi părinţi, precum şi alte 17 cărţi ce abordează constructiv probleme ale învăţământului matematic universitar şi preuniversitar.

1. *Practicum de rezolvare a problemelor de matematica*. Ed. USM, 2002, (520 p.).

2. *Funcţii, ecuaţii şi inecuaţii trigonometrice*. Ed. Liceum, 1999, (176 p.).

3. *Formule matematice*. Ed. a II. Ed. Prut Internaţional, 2010, (224 p.).

4. *Metodologia rezolvării problemelor de matematică cu un grad sporit de dificultate*. Ed. Prut Internaţional, 2011, (224 p.).

5. *Metodologia studierii combinatoricii şi a binomului lui Newton*. Ed. Prut Int, 2007, (108 p.).

6. *Matematica*. Manuale pentru cl. I-IV, trei ediţii. Ed. Prut Int, 2006-2015.

7. Lupu Ilie, Cabac E. *Factorii contextuali care influenţează randamentul elevilor la matematică*. Bălţi, 2008, 178 p.

8. Belousov V., Lupu I., Neaga I. *Matematica în şcolile din Moldova (1812-1972)*. Editura „Ştiinţa", 1973, 7,25 c.t.

9. *Metodica predării matematicii*. Ed. Lyceum, 1991, (308 p.).

10. *Metodologia studierii numerelor complexe*. Ed. Prut Int, 2015, (86 p.).

Mai mult de 12 ani domnul Ilie Lupu este profesor universitar titular la Catedra Didactica Matematicii a Universităţii de Stat din Tiraspol. Concomitent cu activitatea didactică desfăşoară o prodigioasă muncă ştiinţifică în calitate de preşedinte al Consiliului Ştiinţific Specializat D.36-13.00.02, abilitat cu dreptul de a organiza susţinerea tezelor de doctor la specialitatea 13.00.02 „Teoria şi metodologia instruirii (pe discipline)" şi de a conferi gradul ştiinţific de doctor în pedagogie la această specialitate.

Direcţiile principale ale preocupărilor ştiinţifice ale profesorului Ilie Lupu sunt axate pe temeliile psiho-pedagogice ale procesului matematic modern şi cuprind domeniile de modernizare a curriculumului şi a manualelor de matematică, pe aspecte psiho-pedagogice ale predării-învăţării matematicii, precum şi elaborarea şi implementarea noilor tehnologii de predare-învăţare a matematicii, inclusiv a elaborării formelor şi metodelor de realizare a educaţiei diferenţiate la matematică, dar şi fundamentarea teoretică şi implementarea metodologiei de pregătire a cadrelor didactice pentru lucrul cu elevii dotaţi şi supradotaţi la matematică şi informatică.

Domnul profesor Ilie Lupu îndeplineşte concomitent şi funcţia de preşedinte al comisiei de experţi în domeniile Pedagogie şi Psihologie din cadrul Consiliului Naţional pentru Acreditare şi Atestare al Republicii Moldova. Meritele profesorului Ilie Lupu au fost înalt apreciate, domnia sa fiind eminent al învăţământului şi cavaler al ordinului „Gloria Muncii", Doctor Honoris Causa al AŞM și al Universității de Stat „A. Russo" din Bălți.

Pe parcursul activităţii ştiinţifico-didactice profesorul Ilie Lupu a participat la manifestări (simpozioane) naţionale şi internaţionale, precum şi la executarea lucrărilor în cadrul proiectelor ştiinţifice instituţionale.

Activitatea sindicală

Îmi amintesc cu mândrie şi satisfacţie de succesele înregistrate de corpul didactic şi de către studenţii Universităţii noastre în scurta perioadă de timp cât m-am aflat în fruntea comitetului sindical al angajaţilor.

Vreau, în acest context, să mă opresc mai amănunţit doar asupra unei pagini, după părerea mea, legată de o performanţă strălucită de muncă obţinută de colectivul Universităţii la care au contribuit substanţial şi membrii organizaţiei sindicale.

Astfel, în anul 1978, datorită rezultatelor obţinute în întrecerea unională, desfăşurată sub semnul sporirii eficienţei şi calităţii muncii, întrecere în care au fost antrenate 867 de instituţii de învăţământ superior din Uniunea Sovietică, Universitatea noastră a ocupat locul întâi. Era pentru prima dată când colectivul Universităţii noastre, ce număra atunci 16 mii de studenţi şi cadre didactice, obţinea o asemenea victorie. Această veste remarcabilă s-a răspândit cu iuţeala fulgerului nu numai la toate facultăţile universităţii, ci şi în toate şcolile de învăţământ superior din republică, prilejuind momente de revelaţie pentru faima realizărilor ştiinţifice şi culturale ale meleagului moldav.

E firesc că această victorie a prilejuit o vibrantă sărbătoare, organizată în incinta Palatului republican al sindicatelor, la care au fost invitaţi reprezentanţi ai corpului didactic, ai studenţilor, precum şi ai lucrătorilor din sfera auxiliară de la universitate. Primind înalta distincţie – Drapelul Roşu transmisibil al Ministerului învăţământului superior şi mediu de specialitate din fosta URSS şi a fostului CC al sindicatului lucrătorilor învăţământului şcolii superioare şi instituţiilor ştiinţifice, rectorul Universităţii B.E. Melnic, membru-corespondent al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, om emerit în ştiinţe, profesor universitar, a subliniat că ,,În această zi anale istorice ale universităţii înscriu o filă luminoasă şi emoţionantă'' şi că distincţia e o mare apreciere a muncii încordate, depuse de colectivul de lectori şi profesori în opera de pregătire a cadrelor de înaltă calificare, de dezvoltare a ştiinţei, de educare a patrioţilor... Trecând în revistă nenumăratele aspecte din care a fost atunci plăsmuită performanţa, rectorul universităţii a remarcat că ,,la baza ei se află entuziasmul creator, eforturile perseverente, depuse pe parcursul anilor''.

Astfel, dacă în 1946, anul fondării Universităţii de Stat, aici învăţau 320 de tineri şi tinere, apoi în anul de învăţământ 1978-1979 – 13 mii de viitori biologi, istorici, lingvişti, jurnalişti, matematicieni – în total 27 de

specialităţi. În acei ani Universitatea noastră acorda şi un mare ajutor ţărilor în curs de dezvoltare. Reprezentanţi a 46 de ţări din Europa, Asia, Africa, America Latină îşi făceau atunci studiile la universitate.

...Trec anii, se schimbă generaţiile de cadre didactice ale Universităţii noastre, altele sunt şi cerinţele timpului privind pregătirea specialiştilor cu studii superioare pentru economia naţională, însă rămâne constantă dragostea pe care dascălii instituţiei noastre o poartă pentru studenţii care vin la carte. Mă bucur nespus de mult că, de rând cu activitatea nemijlocită pe tărâmul pregătirii specialiştilor de înaltă calificare pentru ţară, mi-a surâs norocul să fiu în fruntea organizaţiei sindicale a angajaţilor, consider, într-un moment crucial, când feciori şi fiice ale poporului nostru, căpătând studii superioare, într-un timp record au devenit oameni cu renume, s-au impus în diferite domenii ştiinţifice, fiind recunoscuţi departe peste hotarele ţării noastre. Anume absolvenţii din anii ’80 ai Universităţii noastre au fost în primele rânduri ale celora care ulterior au contribuit activ la renaşterea naţională şi la procesele de democratizare a ţării.

În scurta perioadă de timp cât m-am aflat în fruntea comitetului sindical al angajaţilor Universităţii de Stat din Chişinău, problemele prioritare care erau în centrul atenţiei noastre coincid, cred, cu cele pe care le rezolvă activul sindical actual – îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale membrilor organizaţiei sindicale: protecţia socială a salariaţilor, asigurarea cu spaţiu locativ, îmbunătăţirea condiţiilor de activitate a colectivului şi securitatea muncii, aspectele legate de asigurarea membrilor de sindicat cu bilete de tratament sanatorial şi de odihnă, organizarea acţiunilor culturale de masă şi a celor sportive. Anume la acel moment, datorită grijii noastre faţă de îmbunătăţirea condiţiilor de odihnă a membrilor de sindicat, a cunoscut o mare popularitate baza de odihnă Zatoca de pe litoralul Mării Megre. Tot atunci a fost reconstruită şi baza de odihnă a universităţii noastre de pe malul Nistrului, din oraşelul Vadul-lui-Vodă. S-a mai purces la implementarea în practică a reconstrucţiei mai multori blocuri de studii şi de menire socială a Universităţii de Stat...

Azi mă bucur când văd că administraţia USM şi comitetul sindical al angajaţilor conlucrează activ în privinţa rezolvării cu succes a sarcinilor de ordin didactico-ştiinţific şi social, ducând mai departe faima instituţiei noastre, care rămâne a fi nava-amiral a învăţământului superior din ţară.

Duca Gheorghe

academician, Preşedinte al AŞM, preşedinte al comitetului sindical în perioada anilor 1981-1985

Academicianul Gheorghe Duca, preşedintele Academiei de Ştiinţe a Moldovei, s-a născut la 29 februarie 1952, s. Copăceni, raionul Sângerei.

Academicianul Gheorghe DUCA, Preşedinte al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, a adus o contribuţie personală deosebită la dezvoltarea ştiinţei fizico-chimice, la fondarea şi dezvoltarea chimiei ecologice, la elaborarea metodelor de protecţie a mediului, de procesare a produselor secundare vinicole. Este decisiv şi semnificativ rolul domnului academician în revitalizarea ştiinţei în ţara noastră şi pregătirea cadrelor de calificare înaltă. Are merite incontestabile în soluţionarea multor probleme social-economice, politice şi legate de viaţa publică, este înaltă şi aprecierea activităţii Domniei sale pe multiple planuri de către comunitatea ştiinţifică internaţională.

În cariera profesională Gheorghe Duca a parcurs o cale deosebit de prodigioasă, îndeplinind funcţiile de: şef al Catedrei de Chimie Fizică a Universităţii de Stat din Moldova; director al Centrului de Cercetări în domeniul Chimiei Aplicate şi Ecologice al USM; şef al Catedrei de Chimie Industrială şi Ecologie a USM; decan al Facultăţii de Ecologie a ULIM; Preşedinte al Comisiei pentru Cultură, Ştiinţă, Învăţământ şi Mijloace de Informare în masă a Parlamentului R. Moldova; Ministru al Ecologiei, Construcţiilor şi Dezvoltării Teritoriului din Moldova; Membru al Guvernului R. Moldova.

Profesorul universitar Gheorghe Duca susţine teza de doctor habilitat la Universitatea de Stat din Odesa cu tema „Mecanismele proceselor ecochimice din mediul acvatic", specializându-se în două domenii: „Cinetica şi cataliza", precum şi „Protecţia mediului". Academicianul Gheorghe Duca este fondatorul de şcoli ştiinţifice de chimie ecologică.

Sub conducerea profesorului universitar Gheorghe Duca au fost elaborate 16 teze de doctor în ştiinţe chimice şi două teze de doctor habilitat în chimie. Rezultatele cercetărilor sale au fost reflectate în circa 600 de lucrări ştiinţifice publicate, 133 de invenţii brevetate, inclusiv 67 de

monografii şi manuale printre care: „Chimie Ecologică”, „Введение в экологическую химию”, „Гидрохимия”, „Reologia”, „Ecological Chimistry”, „Redox Catali-sis and Ecological Chemistry”, „The role of Ecological Chemistry”, „The role of Ecological Chemistry in Evolution Research and Sustainable Development”, „Contributions to knowledge”, „Основы процессов обезвреживания вредных отходов виноделия”, care au devenit componente ale fondului de aur al ştiinţei mondiale.

Sub conducerea academicianului Gheorghe Duca a fost elaborat „Codul cu privire la ştiinţă şi inovare al Republicii Moldova”. Este preşedinte al Consiliului guvernamental pentru Energie Regenerabilă şi Preşedinte al Asociaţiei Chimiştilor din Moldova.

Academicianul Gheorghe Duca a coordonat implementarea Programului de aprovizionare cu apă a R. Moldova, finanţat de Banca Mondială. Este coordonator şi consultant al multor programe şi proiecte naţionale şi inter-naţionale: „Cercetări ştiinţifice şi de management ale calităţii apelor” etc.

Academicianul Gheorghe Duca îndeplineşte o vastă activitate editorială şi redacţională: „Chemistry Journal of Moldova”, Preşedinte al Colegiului redacţional al revistei „Mediul ambiant”; membru al Colegiului redacţional al revistei „Environmental Engineering and Management Journal” (România); Preşedinte al Colegiului redacţional al revistei de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă „Akademos” etc.

Este iniţiatorul şi promotorul editării colecţiei „Lumea animală a Moldovei” şi „Lumea vegetală a Moldovei”, a câte patru volume din fiecare colecţie; precum şi Preşedinte al Colegiului redacţional al colecţiilor „Academica”, „Personalităţi notorii”, „Rezervaţii ştiinţifice”.

Academicianul Gheorghe Duca este savant notoriu şi profesor universitar de vocaţie internaţională, îndeplinind şi funcţia de expert pentru diferite programe şi proiecte naţionale şi internaţionale. A prezentat referate şi comunicări la peste 150 de congrese, simpozioane şi conferinţe ştiinţifice. A ţinut prelegeri la Universitatea din Roma şi Torino (Italia), Texas şi California (SUA), Zurich (Elveţia), Budapesta (Ungaria), Praga (Cehia), Iaşi, Timişoara, Cluj şi Bucureşti (România).

Meritele ştiinţifice ale savantului Gheorghe Duca sunt recunoscute în ţară şi peste hotare – titluri de onoare, premii, distincţii. Este membru al Societăţii Chimice Americane, membru al Academiei Central-Europene de Ştiinţă şi Artă, a Academiei Pedagogice din Rusia, membru de onoare al Academiei Române, al Academiei Naţionale de Ştiinţe din Ucraina.

De asemenea, domnul academician Gheorghe Duca este distins cu titlul Doctor Honoris Cauza al unor universităţi din România şi R. Moldova, iar Universitatea din Viena i-a conferit titlul onorific de profesor.

Pentru rezultate excelente în managementul ştiinţei şi cercetării, s-a învrednicit de înaltul titlu de Laureat al Premiului de Stat pentru ştiinţă, tehnică şi producţie (1998 şi 2004), este cavaler al ordinului „Gloria muncii" şi „Ordinul Republicii", de asemenea, este deţinătorul multor medalii şi distincţii ale Regatului Belgiei, precum şi a Poloniei, Angliei, Rusiei, României.

Grija de oameni – obiectivul principal

Oferta preşedintelui actual al sindicatelor corpului profesoral de la Universitatea de Stat din Moldova de a însera nişte suvenire despre activitatea mea în calitate de lider sindical în perioada 1981-1985 am primit-o cu o deosebită plăcere, dar m-au trecut şi fiorii necunoscutului. Vorba scriitorului Ion Creangă: „nu ştiu cum alţii, dar eu îmi aduc aminte despre tinereţe cu cea mai mare satisfacţie".

Dar să revin la sindicate. După 4 ani în care am fost lider al organizaţiei tineretului, cu doctoratul absolvit, cu o teză de înaltă probă de doctor în ştiinţe susţinută, era firesc să obţin viză permanentă de reşedinţă la Facultatea de Chimie pentru a mă deda întru totul pregătirii cadrelor de calificare superioară, dar şi pentru a efectua cercetări ştiinţifice privind poluarea mediului ambiant şi elaborarea unor măsuri de revenire la echilibru.

Dar n-a fost să fie aşa, căci nu aduce anul ce aduce clipa. Altfel spus, rectoratul şi comitetul de partid de la Universitate au considerat că unui tânăr energic, cu o experienţă pozitivă de lucru cu oamenii şi dornic de afirmare i-ar sta bine să continue şi să fie printre oameni. Şi iată aşa, la Conferinţa sindicală a angajaţilor Universităţii de Stat din Chişinău m-am pomenit ales în fruntea organizaţiei sindicale. Aceasta însemna noi griji, noi preocupări.

Pentru cititorul neavizat, ţin să subliniez că la nivel local de întreprindere, instituţie şi organizaţie, practic nimic nu se organiza fără participarea organizaţiei sindicale, pentru care grija de oameni era obiectivul principal. Îmi revin în memorie cele mai impresionante preocupări, care mi-au marcat activitatea timp de aproape 5 ani.

În primul rând, acordam atenţie domeniului didactico-ştiinţific şi educaţional, iar apoi ne ocupam mult de problemele privind asigurarea unui

trai decent, a unor condiţii optime de muncă, de întremare a sănătăţii şi de odihnă a membrilor colectivului Universităţii de Stat (număra peste 2000 de angajaţi), aceasta fiind una dintre sarcinile de bază. Deci, vreau să spun că posibilităţi erau destul de multe. Comitetul sindical împreună cu rectoratul administrau o bază de odihnă pentru corpul profesoral la Zatoka (Ucraina) şi o tabără de odihnă pentru studenţii, doctoranzii şi angajaţii universităţii în localitatea Primorsc, raionul Chilia (Ucraina). Lucrul cantinei, organizarea timpului liber, asigurarea medicală şi sportivă, crearea condiţiilor favorabile pentru toate categoriile de angajaţi sunt numai o parte din faţetele acestei activităţi puse integral pe umerii comitetului sindical.

Dar existau şi alte posibilităţi. Prin sindicat, noi organizam excursii pe traseele turistice cu *trenul prieteniei* în diferite direcţii ale fostei URSS. Mai adăugăm aici şi inspectarea locurilor de muncă şi a respectării disciplinei de muncă, distribuirea biletelor pentru tratament la staţiunile balneare şi casele de odihnă ale sindicatului de ramură, organizarea diferitor manifestări cultural-sportive, celebrarea unor date marcante din istoria universităţii şi a facultăţilor, acordarea ajutorului material angajaţilor nevoiaşi etc.

O altă direcţie în activitatea comitetului sindical ţinea de antrenarea membrilor organizaţiei sindicale în respectarea şi menţinerea condiţiilor excelente de muncă. Pentru aceasta, comisia de profil a comitetului sindical efectua vizite prin blocurile de studii, la cantine, în aulele de studii şi laboratoare, în sălile sportive şi în căminele Universităţii. Şi această activitate era desfăşurată la nivel republican şi unional cu cea mai mare responsabilitate, iar comitetul sindical a adus colectivului Universităţii mai multe premii unionale în acest domeniu.

Un capitol aparte în activitatea comitetului sindical era evidenţa angajaţilor ce aveau nevoie de spaţiu locativ, monitorizarea construcţiei de locuinţe şi repartizarea apartamentelor conform rândului stabilit, în condiţiile unei transparenţe totale. Ţin minte că în această perioadă au fost date în exploatare blocurile de locuit de pe str. Dimo, căminele pentru studenţi şi doctoranzi de pe str. Malina Mică.

Printre preocupările de zi cu zi ale comitetului sindical se afla şi organizarea cercurilor de activitate artistică în cadrul Casei de cultură a Universităţii. Comitetul sindical antrena facultăţile în activităţi de culturalizare a studenţilor şi angajaţilor, distribuia abonamente la spectacolele prezentate

de teatrele din Chişinău, organiza diferite concursuri cu ocazia deschiderii sezonului sportiv, sfârşitului anului de studii, primului sunet în noul an de studii, consemnarea Anului Nou, a Zilei Internaţionale a Femeii, înverzirea plaiului natal şi salubrizarea teritoriilor aferente blocurilor de studii şi de locuit, comemorarea eroilor, celebrarea veteranilor muncii, alte sărbători însemnate.

Cu o deosebită satisfacţie, pentru că eram tineri, îmi aduc aminte de organizarea competiţiilor sportive la tenis, badminton, volei, baschet, fotbal, joc de dame, şah, de participarea la diverse probe sportive la spartachiadele republicane şi unionale. Ţin să accentuez în mod special că participarea se solda cu premii, cadouri de preţ, cupe, fanioane şi drapele transmisibile.

Mă simt mândru că am contribuit şi eu la buna organizare a vieţii obşteşti a angajaţilor Universităţii în calitate de lider sindical. Dar vreau să menţionez că toate aceste lucruri le-am îndeplinit împreună cu colegii mei din comitetul sindical. De aceea, şi pe această cale aduc sincere mulţumiri tuturor celor, cu care munca ne-a înfrăţit mai mulţi ani la rând.

Aceştia sunt domnii Chetruş P., Samusi N., Smochină A., Chilari E., Robu A. ş.a., care, prin muncă obştească asiduă şi permanentă au contribuit la crearea confortului social, cultural, psihologic şi fizic al colegilor de la universitate pentru a se deda cu mai multă dăruire procesului educaţional şi de cercetare.

Smochină Andrei

doctor habilitat în drept,
profesor universitar,
preşedinte al comitetului sindical
în anii 1985-1989

Smochină Andrei, doctor habilitat în drept, profesor universitar, s-a născut la 12 decembrie 1946 în com. Berezlogi, jud. Orhei. În 1961 a absolvit şcoala de şapte ani din satul natal, iar apoi urmează studiile la Şcoala Pedagogică din or. Orhei. În 1965-1968 este înrolat în serviciul militar obligatoriu în or. Sevastopol. În 1969 devine student al Facultăţii de Drept de la Universitatea de Stat din Chişinău, pe care o absolveşte în 1974 cu menţiune. În 1977-1980 urmează studiile de doctorat la Universitatea de Stat din Moscova „M. V. Lomonosov", la Catedra de Istorie a Statului şi Dreptului.

În 1981 susţine cu brio teza de doctor în drept „Создание правовой системы Молдавской ССР", conducător ştiinţific O. I. Cisteakov, dr. profesor.

În 2001 susţine teza de doctor habilitat la specialitatea: 12. 00. 01 – Teoria Statului şi Dreptului. Istoria doctrinelor politice şi de drept, întitulată „Organele constituţionale ale Republicii Moldova în condiţiile regimului totalitar".

Andrei Smochină a fost distins cu Diploma de Onoare a Consiliului Republican al Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei, pentru activitate sindicală meritorie şi prodigioasă şi cu prilejul aniversării a 60-a de la fondarea Universităţii de Stat din Moldova.

Experienţa profesională:

Învăţător, anchetator, asesor norodnic, stagiar, lector, doctorand la Universitatea de Stat „M.V.Lomonosov" din Moscova, lector superior, conferenţiar, prodecan al Facultăţii de Drept, de la USM, Director al Departamentului Drept, conferenţiar universitar, profesor universitar la Catedra Discipline Statale (ULIM), şef al Catedrei „Discipline Statale"; Director al Centrului de Stat şi Drept, Institutul de Istorie, Stat şi Drept (AŞM). Vicedirector al Institutului de Istorie a Statului şi Dreptului (AŞM); Consultant ştiinţific la Institutul de Cercetări Juridice şi Politice al AŞM.

Domnul profesor universitar A.Smochină a fost şi este membru al diferitor Consilii ştiinţifice specializate; membru al Consiliului ştiinţific consultativ de pe lângă Curtea Constituţională a Republicii Moldova, vicepreşedinte al Consiliului ştiinţific specializat DH 12.97.57 pentru conferirea titlului ştiinţific de doctor în drept, de pe lângă ULIM. Preşedinte al Comisiei de experţi în drept, sociologie şi politologie a Comisiei superioare de atestare a R.Moldova.

Domnul profesor universitar A.Smochină este membru activ al diferitor grupuri de experţi, comisii şi consilii (membru al comisiei constituţionale pentru redactarea Constituţiei R.Moldova, membru al comisiei pentru reforma constituţională, membru al Consiliului Superior al Procurorilor etc.

Menţionăm de asemenea că A.Smochină este autorul unor monografii fundamentale în domeniul statului şi dreptului: „Epoca Antică şi Medievală", „Istoria universală a statului şi dreptului", „Epoca modernă şi contemporană", „Советский тоталитаризм.Уроки истории".

Activitatea sindicală

Consider perioada în care am activat în calitate de preşedinte al comitetului sindical al profesorilor şi colaboratorilor Universităţii de Stat din Chişinău drept una din cele mai interesante din viaţa mea. Aveam 40 de ani, cu orizonturi ample şi cu planuri mari. Obiectivul primordial al sindicatului viza asanarea nivelului şi condiţiilor de trai ale profesorilor şi colaboratorilor universităţii.

În mod special se plasa un accent pregnant pe problemele de producţie, pe munca didactico-ştiinţifică şi instructiv-educaţională, pe necesităţile familiale esenţiale ale lucrătorilor, inclusiv alimentaţia, salariile, locuinţa, asistenţa medicală, odihna şi educaţia, ajutorul material.

În acea perioadă am colaborat deosebit de fructuos cu membrii organizaţiei sindicale de la facultăţi şi ai celorlalte subdiviziuni ale universităţii.

Împreună am contribuit plenar şi ne-am asumat responsabilitatea majoră pentru deciziile luate cu privire la repartizarea apartamentelor familiilor profesorilor şi colaboratorilor, membrilor de sindicat, locuinţe amplasate pe strada Petru Zadnipru din Chişinău, şi nu numai. A fost o perioadă ferbinte, când într-un scurt timp şi-au îmbunătăţit condiţiile de trai mai mult de 50 de familii din cadrul universităţii.

Printre iniţiativele specifice privind participarea liderilor sindicatului

în viaţa Universităţii şi a Republicii Moldova, aş menţiona în mod expres aşa-numita „întrecere socialistă”. Facultăţile şi catedrele dispuneau de mecanisme practice şi viabile ale unei interacţiuni cu facultăţile şi catedrele din alte universităţi ale URSS. Existau norme de conduită stipulate de lege. Era o cooperare flexibilă, inclusiv examinarea problemelor legate de dezvoltarea ştiinţei, de activităţi culturale, adică obiectivul major prevedea producerea noilor cunoştinţe, sporirea nivelului de cunoaştere etc.

O problemă importantă în activitatea comitetului sindical era politica socială privind condiţiile de muncă, măsurile referitor la igienă, protecţie socială, securitatea muncii, disciplină, participare activă la negocierea contractului colectiv de muncă. Şi toate acestea aveau scopul de a contribui la afirmarea unui mod de viaţă adecvat.

Comitetul sindical a fost preocupat, în temei, şi de organizarea odihnei membrilor sindicatului la baza de odihnă din localitatea Zatoka (Ucraina). Astfel, misiunea principală a comitetului sindical, de comun acord cu rectoratul, era pregătirea din timp şi în condiţii optime a localului de odihnă, nivel care corespundea rigorilor sanitare etc.

Activitatea în domeniul organizării tratamentului profesorilor şi colaboratorilor universităţii în cadrul staţiunilor specializate era o altă parte importantă în funcţionarea tuturor organizaţiilor primare. Se luau în consideraţie mai mulţi factori în timpul distribuirii personale a biletelor de tratament sanatorial, a modului de eliberare a certificatului de concediu medical etc.

Turismul se afla şi el în vizorul organizaţiilor sindicale. Modul activ de viaţă şi odihnă al tuturor colaboratorilor se aflau în prim-planul activităţii liderilor de sindicat. Sunt, de asemenea, convins că veteranii şi pensionarii Universităţii au avut, au şi vor avea nevoie în permanență de protecţie reală din partea Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei.

Vreau să remarc cu satisfacţie că începând cu anul 1985 au început să fie promovate mai multe cadre naţionale tinere în calitate de decani, prodecani şi şefi de catedre.

E necesar să înţelegem că interculturalitatea Universităţii în perioada anilor 1986-1989 nu mai dorea să urmeze orbeşte principiile elaborate cândva de cineva, fără participarea lor propriu-zisă. Colectivul profesorilor şi colaboratorilor Universităţii, din păcate, chiar şi în atare condiţii, era cam sceptic la schimbările produse în domeniul ştiinţei şi educaţiei şi, respectiv, la rezultatele obţinute care au fost în această perioadă extrem de modeste.

În concluzie, aş vrea să subliniez importanţa pe care o deţine şi o degajă sindicatul universitar pentru viitorul profesorilor şi al colaboratorilor. Alegerea de către tinerii specialişti a locului de lucru în cadrul Universităţii şi succesul lor pe drumul vieţii depinde în mare parte şi de domnia sa – Sindicatul.

Vreau să mărturisesc, la 25 de ani depărtare, că activitatea în cadrul comitetului sindical mi-a adus o mare satisfacţie morală.

Îmi exprim deplina convingere că o structură sindicală viabilă este absolut indispensabilă pentru minunatul şi muncitorul colectiv al Universităţii de Stat din Moldova. Fără o sincronizare cu valorile sindicale moderne, fără un sincretism benefic, ce vizează solidaritatea şi adevărata protecţie socială, nu pot fi atinse culmi palpabile şi în sensibilul şi prestigiosul domeniu al educaţiei şi ştiinţei din ţara noastră.

Sper că de acest deziderat incontestabil va ţine cont mişcarea sindicală de la Universitatea de Stat din Moldova, căreia, la acest popas aniversar, îi urez din sulfet succese pe calea adevăratei străjuiri a intereselor tuturor colaboratorilor.

Stan Victor

doctor în ştiinţe chimice, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical în perioada anilor 1989-1994

Mişcarea sindicală din Republica Moldova, inclusiv cea din domeniul ştiinţei şi învăţământului în evoluţia sa a trecut prin diferite etape ale dezvoltării şi realizării căii spre democraţie şi progres social.

1. Stan Victor.
2. 01.07.1948 în satul Prajila, r-nul Floreşti.
3. Facultatea de Chimie, chimist, învăţător de chimie, 1971, Universitatea de Stat din Chişinău.
4. Синтез ацетиленовых соединений и ферромонов на их основе, 1980, Universitatea „ M.B Ломоносов" din Moscova: teza de doctor în ştiinţe.
5. Din anul 1981, la facultatea de chimie, catedra de chimie anorganică
6. Participant la mai multe conferinţe naţionale şi internaţionale.
7. Membru al colegiului de redacţie al revistei „Mediul ambiant".
8. Preşedintele comitetului sindical al USM din octombrie 1989 până în iulie 1994.
   Membru al Senatului USM 1989-2014, şeful Catedrei de Meteorologie, Metrologie şi Fizică Experimentală din 2002 până la 30.11.2014.
9. Doctor în ştiinţe chimice, conferenţiar universitar.
10. Autor a trei brevete de invenţii.
11. Ordinul „Gloria muncii".
12. Trei monografii, 7 manuale universitare, 24 materiale metodice, 140 articole ştiinţifice, 10 teze de comunicări.

În perioada 1989-1994 activitatea comitetului sindical era orientată spre implicare în realizarea procesului de studii în condiţii noi. În sistemul Ştiinţei şi Educaţiei scopurile erau orientate spre:

- Efectuarea controlului privind disciplina şi punctualitatea în regimul de lucru al colaboratorilor subdiviziunilor respective.
- Asigurarea unui salariu conform necesităţilor şi muncii îndeplinite, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai ale colaboratorilor, organizarea odihnei.

- Controlul respectării legislaţiei muncii, a instrucţiunilor, a normelor şi cerinţelor în domeniul ocrotirii sănătăţii.

Activităţile de bază ale comitetului sindical al USM în anii 1989-1994. În această perioadă în calitate de membri ai comitetului sindical al USM au activat specialişti cu autoritate şi profesori universitari cu renume, cadre didactice, precum şi angajaţi din domeniul auxiliar.

Atitudinea responsabilă a membrilor comitetului sindical, precum şi a multor alţi activişti sindicali în mare măsură au contribuit la realizarea cu succes a problemelor ce se puneau în acea perioadă în faţa sindicatelor: condiţii optime de muncă şi de trai, salarizare decentă, asistenţa sanatorială, organizarea odihnei şi a manifestărilor cultural-sportive, protecţia socială etc.

În acest aspect activitatea sindicatului universitar de la facultăţi şi subdiviziuni, inclusiv a birourilor sindicale, era orientată spre perfecţionarea formelor şi metodelor de muncă. În perioada menţionată au fost mai multe evenimente importante, care au marcat viaţa sindicală, spre exemplu, a fost înlăturat controlul din partea organelor de partid.

De menţionat că comitetul sindical universitar a reuşit să elaboreze criterii adecvate de evaluare a procesului educaţional, acestea fiind acceptate de Comitetul republican al Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei (preşedinte Ludmila Eşanu). Aceste criterii au fost discutate la şedinţele birourilor sindicale de la facultăţi şi subdiviziuni.

Anual comitetul sindical era preocupat de organizarea diferitor manifestări cultural-educative şi sportive între facultăţi, inclusiv „Zilele Facultăţilor", în cadrul cărora, în perioada stabilită se organizau concursuri, festivaluri studenţeşti, mese rotunde, întâlniri cu personalităţi marcante, oameni de creaţie, savanţi, serate de activitate artistică, competiţii sportive etc.

Aceste manifestări-activităţi deseori se transformau în adevărate sărbători pentru subdiviziunile respective şi pentru universitate în ansamblu, fapt ce contribuia substanţial la consolidarea colectivului şi la amplificarea coloritului vieţii şi activităţii universitare.

În anul 2001 a fost organizat un control medical gratuit al tuturor lucrătorilor Universităţii la Centrul Republican de Diagnosticare medicală.

În vizorul comitetului sindical în permanenţă s-au aflat activităţile didactico-ştiinţifice şi disciplina de muncă a colaboratorilor. În acest scop a fost stabilită ordinea ca la orice facultate şi serviciu universitar să se respecte programul de lucru, de economie a resurselor energetice şi acvatice etc.

Chilari Efim

doctor în filosofie,
preşedinte al comitetului sindical
în perioada anilor 1994-1995

S-a născut la 22 aprilie 1951 în s.Iliciovca, r-nul Drochia, Republica Moldova.

În anul 1977 absolveşte facultatea de Istorie a Universităţii de Stat din Chişinău, iar în 1984 aspirantura (doctorantura) de la această instituţie. De asemenea, a urmat cursuri de reciclare şi instruire la Universitatea de Stat din Minsk, (Republica Belarusi), la Cartierul general NATO, (Bruxelles), la Academia de Administrare Publică de pe lângă Preşedintele Republicii Moldova.

În perioada anilor 1984-1990 este lector la catedra de politologie a Universităţii de Stat din Chişinău, iar în anii 1990-1994 deţine funcţiile de vicedirector general al Departamentului de Stat pentru problemele Tineretului şi Sportului, apoi cea de viceministru al Tineretului, Sportului şi Turismului din Republica Moldova.

În anii 1977-1981, 1994-1995 activează în organizaţiile obşteşti - de tineret şi sindicală a Universităţii de Stat din Moldova.

Din anul 1995 este angajat în sistemul serviciului diplomatic al Republicii Moldova. În cadrul aparatului central al Ministerului Afacerilor Externe şi Integrării Europene deţine funcţiile de şef de secţie, şef de Direcţie generală, Ambasador cu misiuni speciale.

A activat în misiunile diplomatice ale Republicii Moldova din Ucraina (prim-secretar), Uzbekistan (Ambasador Extraordinar şi Plenipotenţiar al Republicii Moldova). De asemenea, a reprezentat ţara noastră la Baku şi Bucureşti în calitate de Însărcinat cu afaceri a. i. al Ambasadei Republicii Moldova în aceste state.

Prin cumul a mai fost acreditat Ambasador al Republicii Moldova în Kârgâzstan, Tadjikistan şi India.

Din anul 2012 este reprezentantul Republicii Moldova la Moscova în Comitetul Executiv al Comunităţii Statelor Independente (CSI).

Deţine gradul ştiinţific de doctor în filosofie şi rangul diplomatic de Ministru plenipotenţiar . Căsătorit, are doi copii.

În vara anului 1994, după desfiinţarea Ministerului Tineretului, Sportului şi Turismului, unde am deţinut funcţia de viceministru, am revenit la Alma Mater – Universitatea de Stat din Moldova. Astfel, după 17 ani de activitate în organizaţiile obşteşti şi structurile de stat, am decis să mă încadrez temeinic în domeniul didactico-ştiinţific.

Reîntoarcerea la universitate a coincis cu campania de dare de seamă şi alegeri în organizaţiile sindicale primare. Recunosc că la acel moment aveam şi eu o modestă experienţă de activitate sindicală. Îmi era bine cunoscut specificul acestui lucru dintr-o perioadă anterioară. În anii 1978-1981, fiind liderul organizaţiei de tineret a USM, am conlucrat foarte activ cu I. Lupu, preşedintele comitetului sindical al profesorilor şi colaboratorilor.

Menţionez că prin 1983-1987, când preşedinte al organizaţiei sindicale a profesorilor şi colaboratorilor universităţii era Gh . Duca, apoi A. Smochină, am făcut parte din comitetul sindical, fiind ales în funcţia de adjunct al preşedintelui comitetului sindical universitar al profesorilor şi angajaţilor. Evident, de la aceşti doi preşedinţi experimentaţi am deprins o bună practică sindicalistă.

Posibil din aceste considerente, dar poate şi din altele, prin septembrie 1994 am fost propus şi ulterior ales de către comitetul sindical al USM în calitate de preşedinte al acestei organizaţii obşteşti. Aici aş face o mică precizare: e ştiut că, de regulă, preşedintele comitetului sindical se alege de către comitetul sindical în ziua desfăşurării conferinţei universitare a sindicatului. Însă apar unele situaţii când este necesar de a alege un alt preşedinte în perioada dintre conferinţe. O astfel de situaţie apăruse anume în toamna anului când spuneam că am revenit la universitate, adică exact atunci când Victor Stan, preşedintele comitetului sindical al USM, a fost numit într-o funcţie importantă la Ministerul Educaţiei.

Faptul că urma să-l înlocuiesc pe unul dintre cei mai dinamici lideri sindicali din sistemul de educaţie şi ştiinţă din ţară mă punea puţin în gardă. Astfel, că nici experienţa şi relaţiile pe care le aveam nu-mi dădeau, în aceste circumstanţe, o doză sigură de garanţie că voi face faţă lucrurilor. Mai apoi, într-un timp destul de scurt, am înţeles că în zadar aveam aceste dubii, deoarece urma să activez împreună cu o echipă de colegi universitari, activişti sindicali destul de experimentaţi ca P. Vizir, P. Sârbu, Z. Bulat, Gh. Chibac, S. Daniliuc, T. Nagacevshi, D. Bolbocean, G. Dragalina, S. Coandă şi mulţi alţii.

Referindu-mă la activităţile concrete, pe care le-am realizat împreună cu această echipă, îmi amintesc că cele mai active, dar şi mai productive comisii permanente din cadrul comitetului sindical erau: comisia organizatorică, comisia pentru problemele sociale şi contractul colectiv de muncă, comisia pentru securitatea muncii, comisia pentru problemele locative, comisia pentru organizarea odihnei membrilor sindicatului.

Nu cred că în calitatea mea de preşedinte am realizat ceva excepţional, fiind în această funcţie pe parcursul unui an, deoarece, precum deja am menţionat, am avut onoarea să fiu în fruntea unei organizaţii sindicale cu bune tradiţii, acumulate ani la rând. Urma doar să asigurăm continuitatea bunelor începuturi, stilului şi ritmului stabilit, desigur că, mai întâi de toate, m-aş referi la problema învăţământului, la cea a salariului, la instruire şi educaţie, la munca ştiinţifică. În acest domeniu am contribuit şi noi la o anumită sporire a calităţii acestui mecanism sindical. Totuşi, la câteva exemple aş vrea să mă refer.

Mai apoi, organizarea odihnei de vară a profesorilor şi a colaboratorilor Universităţii era în permanenţă pe agenda de lucru a sindicatului. Prin anii nouăzeci, era o raritate să auzi că cineva s-a odihnit pe litoralul din România, Bulgaria sau Turcia. Astăzi aceasta este un lucru obişnuit. Pe timpurile respective, de o mare popularitate se bucura baza de odihnă de la Zatoka, proprietate a USM, situată pe litoralul Mării Negre, în regiunea Odesa. Biletele de odihnă la mare pentru lunile iunie-august ale anului respectiv erau repartizate la facultăţi şi subdiviziuni, prin ianuarie. În această perioadă „fierbinte" rolul contabilei A. Harbuzaru era destul de prestigios şi solicitat.

Prin anii 1993-1994 apăruseră nişte disensiuni între Republica Moldova şi Ucraina privind recunoaşterea proprietăţii noastre situate pe teritoriul acesteia din urmă. Într-o bună zi, chiar în toiul realizării biletelor, am fost contactaţi din Odesa şi mi s-a comunicat că baza de odihnă a USM funcţionează deja nelegitim pe teritoriul orăşelului Zatoka şi, chipurile, urmează a fi închisă. Urgent, chiar de la o şedinţă cu acest subiect convocată de rectorul Gh. Rusnac, am plecat la faţa locului, însoţit de directorul bazei P. Babici, cu intenţia de a soluţiona neînţelegerea.

Am clarificat problema cu mari dificultăţi, partea ucraineană acceptând funcţionarea bazei doar încă pentru un singur an. Mai târziu, P. Sârbu, cu implicarea activă şi decisivă a rectoratului, a legiferat activitatea acestei baze de odihnă încă pentru câţiva ani.

Dintre alte activităţi şi manifistări sindicale aş menţiona târgurile sezoniere de produse alimentare, fructe şi legume, organizate de sindicate chiar pe teritoriul universităţii. De regulă, aceste acţiuni necesare erau posibile datorită suportului gospodăriilor agricole în care lucrau studenţii noştri toamna, la recoltarea roadei. Un asemenea iarmaroc a fost organizat de sindicate în cooperare cu gospodăria agricolă din s. Puhoi, r-nul Ialoveni, în toamna anului 1995. Posibil, acest iarmaroc de toamnă a fost ultimul, deoarece la acel moment de acum începuse procesul de desfiinţare a gospodăriilor agricole colective şi începuse perioada trecerii la principii noi de organizare a economiei săteşti.

În 1994, în temeiul Legii Parlamentului Republicii Moldova cu privire la Contractul colectiv de muncă, adoptată în februarie, 1993, comitetul sindical a lucrat serios asupra textului contractului colectiv de muncă (CCM). Comitetul Republican al sindicatului de ramură (preşedinte P. Chiriac), în spiritul cerinţelor noii Legi, monitoriza strict acest proces obligatoriu pentru organizaţiile sindicale primare.

Din aceste considerente, la USM, ca şi în celelalte organizaţii sindicale universitare, a fost creată o comisie specială pentru negocieri colective. Din partea comitetului sindical, conducătorul grupului de negociatori a fost desemnat conferenţiarul (pe atunci docent) Gh. Chibac, un specialist foarte competent şi responsabil. Pe parcursul funcţionării comisiei, părţile au avut mai multe întrevederi de lucru la acest subiect.

Au trecut mai mult de douăzeci de ani, dar îmi amintesc că Contractul colectiv de muncă se negocia concomitent cu elaborarea unui nou proiect de statut al Universităţii, care presupunea şi extinderea nomenclatorului specialităţilor pentru pregătirea cadrelor la Universitate, se reformau unele catedre, subdiviziuni. În mod deosebit, această temă genera discuţii aprinse, însă constructive care se încadrau, la rândul lor, într-o atmosferă colegială susţinută tacticos de rectorul universităţii, dl. Gh. Rusnac.

Cu titlu special, e necesar de menţionat stabilirea relaţiilor constructive şi eficiente de parteneriat social, care au existat mereu între sindicate şi administraţia Universităţii de Stat din Moldova. Nu cunosc cazuri vădite când preşedintele sindicatului şi rectorul Universităţii erau în relaţii tensionate. Aceasta a fost şi, probabil, este o dovadă că sindicatele au avut condiţii adecvate să-şi onoreze funcţiile de bază, iar efectul acestora a contribuit şi la buna administrare a Universităţii în interesul întregului colectiv al angajaţilor.

Într-un context mai larg al acestui subiect, ar trebui de recunoscut şi faptul că reuşita unui lider sindical, de fapt, în ansamblu puterea şi influenţa organizaţiei sindicale, depinde în mare măsură de gradul de unitate a membrilor de sindicat. Această atmosferă a fost cel mai important fapt pentru mine şi colegii mei în realizarea tuturor sarcinilor puse în faţa noastră.

Analizând circumstanţele în care se realizau unele sarcini, este necesar de constatat că în anii de independenţă au apărut, în mod firesc, complet alte condiţii de activitate a organizaţiilor sindicale. Dacă în perioada totalitară-comunistă organizaţiile obşteşti, inclusiv şi sindicatele, se subordonau şi erau controlate de structurile de partid, atunci, după anii nouăzeci, organizaţiile sindicale urmau să acţioneze doar în numele şi pentru membrii de sindicat, şi în mod obligatoriu, erau controlate de acestea.

Într-un asemenea context, organizaţia sindicală a USM s-a călăuzit, în situaţiile noi, de principiile de bază ale activităţii sindicatelor, precum ar fi: solidaritate, independenţă, democraţie în interiorul structurii, legitimitate, auto-suficienţă, auto-guvernare, egalitate, principiul de voluntariat, transparenţă.

Aceste principii, care anterior purtau un caracter formal, teoretic, ne disciplinau şi ne făceau mai atenţi faţă de necesităţile membrilor sindicatului. De fapt, se desfăşura un proces firesc de democratizare a organizaţiilor obşteşti în cadrul căruia se maturizau concomitent atât liderii, cât şi membrii de rând ai acestor structuri.

Concluzionând asupra expunerii gândurilor legate de activitatea sindicală la USM, constat că, din păcate, sau, spre fericire, destinul mi-a fost un altul. Chiar peste un an şi câteva luni, în decembrie 1995, am fost transferat la Ministerul Afacerilor Externe, actualmente Ministerul Afacerilor Externe şi Integrării Europene, începându-mi, astfel, cariera diplomatică, domeniu în care activez şi în prezent.

Sîrbu Pavel

doctor în pedagogie, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical în perioada anilor 1996 – 2004

S-a născut într-o familie de ţărani la 11 decembrie 1939 în satul Izvoare, r-nul Orhei, de naţionalitate - român. A decedat în a. 2007.

În anul 1957 a absolvit şcoala medie din satul Izvoare şi a fost angajat în funcţia de director al Casei de Cultură din satul Purcari. În anii 1958 – 1960 şi-a făcut studiile la şcoala pedagogică din Orhei. A obţinut calificarea de învăţător la clasele primare şi şi-a început activitatea pedagogică în şcoala medie din satul Cişmea. Din octombrie 1960 până la sfârşitul anului 1963 a fost înrolat în rândurile Armatei Sovietice. În perioada 1963 – 1967 este student al Universităţii de Stat din Chişinău, facultatea de Istorie şi Drept, specialitatea ,,Istorie''.

În anii 1967 – 1970 a activat în calitate de lucrător responsabil în aparatul comitetului central al comsomolului din Moldova. În anii 1971 – 1974 îşi face studiile la doctorantura Academiei de Ştiinţe Pedagogice a fostei URSS. Din anul 1974 viaţa şi activitatea ştiinţifico-didactică a lui Pavel Sârbu a decurs la Universitatea de Stat. A parcurs toate treptele didactice: lector, (1974), lector superior (1976), prodecan, apoi decan al Facultăţii de Biblioteconomie a USM (1979- 1988), doctor în pedagogie (1976), conferenţiar (1981).

Tematica ştiinţifică a catedrei la care a activat P. Sârbu a fost orientată la studierea problemelor actuale de orientare profesională ale elevilor, la examinarea noilor forme de educaţie, precum şi la cercetarea specificului activităţii şcolii naţionale şi perspectivele dezvoltării ei.

În decursul activităţii ştiinţifico-didactice a publicat circa 70 de lucrări în domeniul pedagogiei, cele mai importante fiind: „Organizarea şi conducerea practicii pedagogice”, „Problematizarea procesului de instruire”. Probleme şi situaţii pedagogice privind cursul „Pedagogia şi metodica muncii educative” (în colaborare); „Orientarea profesională a elevilor” (în colaborare); „Нравственная подготовка старшеклассников к труду” (în colaborare); „Экономическое образование и воспитание школьников” (I. Mahu, P.Sîrbu)

Din 1988 până în 1996 a suplinit postul de şef al Catedrei de Pedagogie. Pavel Sârbu în perioada activităţii de muncă a îmbinat permanent activitatea ştiinţifică cu cea didactică, dar şi cu cea obştească. În februarie 1996 Pavel Sârbu a fost ales în funcţia de preşedinte al comitetului sindical al USM – funcţie pe care a suplinit-o până în anul 2004.

În această perioadă comitetul sindical şi-a orientat activitatea la soluţionarea problemelor referitor la realizarea contractului colectiv de muncă, la protecţia muncii şi la salarizarea adecvată a angajaţilor, la respectarea securităţii muncii în laboratoarele Facultăţilor de Biologie, de Fizică, de Chimie, la funcţionarea calitativă a combinatului alimentar, la organizarea manifestărilor cultural-sportive etc.

În activitatea sa comitetul sindical reieşea din faptul că chezăşia succesului rezidă în colaborarea constructivă cu rectoratul şi, respectiv, în îndeplinirea de către angajaţi a obligaţiunilor de serviciu, dar şi, în special, în respectarea drepturilor lor, garantate prin activitatea comitetului sindical în vederea asigurării angajaţilor un trai mai bun în corespundere cu munca îndeplinită.

În manifestările şi faptele sale comitetul sindical a pus accentul pe realizarea celor două orientări de bază ale Convenţiei colective: muncă şi traiul angajaţilor în toată amploarea şi complexitatea lor.Aceste două domenii sunt foarte importante, deoarece procesul instructiv-educaţional astăzi capătă noi dimensiuni şi noi nivele de computerizare şi tehnologizare, iar principalul constă în faptul că majoritatea laboratoarelor instructive şi ştiinţifice ale facultăţilor au fost aduse în corespundere cu normele tehnice şi sanitare necesare. Respectiv, au fost îmbunătăţite şi condiţiile igienice de muncă. Şi deşi între rectorat şi comitetul sindical apăreau şi situaţii mai complicate, în general însă acestea erau depăşite pe baza de înţelegere şi colaborare.

Comitetul sindical a atras atenţia administraţiei (secţiei studii) că la unele facultăţi nu ajunge spaţiu didactic, că nu toate sălile de studii sunt dotate cu mijloace tehnice de instruire şi că, în general, echipamentul tehnic din laboratoare trebuie înlocuit cu altul nou, modern, deoarece cel existent s-a învechit şi este depăşit de timp, nu mai corespunde cerinţelor instructiv-educaţionale de astăzi.

Şi tot în contextul Convenţiei colective, comitetul sindical de comun acord cu rectoratul a fost preocupat de asigurarea angajaţilor USM cu spaţiu locativ. A fost luată decizia de a repartiza căminul 16 angajaţilor

care nu dispun de spaţiu locativ. Este important şi faptul că conducerea universităţii a depus eforturi şi a obţinut 60 de terenuri pentru construcţii individuale conform hotărârii Guvernului Republicii Moldova N.753 din 8 august 1996.

De terenuri pentru construcţii individuale au beneficiat şi Universitatea Tehnică a Moldovei şi Universitatea Agrară de Stat din Moldova. De remarcat faptul că pentru repartizarea loturilor pentru construcţii individuale a fost creată o comisie administraţie-sindicate din nouă angajaţi ai universităţii, condusă de profesorul universitar Gheorghe Chibac. În activitatea sa, Comisia a elaborat şi anumite criterii de repartizare a terenurilor respective, conform cărora aveau dreptul la aceste terenuri angajaţii care corespundeau acestora:

* sunt luaţi la evidenţă locativă angajaţii care activează la USM de un timp îndelungat şi au depus cerere pentru a obţine dreptul de a fi proprietari ai terenurilor pentru construcţii individuale;
* locuiesc în cămin sau în spaţii care nu corespund normelor sanitar-igienice respective;
* colaboratorii care au mulţi copii sau copii cu dezabilităţi;
* durata activităţii la universitate şi ordinea depunerii cererilor;

Ţinând cont de numărul limitat de terenuri s-a decis de a nu examina dosarele pretendenţilor care au beneficiat de apartamente de stat.

Comitetul sindical reieşea în activitatea sa din faptul că anume apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale membrilor de sindicat, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi a disciplinei muncii, intensificarea controlului asupra calităţii şi stării sanitare a activităţilor combinatului alimentar sunt prioritare şi necesită o atenţie permanentă.

Totuşi comitetul sindical s-a orientat în activitatea sa, în mod prioritar la contribuţia privind salarizarea cadrelor didactice şi a lucrătorilor auxiliari. Comitetul sindical a demonstrat instanţelor respective că angajaţii noştri nu pot trăi cu un salariu mizerabil. Anume de aceea unii lucrători părăsesc activităţile de pedagog. La şedinţele comitetului sindical a fost discutată această problemă de mai multe ori, accentuându-se mai ales faptul că lucrătorii auxiliari au un salariu de numai 250-300 lei. De aici şi fluctuaţia lucrătorilor şi agravarea stării de sănătate a mai multora dintre ei.

Pentru soluţionarea acestor probleme materiale o parte din angajaţi se adresează la comitetul sindical după ajutor material. Şi deşi comitetul

sindical dispune numai de mijloace financiare provenie din cotizaţiile de membru, totuşi au fost acordate ajutoare materiale tuturor acelor care le-au solicitat.

Comitetul sindical s-a pronunţat de mai multe ori pentru modernizarea bazei tehnico-materiale a procesului instructiv-educaţional, pentru asigurarea unor condiţii favorabile privind efectuarea studiilor într-un singur schimb şi, respectiv, pentru crearea unor condiţii adecvate referitor la procesul de optimizare a studiilor în general.

Altă problemă de care a fost preocupat comitetul sindical în perioada respectivă este cea a organizării tratamentului şi a odihnei membrilor de sindicat. În acest sens, s-a pornit de la faptul semnificativ, argumentat de sociologi şi psihologi, că mai mult de 15 % din productivitatea şi eficacitatea muncii depinde de starea sănătăţii, de buna organizare a odihnei şi de dispoziţia angajaţilor. Anume de aceea comitetul sindical acordă atenţia cuvenită tuturor acelor care se adresează după bilete de tratament sanatorial şi care respectă cerinţele privind ordinea obţinerii acestora. Menţionăm că o bună parte din angajaţi au beneficiat de bilete de tratament sanatorial la Cahul („Nufărul Alb''); Călăraşi („Codru''); Sergheevca („Zolotaia Niva'', „Serghei Lazo''), Vadul-lui-Vodă („Bucuria''), Dubăsari („Struguraş"), Truscaveţ-Moldova, Centrul de reabilitare din Chişinău – TIODO.

De asemenea, merită să fie evidenţiat şi Centrul medical al USM pe care îl frecventează anual aproximativ 250 de colaboratori, iar taxele sunt cu 50 % mai mici decât în centrele similare din oraş. La acest Centru medical funcţionează un cabinet de aplicaţii medicale, de fizioterapie, stomatologie, ginecologie etc.

Alt domeniu de care a fost preocupat comitetul sindical este cel cultural-sportiv. Comitetul sindical a contribuit şi la pregătirea bazelor de odihnă Dacia (Primorsk), Bugaz (Zatoka), Pădurricea Verde (Vadul- lui-Vodă) pentru odihna colaboratorilor universităţii şi a copiilor lor în perioada estivală. Comitetul sindical acordă ajutor material şi la organizarea spectacolelor pentru copii la Crăciun şi Anul Nou, oferindu-le şi cadouri de sărbătoare. O parte din copiii salariaţilor noştri se odihnesc în taberele de vară din Moldova.

Merită să fie accentuat şi faptul că activiştii sindicali organizau diferite manifestări culturale la facultăţi şi subdiviziuni la care participau mai mulţi membri ai sindicatului. Anume această participare masivă la mani-

festările şi competiţiile sportive a contribuit la obţinerea unor locuri de frunte la diferite competiţii sportive interuniversitare.

Astfel, comitetul sindical, fiind un organ democratic de activitate a membrilor de sindicat, a examinat în mod autocritic calitatea şi eficienţa deciziilor luate. Nu toate activităţile programate au fost realizate, nu toate problemele adresate comitetului sindical, rectoratului au fost îndeplinite, însă notăm în mod concret că salarizarea adecvata, dotarea catedrelor şi laboratoarelor cu utilajul necesar, securitatea muncii, igiena sanitară, crearea unor condiţii necesare pentru activitatea didactico-ştiinţifică căpătau un caracter permanent, fiind în dezvoltare şi schimbare reală.

Astfel, în perioada în care a activat comitetul sindical sub conducerea lui Pavel Sîrbu a fost îndeplinit şi un anumit volum de lucru privind munca organizatorico-sindicală, s-a realizat conlucrarea între decanate, catedre, subdiviziuni şi birourile sindicale ale facultăţilor, instruirea sindicală, sporirea eficienţei activităţii sindicatelor în general. Au fost întreprinse şi anumite activităţi referitor la aplicarea concretă a prevederilor legislaţiei în vigoare (a Constituţiei Republicii Moldova, a Legii sindicatelor, a Codului Muncii) pentru eficientizarea activităţii sindicale.

Căldare Dumitru

doctor habilitat în filosofie, conferenţiar universitar, preşedinte al comitetului sindical al angajaţilor (2005-prezent)

În acestă perioadă comitetul sindical a activat în conformitate cu obiectivele de bază ale Statutului Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei, şi anume: a contribuit permanent şi concludent la apărarea drepturilor şi intereselor social-economice fundamentale ale membrilor săi. În acest context s-a acordat o atenţie prioritară, protecţiei social-economice, dreptului la muncă şi dreptului la studii. În activitatea comitetului sindical, pe prim-plan s-au aflat asemenea probleme, cum sunt asigurarea membrilor de sindicat cu salarii decente, contribuţii concrete privind crearea unor condiţii optime de muncă, a unui tratament sanatorial adecvat, participarea nemijlocită în procesul instructiv-educaţional, organizarea multiplelor manifestării cultural-sportive. Comitetul sindical a contribuit, de asemenea, la organizarea Zilelor facultăţilor, a Conferinţelor ştiinţifice, a Zilei Universităţii, a participat în activitatea diferitelor comisii ştiinţifice şi instructiv-metodice universitare, în organizarea unor date şi evenimente marcante din viaţa universitaţii, a facultăţilor şi a subdiviziunilor.

Dumitru Căldare s-a născut la 23 septembrie 1945 în satul Cîrnăţeni, raionul Căuşeni, Republica Moldova. A absolvit 7 clase în s.Cîrnăţeni, iar şcoala de cultură generală (11 clase) în Căuşeni. Studii superioare – Universitatea de Stat din Chişinău (1971), serviciul militar 1964 – 1967. A activat la Academia de Ştiinţe a Moldovei (Enciclopedia Sovietică Moldovenească – redactor ştiinţific) – 1971 – 1973, iar apoi la Universitatea de Stat din Chişinău în calitate de cercetător ştiinţific inferior în laboratorul de cercetări sociologice: Studii doctorale – la Catedra de Filosofie a Universităţii de Stat din Chişinău (1974 – 1977). Tema de cercetare: ,,Influenţa revoluţiei ştiinţiico-tehnice asupra aprofundării cunoaşterii sociale”. Susţine teza de doctor în filosofie la Universitatea ,,M.V.Lomonosov” din Moscova în a. 1979. În anii 1977-1997 – lector, lector superior, conferenţiar la Catedra de Filosofie, prodecan al Facultăţii de Litere a USM. În perioada anilor 1997 – 1999 a activat în calitate de prorector pentru munca educativă şi relaţii internaţionale la Universitatea Cooperatist-Comercială din Moldova. În anul 2001 a susţinut teza de doctor habilitat în filosofie la

Academia de Ştiinţe a Moldovei. Tema de cercetare: „Gândirea filosofică în cronografia românească din sec. XVI – mijlocul sec. XVIII''.

De la 1 septembrie 1999 şi până în present activează la Universitatea de Stat din Moldova la Catedra de Filosofie şi Antropologie. A publicat mai mult de 170 de lucrări ştiinţifico-metodice. Lucrările principale: „Din istoria gândirii filosofice româneşti". Gândirea flosofică în lumea antică", „Omul şi poziţia sa în societate", „Revoluţia ştiinţifico-tehnică şi cunoaşterea societăţii.", „Filosofia antică", „Omul şi natura", „Concepte umaniste în opera lui Dimitrie Cantemir" etc. Participă la diferite conferinţe ştiinţifice naţionale şi internaţionale. Ţine cursuri în domeniul filosofiei, ontologiei, filosofiei sociale, filosofiei naţionale. În anii 1997-1999 a ţinut prelegeri la filosofie la Universitatea „George Bacovia'' din Bacău (România). A urmat cursuri de reciclare la Universitatea de Stat din Leningrad, la Academia de Ştiinţe a Moldovei, la Universitatea „Al. I. Cuza'' din Iaşi.

Din 2005 – preşedinte al organizaţiei sindicale a Universităţii de Stat din Moldova. Dinstincţii: Medalia „20 лет Победы в Великой Отечественной Войне 1941 – 1945", Medalia USM, Medalia „Dimitrie Cantemir". Aniversarea a 340 de ani de la naşterea Prinţului filosof 1673-1723, decernată de Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir" din Bucureşti, diplome de onoare din partea rectoratului USM, a Ministerului Educaţiei, a Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei, a Confederaţiei Naţionale a Sindicatelor din Moldova. Este membru de onoare al Comunităţii Academice a Universităţii „George Bacovia" din Bacău (România), Membru al Asociaţiei Filosofilor din Moldova, membru al Asociaţiei internaţionale de ştiinţă şi cultură „Ştefan Lupaşcu", membru al Senatului USM (din 2005).

În calitate de preşedinte al comitetului sindical al angajaţilor USM în anul 2011 i s-a conferit titlul de „Lider sindical al anului".

Activitatea comitetului sindical, a organizaţiei sindicale universitare în ansamblu a rezultat din prevederile Convenţiei colective, a Codului muncii, a Legii sindicatelor, a Contractului colectiv de muncă rectorat-sindicate. Conform acestora au fost prevăzute acţiuni comune pentru asigurarea activităţii didactico-ştiinţifice şi profesionale în strictă corespundere cu legislaţia muncii, cu actele normative în vigoare, care reglementează condiţiile de muncă, de salarii decente, de studii, de activitate ştiinţifică, de utilizare raţională a timpului de muncă şi de odihnă şi, respectiv, acordarea de garanţii sociale în activitatea profesională.

Remarcăm în acest context că comitetul sindical, birourile sindicale de la facultăţi şi subdiviziuni şi-au orientat activitatea pe realizarea dimensiunii conceptual-pragmatice privind evoluţia sistemului educaţional la USM sub două aspecte: primul aspect prevede crearea spaţiului european de cercetare şi necesită realizarea în fapt a autonomiei universitare (organizaţională, financiară, resurse umane şi academică). Autonomia universitară în aspectul ei concret de manifestare determină crearea unor condiţii reale pentru dezvoltarea universităţii şi a partenerilor pe cale ascendentă cu mediul socio-economic pe plan intern şi extern (cu mediul universitar european). Astfel, parteneriatele sunt orientate pe programe de studii şi de cercetare în aşa mod ca acestea să devină parte componentă a spaţiului european universitar academic şi ştiinţific.

Al doilea aspect accentuiază integrarea învăţământului superior (procesul Bologna) în spaţiul european. Ambele aspecte realizează în ansamblu conţinutul sistemului educaţional în trei etape: licenţă › master › doctor (LMD), care este adaptat la necesităţile societăţii şi ţine cont de specificul naţional, inclusiv de compatibilitatea în titlurile şi calificările academice. De asemenea se programează şi crearea unor condiţii optime pentru o mobilitate activă a studenţilor şi a personalului didactic.

La şedinţele comitetului sindical au fost examinate probleme şi chestiuni privind participarea corpului didactic la modernizarea învăţământului şi aplicarea metodelor managementului strategic universitar şi participativ, a autonomiei manageriale, a descentralizării manageriale, precum şi a sporirii eficienţei managementului bazat pe cunoştinţe.

Membrii de sindicat s-au inclus nemijlocit în realizarea planului strategic de evoluţie a USM care este orientat spre realizarea concretă a următoarelor obiective: învăţământ – cercetare – student – relaţii internaţionale. În aşa mod este realizată cooperarea investiţională şi internaţionalizarea învăţământului şi a cercetării: management, informatizare, imagine, antreprenoriat. Astfel corpul profesoral-didactic realizează: instruirea, cercetarea prin schimbare de mentalitate, de atitudine, de concepţie, susţinerea şi promovarea performanţelor academice şi ştiinţifice conform standardelor europene bazate pe Educaţie-Cercetare-Inovare.

În practica de lucru comitetul sindical a acordat atenţie prioritară organizării unor activităţi în cadrul parteneriatului rectorat-sindicate pentru asigurarea angajaţilor USM cu salarii decente conform autonomiei

financiare. De notat că între rectorat (rector, profesor universitar Gheorghe Ciocanu) şi comitetul sindical s-a stabilit un parteneriat constructiv şi de durată. Drept confirmare este faptul concludent că la sfârşitul anului academic cadrele didactice beneficiază de un ajutor material de 2.000 de lei, iar auxiliarii – de 1.200 de lei, de un ajutor material de 1.300 de lei la Sfintele Paşti şi de 1000 de lei la Crăciun. Chiar şi în condiţiile complicate de astăzi sunt identificate noi soluţii pentru majorarea salariilor. Astfel cadrul social-economic a prevăzut crearea unor condiţii optime de muncă pentru angajaţii USM (la catedrele experimentale, laboratoare, ateliere de reparaţii, tipografie, serviciul alimentar, dar şi în organizarea tratamentului balneo-sanatorial, optimizarea activităţii „Comitetului pentru protecţia muncii", inclusiv acordarea angajaţilor care lucrează în condiţii nocive atenţia cuvenită conform cerinţelor privind securitatea şi sănătatea în muncă. Desigur că în acest proces sunt încă multe probleme, ce necesită o soluţionare adecvată în timp, principalul însă constă în faptul că acestea se află în permanenţă în vizorul comitetului sindical.

În plan instructiv-organizatoric comitetul sindical s-a orientat spre funcţionarea permanentă a unor seminare de instruire a activului sindical de la toate subdiviziunile USM conform tematicii: Organizaţia sindicală primară activă – condiţie primordială a unui sindicat puternic; Particularităţile managementului sindical în învăţământul superior în condiţiile autonomiei financiare; Parteneriatul social: căi şi metode noi de colaborare „Rectorat – sindicate". Principiile normării şi salarizării diferenţiate conform intensităţii şi complexităţii muncii. La acest capitol au fost organizate întruniri ale comitetului sindical cu responsabilii din partea administraţiei privind salarizarea decentă a angajaţilor şi îmbunătăţirea condiţiilor de muncă.

O atenţie deosebită a fost acordată utilizării de noi forme şi metode privind eficientizarea schimbului de experienţă de la catedrele şi subdiviziunile USM în domeniul activităţii sindicale. În acest context au fost organizate şi seminare interuniversitare: Comitetul sindical USM-comitetul sindical UTM cu tema: „Căi şi metode noi de implementare a Contractului colectiv de muncă", precum şi cu membrii comitetului sindical de la Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Balţi, având tema: Modalităţi de implementare a autonomiei financiare în contextul proiectului Codului Educaţiei (20.11.2013).

Obiectivele organizaţiei sindicale ale USM au fost divizate în două grupe:

a) *Obiective strategice* care prevedeau apărarea drepturilor fundamentale ale membrilor de sindicat: dreptul la muncă şi la un salariu decent, dreptul la studii, dreptul la protecţia social-economică.

Examinarea şi avizarea proiectelor de programe, de concepţii şi strategii statale privind dezvoltarea social-economică în general (în special a ştiinţei şi învăţământului, a proiectelor de acte legislative şi normative ce reglementează raporturile de muncă, sociale, profesionale, de trai (inclusiv sindicale, avizarea şi examinarea proiectului Codului Educaţiei, a unor legi privind salarizarea (legea nr.355, nr.195, unele Hotărâri de Guvern privind salarizarea etc.

b) *Obiective prioritare:*

- majorarea salariului cadrelor didactice cu 70%;
- majorarea salariului angajaţilor conform RTU cu 70%;
- majorarea sporului pentru gradul ştiinţific de doctor şi doctor habilitat: respectiv = 1000 lei şi 1500 lei;
- reformarea sistemului de pensionare, stabilirea unui mod unic de calculare a pensiei şi a unei vârste unice de pensionare pentru toate categoriile de pensionare, anularea contribuţiilor de asigurări sociale pentru pensionarii angajaţi în câmpul muncii, elaborarea unui cadru legal, a unui statut financiar-profesional pentru absolvenţii studiilor la masterat.

În acest context merită să evidenţiem eforturile depuse de comitetul sindical, acţiunile şi manifestările concrete privind salarizarea decentă a angajaţilor USM. Astfel comitetul sindical a examinat şi a expediat conducerii R.Moldova un şir de revendicări social-economice privind asigurarea angajaţilor USM cu un trai decent.

În rezultatul protestelor din aprilie 2014, organizate de Sindicatul Educaţiei şi Ştiinţei, am obţinut majorarea sporului pentru grad ştiinţific de doctor şi doctor habilitat respectiv = 600 lei şi 1100 lei, până la proteste deţinătorii de grade ştiinţifice aveau următoarele sporuri la salariu: doctorii în ştiinţe = 300 lei, dr. habilitaţi = 700 lei, precum şi majorarea salariilor cadrelor didactice cu 20% (10 % - Guvernul, 10 % - rectoratul) şi a angajaţilor auxiliari cu 10%. Notăm că la protestele din aprilie 2014 noi am solicitat o majorare a salariului cadrelor didactice cu 50%, dar ne-am ales cu rezultatele respective.

În septembrie a. 2015 CG al SES a înaintat Guvernului R. Moldova un şir de revendicări care prevăd majorarea anuală a salariilor cadrelor didactice de la 1 septembrie; iar în 2016 – majorarea cu 70 la sută, precum şi reexaminarea cuantumului categoriei de salarizare a angajaţilor remuneraţi conform RTU cu mărimea minimului de existenţă.

Accentuăm şi faptul că comitetul sindical a acordat în permanenţă ajutoare materiale pentru organizarea Zilelor facultăţilor, a Zilei Universităţii, a Conferinţelor ştiinţifice naţionale şi internaţionale, a manifestărilor cultural-sportive, a unor evenimente marcante din viaţa universităţii, a facultăţilor şi a subdiviziunilor acesteia. De asemenea au fost acordate ajutoare materiale la naşterea copiilor, în caz de deces, la jubilee, pentru procurarea medicamentelor, pentru investigaţii medicale etc. Anual sunt oferite cadouri şi organizate spectacole pentru copii de Crăciun şi Anul Nou, de Ziua copiilor – 1 iunie. Acordăm cadouri şi copiilor de la şcoala auxiliară din Străşeni, de la şcoala specială nr. 12 din Chişinău, de la Serviciul Social Asistenţă Personală din Chişinău precum şi la Caravana de Crăciun. Comitetul sindical participă activ şi la organizarea diferitor competiţii sportive de caracter universitar şi interuniversitar (universiade). Şi deşi noi obţinem multe victorii sportive, notăm cu regret că, pe an ce trece, numărul participanţilor la competiţii sportive se reduce şi acest fapt ne îngrijorează foarte mult.

Odihnă şi tratament. Până în luna mai 2009 noi eram asiguraţi cu bilete de tratament sanatorial în proporţie de 60-70% din necesităţi, iar după această perioadă asigurările cu bilete de tratament sanatorial s-au redus simţitor, constituind doar 15-20 % din necesităţi. Astfel, în anul 2014 am beneficiat de 16 bilete de tratament sanatorial la 1800 de angajaţi, iar pentru anul 2015 au fost prevăzute doar 12 bilete de tratament sanatorial la 1700 de angajaţ. Orice comentarii sunt de prisos. În aceste condiţii comitetul sindical a decis să acumuleze mijloace financiare proprii pentru asigurarea angajaţilor cu bilete de tratament sanatorial. Astfel din luna mai 2011 comitetul sindical din contul său acordă ajutoare materiale angajaţilor în limita a 2700-3900 lei (în dependenţă de profilul sanatoriului). Anual comitetul sindical acordă 35-40 bilete de tratament sanatorial în conformitate cu ordinea depunerii cererilor şi recomandările medicului. Am încheiat contracte de colaborare sanatorială cu staţiunile balneare ,,Codru" (Călăraşi), ,,Aluniş" (Sovata, România),

„Nufărul Alb” (Cahul), am stabilit o colaborare eficientă cu sanatoriile „Bucuria – Sind” (Vadul-lui-Vodă), „Struguraş” (Dubăsari), „Constructorul” (Chişinău), „Moldova” (Truscaveţ, Ucraina).

Menţionăm şi faptul că angajaţii USM beneficiază de posibilităţi facilitare de odihnă la Marea Neagră, la baza de odihnă „Dacia” (Primorsc). Copiii angajaţilor USM se odihnesc în taberele de vară de la Vadul-lui-Vodă (din contul SEŞ), dar şi în taberele de vară „Poieniţa veselă” „Sadova”, „Andrieş” etc. În vederea asigurării depline a copiilor cu bilete de odihnă în taberele de vară conlucrăm activ cu organele de resort din municipiul Chişinău.

Integrarea sindicală europeană

Comitetul sindical al angajaţilor acordă o atenţie sporită colaborării cu organizaţiile sindicale din unele universităţi de peste hotare. În acest scop au fost încheiate şi funcţionează acordurile de colaborare sindicală cu comitetele sindicale de la Universitatea „Al.I.Cuza” din Iaşi, de la Universitatea „M.V. Lomonosov” din Moscova, de la Universitatea de Stat din Kiev, de la Universitatea de Stat din Minsk, precum şi de la Universitatea „Gheorghe Asachi” din Iaşi. Sunt stabilite legături de colaborare cu organizaţiile sindicale de la Universitatea din Bucureşti, de la Universitatea „George Bacovia” din Bacău, de la Universitatea „Ştefan cel Mare” din Suceava.

În legătură cu această stare de lucruri comitetul sindical realizează schimb de experienţă în domenile didactico-ştiinţific şi sindical, organizează manifestări cultural-sportive consacrate evenimentelor marcante din viaţa şi activitatea organizaţiilor sindicale ale universităţilor respective. Concomitent, este promovată şi colaborarea sindicală interuniversitară din Republica Moldova. În vederea eficientizării activităţii sindicale în cadrul comitetului sindical au fost constituite comisii pe domenii: management sindical, finanţe şi integrare sindicală europeană, supravegherea şi respectarea drepturilor şi intereselor salariaţilor, protecţia muncii şi probleme alimentare, probleme ale femeilor şi probleme locative, comisia academică şi ştiinţifică, comisia mass-media, activitatea cultural-sportivă, tratamentul sanatorial şi odihna angajaţilor.

Consider o datorie a mea să aduc mulţumiri tuturor membrilor comitetului sindical care pe parcursul acestor ani au activat cu mult suflet şi

dăruire de sine: Coandă Svetlana, Ţurcan Nicanor, Prisăcaru Nadejda, Rusu Vadim, Coval Andrei, Bradu Margareta, Babin Cristina, Lupaşcu Zinaida, Valeriu Zarija, Lescu Mihai, Cîrnaţ Teodor, Brînzan Parascovia, Andrieş Vasile, Conacu Vasile, Doni Gutiera, Grec Zinaida, Sloninov Oleg, Ceban Lilia, Goncear Valeria, Josanu Dorin, Dmitroglo Liliana, Salcuţan Liliana, Robu Ştefan, Sîrbu Parascovia, Pleşca Natalia, Capcelea Maria, Maznic Silvia, Şendrea Ludmila, Iaţco Mariana, Florenţa Gheorghe, Maria Botnari.

De asemenea menționez și ajutorul calificat acordat în permanență de către Ana Arnaut, șef-sector. „Instituții universitare și științifice", precum și de toți colaboratorii aparatului Sindicatului Educației și Științei.

Anumite aspecte privind activitatea comitetului sindical şi a organizaţiei sindicale în ansamblu au fost publicate în presa republicană: ,,Vocea Poporului" , ,,Făclia", ,,Literatura şi arta", precum şi în ziarul ,,Universitatea" – unele din acestea sunt expuse în continuare.

Aspecte de la Conferinţa sindicală universitară de dare de seamă şi alegeri din 10 decembrie 2014: realizări şi perspective

La 10 decembrie 2014 şi-a ţinut lucrările Conferinţa sindicală universitară de dare de seamă şi alegeri. La lucrările acesteia au participat şi au ţinut discursuri rectorul USM, doctor habilitat, profesor universitar Gheorghe Ciocanu, vicepreşedintele Confederaţiei Naţionale a Sindicatelor din Moldova Petru Chiriac, prim-vicepreşedintele Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei Ion Bulat. Au participat de asemenea şi şefii de sector de la Sindicatul Educaţiei şi Ştiinţei Ana Arnaut şi Adelina Danii. În discuţiile pe marginea raportului s-a accentuat faptul că în perioada de dare de seamă (2009 – 2014) comitetul sindical, organizaţiile primare de la facultăţi şi subdiviziuni au avut drept obiectiv realizarea prevederilor Statutului sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei, a Convenţiei Colective, a Legii Sindicatelor, a Contractului colectiv de muncă ,,Rectorat – Sindicate'' pentru anii 2011 – 2015, precum şi a altor acte normative şi documente ce reglementează activitatea organizaţiei sindicale şi a comunităţii universitare în ansamblu.

În perioada de referinţă, prioritare pentru comitetul sindical au fost următoarele obiective:

- Asigurarea transpunerii în practică a prevederilor Contractului colectiv de muncă pentru anii 2011- 2015;
- Apărarea drepturilor fundamentale ale membrilor de sindicat: dreptul la muncă, la studii, la o salarizare decentă, la devenirea profesională, la ocrotirea sănătăţii, la tratament sanatorial.

Pe aceste poziţii comitetul sindical a obţinut anumite rezultate positive, mai ales în domeniul realizării parteneriatului social rectorat – sindicat privind modernizarea activitaţii didactico-ştiinţifice, salarizarea şi tratamentul sanatorial, integrarea sindicală europeană, soluţionarea problemei locative, organizarea diverselor manifestări cultural-sportive, acordarea ajutorului material angajaţilor şi veteranilor USM, precum şi ,,celor mai trişti ca noi''.

Ţinând cont de aceste priorităţi, comitetul sindical îşi orienteaza activitatea, în special, la protecţia socială a angajaţilor: salarii decente, ameliorarea condiţiilor de trai, implicarea activă în cercetare şi în procesul instructiv-educaţional. Remarcăm faptul concludent că rectoratul, şi în

special domnul rector este întotdeauna receptiv la demersurile comitetului sindical. Datorită acestui parteneriat s-a reuşit ca la sfârşitul anului academic toate cadrele didactice să beneficieze de un ajutor material de 2000 de lei, iar auxiliarii – de câte 1200 de lei precum şi de un suport material de 1300 de lei la Sfintele Sarbători de Paşti, şi de 1000 de lei la Crăciun şi Anul Nou.

În perioada de dare de seamă comitetul sindical a acordat o atenţie sporită problemelor privind organizarea muncii şi a odihnei, în particular, a tratamentului sanatorial din contul propriilor mijloace financiare. Problema constă în faptul că noi suntem asiguraţi cu bilete de tratament sanatorial sub orice nivel: anual ni se repartizează 12-13 bilete de tratament sanatorial la 1800 de angajaţi. De aceea comitetul sindical acordă ajutor material în suma de 100-120 de mii de lei anual la organizarea tratamentului sanatorial. Accentuăm deasemena că sunt acordate ajutoare materiale la organizare conferinţelor şi simpozioanelor ştiinţifice, precum şi la susţinerea noilor doctori în ştiinţe (500 lei), iar a doctorilor habilitaţi (1000 lei). Starea de lucruri în acest domeniu ar putea fi ameliorată şi pe calea intensificării integrării sindicale internaţionale. Sperăm că şi pe această cale vom putea obţine şi posibilităţi suplimentare pentru tratament sanatorial, pentru organizarea odihnei membrilor de sindicat.

Cât priveşte majorările salariale putem constata doar că în rezultatul protestelor din luna aprilie 2014, noi am solicitat o majorare de 50 %, dar am obţinut doar 20 %. Guvernul ne-a majorat salariul cu 10% şi rectoratul cu 10%. Sperăm că în Bugetul de Stat pentru anul 2015 vor fi incluse şi revendicările salariale nerealizate în 2014.

Conferinţa a accentuat că în conlucrarea cu decanatele facultăţilor în domeniul didactico-ştiinţific şi instructiv-educaţional, este mai evident rolul activ al comitetului sindical în organizarea manifestărilor cultural- sportive (cu catedra ,,Cultură Fizică şi Sport'', Universiade, turnee, diverse competiţii sportive etc.), dar şi a datelor marcante din viaţa universităţii şi a subdiviziunilor ei, precum şi acordarea unei atenţii sporite sănătăţii şi securităţii în muncă, ajutorarea angajaţilor cu salarii modeste, a veteranilor, a participanţilor la diferite conferinţe ştiinţifice naţionale şi internaţionale.

În cadrul discuţiilor la Conferinţă a fost accentuată iniţiativa comitetului sindical de a susţine întru totul eforturile rectoratului privind conferirea Universităţii de Stat din Moldova a meritatului statut de Univer-

sitate Naţională, cu toate consecinţele ce decurg din acesta. Astfel se va confirma în mod real faptul că USM este cu adevărat prima universitate din Republica Moldova, fapt recunoscut de forurile şi instanţele ştiinţifice internaţionale.

În Raportul prezentat şi în luările de cuvânt s-a menţionat şi despre necesitatea conlucrării permanente şi eficiente a comitetului sindical cu administraţia USM şi în domeniul protecţiei muncii, mai ales a angajaţilor ce muncesc în condiţii nocive. Au fost dezbătute şi problemele ce ţin de implicarea sindicatului universitar în munca didactică şi de cercetare. În acest scop şi în virtutea necesităţii privind antrenarea activă a membrilor de sindicat în procesul didactico-ştiinţific, comitetul sindical va crea un ,,Fond pentru ştiinţă" – asigurat din bugetul sindicatelor.

Ţinând cont de faptul că o parte din veteranii USM au o pensie mică, comitetul sindical va crea şi un fond special pentru această categorie de membri de sindicat. În decizia Conferinţei este evidenţiat demersul adresat Confederaţiei Naţionale a Sindicatelor din Moldova şi Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei privind continuarea negocierilor referitor la majorarea salariilor angajaţilor din universităţi cu 50% şi includerea revendicărilor sindicale în Bugetul de stat pentru anul 2015. În această ordine de idei, Conferinţa sindicală va face demersurile respective şi pentru reformarea sistemului de pensionare şi elaborarea unor criterii unice de calculare a pensiei pentru toate categoriile de pensionari, inclusiv şi contribuţia angajaţilor în fondul social în perioada postpensionară.

Conferinţa sindicală a solicitat la acest capitol Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei, ca acesta ,de comun acord cu Confederaţia Naţională a Sindicatelor din Moldova, să facă demersurile respective către Guvernul Republicii Moldova pentru ca în anul 2015 să fie alocate mijloace financiare necesare pentru tratamentul sanatorial. Statul alocă milioane de lei pentru achitarea concediilor de boală şi sume neînsemnate pentru tratamentul sanatorial. Această stare de lucruri trebuie adusă în conformitate cu cerinţele salariaţilor şi cu starea de lucruri reală din societate.

Conferinţa sindicală universitară a lansat propunerea ca, în mod prioritar, Confederaţia Naţională a Sindicatelor din Moldova şi Consiliul General al Sindicatului Educaţiei şi Ştiinţei să demareze acţiuni de redactare a Legislaţiei naţionale la capitolul ,,Drepturile şi obligaţiunile membrilor de sindicat" – în scopul ca sindicatele să dispună de dreptul la iniţiativă legislativă. Astfel, e absolut necesar faptul atribuirii sindi-

catelor mai multe drepturi în corespundere cu sarcinile care stau în faţa acestora (o parte din drepturile sindicatelor sunt iluzorii şi practic greu de realizat), în timp ce obligaţiuni sunt multe.

Conferinţa sindicală a obligat noul comitet sindical să elaboreze un plan concret de realizare a sugestiilor şi obiecţiilor expuse în cadrul dezbaterilor.

Concluzia finală a Conferinţei sindicale a fost următoarea: eficienţa şi calitatea activităţii sindicale depinde în mod nemijlocit de aportul concret al fiecărui membru de sindicat, al fiecărui activist sindical. Sindicatul suntem noi toţi, de aceea trebuie să manifestăm responsabilitatea asumată şi să sporim rolul acestuia. Doar schimbându-ne cu adevărat atitudinea faţă de munca obştească, am putea obţine mai multe realizări în toate domeniile de activitate.

Luare de cuvânt la Mitingul de protest în problema salarizării insuficiente în învăţământ (11 aprilie 2014)

Învăţământul - prioritatea naţională

Onorată adunare, onorată asistenţă, stimaţi colegi pedagogi!

De ce-am venit noi azi aici? Scopul adunării este identificarea posibilităţilor de a depăşi sărăcia. Din opera lui Eminescu care-i foarte actuală şi azi deducem: „Eu îmi apăr sărăcia, şi nevoile, şi neamul". Anume sărăcia în care ne aflăm ne macină viaţa noastră, ne apasă în permanenţă, atârnă ca sabia lui Damocles. Sărăcia ne creează probleme la tot pasul. În asemenea condiţii este foarte complicat să educi tânăra generaţie la nivelul standardelor europene. Un om sărac se simte umilit şi înjosit. Grija pentru ziua de mâine a ţării noastre, pentru viitorul generaţiei ne obligă la acţiuni concrete.

Conducerea ţării noastre, şi în special Guvernul, condus de domnul Iurie Leancă a obţinut adevărate performanţe în politica externă, mai ales la capitolul integrare europeană, abolirea regimului de vize, afirmarea perspectivei europene. Ţara noastră e vizitată de lideri mondiali. Republica Moldova devine tot mai cunoscută în lume. Vocea Republicii Moldova devine tot mai clară pe plan european. Totul e bine până aici. Întrebare! Cu ce intrăm noi în Europa, cu ce valori, cu ce salarii. Noi implementăm standarde europene, însă cu salarii moldoveneşti. Vai de capul nostru, vai de viaţa noastră. Trebuie să depăşim cât mai urgent această stare nefastă de lucruri: standarde europene – salarii moldoveneşti.

Conducătorii noştri pleacă peste hotare şi desigur că ei acolo fac cunoştinţă cu un alt mod de viaţă al oamenilor, ei văd o altă realitate, o altă stare de lucruri, ei află că pedagogii, savanţii, toţi angajaţii au salarii şi pensii decente, pe care nu le avem noi. Iar nouă, pedagogilor, savanţilor în general lucrătorilor din învățământ ni se propune o majorare de câteva procente.

Noi înţelegem că situaţia economică a Republicii Moldova e complicată, că avem multe probleme de rezolvat. Dar există oare garanţii că mâine sau poimâine va fi mai bine? E semn de mare întrebare.

Trei zile noi am stat în faţa clădirii Guvernului. Şi nimeni din demnitari nu a ieşit în faţa noastră. Cui să ne jeluim? Şi iar apelez la M.Eminescu, care spunea foarte bine:

Jeluim-aşi şi n-am cui,
Jeluim-aş codrului,
Codrul are grija lui,
Nu aude el ce-i spui.
Ca în Biblie: Auzi-ne, Doamne, şi ne miluieşte.

Dar noi vrem să fim auziţi, respectaţi şi remuneraţi la justa valoare. Suntem mulţi, noi educăm tânăra generaţie, dezvoltăm ştiinţa.

Stimaţi colegi pedagogi! Probabil că noi în munca noastră educativă omitem ceva foarte esenţial. Doar demnitarii de azi au fost elevii şi studenţii noştri. Şi noi le-am cultivat cunoştinţe, anumite calităţi morale, şi, în special, grijă faţă de popor, să fie responsabili, să facă fapte bune. Dar cum s-a întâmplat că ei s-au abătut de la aceste principii. Şi daca este aşa, noi trebuie să respectăm cu stricteţe cerinţele Sfintei Scripturi: Bate şi ţi se va deschide, Cere şi ţi se va da, Caută şi vei găsi. Şi cine caută cu adevărat – va găsi neapărat. Va găsi şi resurse, şi demnitate morală.

O problemă actuală, care ne preocupă foarte mult, este şi sporul la salariu pentru deţinătorii de grade ştiinţifice. Doctorul în ştiinţe are un spor la salariu de 300 lei, iar doctorul habilitat – 700 lei. Este o remunerare simbolică. Câtă muncă, câtă energie, câte eforturi, cât timp depune un doctorand, un cercetător, un cadru didactic ca să elaboreze o teză de doctor (4-5, dar poate şi mai mulţi ani), iar mai apoi scrie monografii, cărţi, manuale, elaborează suporturi de curs - şi toate acestea pentru o remunerare simbolică de numai 300 lei. Este ştiut faptul că toţi elevii şi studenţii învaţă din cărţile şi lucrările noastre. Şi noi cu ce ne alegem? Întrebarea e la tema zilei şi a destinului nostru.

O asemenea remunerare nu-i motivează pe absolvenţi. De aceea nu prea sunt doritori să se înscrie la doctorat. Munca ştiinţifică nu este preţuită la justa ei valoare, ceea ce dăunează mult pregătirii cadrelor ştiinţifice tinere, dar, în mare măsură, şi dezvoltării societăţii. O parte din tineri pleacă peste hotare, dar în general o ţară fără ştiinţă este fără viitor. În acest domeniu sunt necesare investiţii serioase, de lungă durată şi cât mai urgente.

Stimaţi colegi pedagogi!

Învăţământul trebuie să devină cu adevărat o prioritate naţională şi nu o umilinţă naţională, să devină orientarea de bază a dezvoltării întregii societăţi. El este o călăuză pentru viitor, pentru toţi membrii societăţii, dacă dorim să fim cu adevărat în rândul ţărilor europene, să progresăm şi să prosperăm în continuare.

Propunere: e necesar ca în textul rezoluţiei mitingului să fie inclusă sintagma – salarii majorate pentru învăţământul preuniversitar şi învăţământul universitar.

P.S. Stimaţi colegi!

De luni intrăm în săptămâna patimilor şi ne vom bucura de învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Fie ca învierea Domnului să ne aducă salarii decente, o viaţă mai bună, respect şi demnitate în societate.

Salarii decente!
Salarii decente!
Salarii decente!

Cum văd eu mişcarea sindicală

În cazul în care mi s-ar oferi cuvântul în cadrul Congresului II al CNSM din 07 iunie 2012 aş aborda următoarele probleme: Pledez pentru o mişcare sindicală combativă, militantă, rezultativă şi orientată spre rezolvarea concretă a problemelor stringente ale membrilor de sindicat.

Eu cred în mişcarea sindicală şi în viitorul ei, cred în forţele sindicale şi de aceea propun să ne orientăm, în special, spre examinarea problemelor nerezolvate, spre problemele care frânează asigurarea bunăstării şi activităţii omului, influenţează negativ dezvoltarea societăţii şi adumbreşte imaginea pozitivă a Sindicatelor.

În activitatea noastră de zi cu zi trebuie să pornim de la faptul că învăţământul în general, iar cel universitar în special, constituie temelia progresului social-economic şi spiritual la toate etapele dezvoltării societăţii.

E necesar de conceput profund că învăţământul este o prioritate naţională. Secolul al XXI-lea este considerat secol al cunoaşterii, al informatizării, al transferului inovaţional, al conexiunii şi interconexiunii cu piaţa muncii, al dezvoltării autonomiei universitare şi a managementului universitar. Însă înfăptuirea acestor orientări cardinale din învăţământul universitar necesită soluţionarea de urgenţă a următoarelor probleme.

Salarizarea cadrelor didactice

1. În universităţi salariul este mai mic decât în învăţământul preuniversitar. În universităţi şi în învăţământul preuniversitar sunt stabilite salarii inechitabile. Cadrele didactice din învăţământul preuniversitar absolvesc universităţile respective (vin în licee din universităţi) şi au un salariu mai mare decât dascălii lor. E bine şi e rezonabil. Însă şi cadrele didactice din universităţi, care muncesc foarte mult de asemenea trebuie să fie remunerate în mod adecvat, fiind necesar un spor de 40-50% la salariu.

2. Salarizarea angajaţilor auxiliari. Acest contingent de angajaţi este salarizat sub orice nivel şi variază între 710 şi 2151 de lei (bibliotecari, deriticătoare, portari, laboranţi, lăcătuşi, metodişti, secretare-dactilografe etc.). Cine şi cum ar putea supravieţui cu aceste salarii? Credem că salariile angajaţilor auxiliari necesită o majorare urgentă şi eficientă (de cel puţin 50% la sută).

Pensiile bugetarilor

2a. Este ştiut faptul că pensiile multor bugetari sunt sub orice nivel (800-1200) lei. Cu asemenea pensii oamenii pur şi simplu doar există (iar unii nici nu există). Indexarile efectuate au un caracter simbolic şi nu schimbă situaţia grea a pensionarilor. De aceea mulţi bugetari sunt nevoiţi să activeze şi după pensionare. Şi, deşi pensia stabilită nu se mai schimbă, ei continuă să achite „Contribuţiile individuale de asigurări sociale de stat", care sunt destul de impunătoare în raport cu pensia. De aceea, ar fi binevenit faptul dacă Congresul II al CNSM ar propune Guvernului RM să excludă contribuţiile respective reţinute de la pensionari. Şi acest fapt ar demonstra că Sindicatele, într-adevăr, fac ceva concret pentru oamenii muncii – pentru pensionari.

Dar în acest context mai apare încă o întrebare. Noi am aderat la procesul Bologna parţial, numai la capitolele „Instruire-educaţie" şi am trecut cu vederea compartimentele „Salarizare şi Normă didactică". Noi avem o normă didactică cu mult mai mare şi un salariu cu mult mai mic decât cadrele didactice din universităţile-participante la procesul Bologna. Şi dacă dorim cu adevărat să devenim europeni în ştiinţă şi în cunoaştere, în general, în munca creatoare, atunci trebuie să respectăm toate cerinţele de însuşire a acestora şi, respectiv, să avem salarii decente şi o normă didactică conform procesului Bologna.

Activitatea de cercetare

3. Remunerarea pentru gradul ştiinţific de doctor şi doctor habilitat este de 300 şi 700 lei. Aceasta este o remunerare sub orice nivel, e simbolică. Câtă muncă şi cât timp depune un pedagog, un cadru didactic, un cercetător pentru a elabora o asemenea lucrare. Mai apoi urmează a fi elaborate monografii, manuale, lucrări metodice, note de curs etc. Ar fi logic ca aceste sporuri să fie cel puţin dublate. Problema constă şi în faptul că o asemenea remunerare nu-i motivează în niciun mod pe absolvenţi. De aceea, la doctorat nu prea sunt doritori şi nici nu vin chiar cei mai buni. Credem că şi în acest domeniu situaţia cu remunerarea trebuie schimbată în mod cardinal.

Cine va fi de acord să primească un salariu de maximum 2.000 de lei pe lună, şi încă fără spaţiu locativ. Iar după mulţi ani de muncă încordată, după multe lipsuri, necazuri şi nevoi să obţină un supliment la salariu de 300 de lei devalorizaţi. E o întrebare retorică.

4. Prin urmare, în condiţiile de astăzi munca ştiinţifică nu este apreciată la justa ei valoare, fapt ce influenţează negativ procesul de pregătire a cadrelor tinere. Astăzi mediul universitar întâmpină dificultăţi şi obstacole enorme în creşterea unei noi generaţii de profesori universitari în ritmurile şi în contextul noilor cerinţe (lipsa posibilităţilor şi a condiţiilor necesare). Mediul universitar devine neatractiv. Mulţi tineri sunt orientaţi spre alte „valori". Anume de aceea universităţile trebuie să beneficieze de o altă atitudine din partea statului.

Sporirea rolulului studiilor la masterat

Problema constă în faptul că restructurările, schimbările din societate nu sunt corelate cu reforma din învăţământ. Nu există un cadru legal care ar oferi un statut financiar-profesional conform calificării absolventului -master. Această stare de lucruri diminuează considerabil importanţa studilor de masterat, frânează procesul de creşterre a calificării specialiştilor, influenţează negativ calitatea serviciilor prestate pe piaţa muncii. În condiţiile date este generată o atitudine negativă a angajatorului faţă de universităţi (adică în ce măsură aceasta mai poate influenţa). Astfel este favorizată situaţia când într-o perioadă scurtă de timp în Republica Moldova vom avea preponderant deţinători de diploma de studii superioare de licenţă cu durata studiilor de doar trei ani.

Dar însăşi realitatea socială, consecinţele procesului Bologna demonstrează că absolvenţii masteratului ar trebui să dispună din start de un statut special, de un supliment la salariu în raport cu licenţiaţii, dar şi de anumite înlesniri la angajare şi activitate în general, precum şi în raport cu nivelul de calificare şi cerinţele pieţii muncii. Un asemenea fapt ar constitui un imbold necesar în prosperarea masteratului sub toate aspectele acestuia.

Statutul profesional al cadrelor didactice şi al absolvenţilor

Considerăm că în condiţiile de astăzi e necesar de a modifica substanţial statutul socio-profesional al cadrului didactic, dar şi al absolvenţilor. Constatăm cu tristeţe că diploma universitară nu mai are valoarea – prestigiul de altă dată. Astăzi devine tot mai necesar faptul, dar este şi o nevoie stringentă – de a spori imaginea pozitivă a profesorului şi a absolventului. Probabil că ar fi binevenit şi un complex de activităţi comune universitatea – mass-media privind propagarea imaginii pozitive a specialistului de calificare înaltă.

Profesorul trebuie să beneficieze de un rol social prioritar, de un respect binemeritat din partea statului şi a societăţii, să fie demn cu adevărat. Iar demnitatea este noţiunea care cuprinde şi reflectă calitatea omului de a fi demn, aptitudinea de a avea prestigiu social şi moral, de a avea o adevărată autoritate morală şi care reprezintă o nouă stare calitativă a omului şi a societăţii.

Menţionăm că această calitate sau virtute morală e extrem de necesară astăzi, când mulţi oameni, din cauza destinului vitreg, nu-şi pot păstra cu adevărat demnitatea şi nu se pot afirma în societatea contemporană. Dar omul nu poate fi lipsit de demnitate după cum nu poate fi lipsit de sufletul său uman. Putem chiar afirma că dispariţia sau diminuarea demnităţii ar fi similară cu degradarea aproape totală a societăţii umane. În aşa mod demnitatea cadrului didactic se prezintă ca dimensiune umană de primă valoare privind mediul uman de existenţă. Şi prin virtuţile sale de demnitate, omul atribuie societăţii un statut unic în lume. Iar problema rezidă în faptul că omul e în drept de a înainta anumite pretenţii sau cerinte morale faţă de societate, acestea pornind de la dreptul moral al omului de a fi respectat şi apreciat conform valorii faptelor săvârşite. Omul este valoarea supremă şi alte aprecieri nu au niciun sens.

5. Problema spaţiului locativ

Asigurarea membrilor de sindicat cu spaţiu locativ. În Republica Moldova lipseşte un program naţional de asigurare a cadrelor didactice cu spaţiu locativ. Fiecare instituţie se descurcă cum poate. Şi desigur că unii sunt favorizaţi, iar alţii neglijaţi sau pur şi simplu respinşi în mod abuziv de instanţele de resort. În sistemul ipotecar preţurile sunt inaccesibile pentru cadrele didactice universitare. Noi solicităm spaţiu locativ ipotecar la un preţ social corespunzător cu posibilităţile financiare reale ale angajaţilor şi cu o perioadă de rambursare de 20-25 de ani. De ex., Universitatea de Stat din Moldova, unde aproape 500 de angajaţi au nevoie de spaţiu locativ sau de îmbunătăţirea condiţiilor de trai, se zbate din 2005 şi până în prezent să obţină un teren pentru construcţia a două case ipotecare pentru angajaţii ei şi, deocamdată, fără succes. În acest context este inexplicabilă şi poziţia unor lideri de sindicat, care nu acordă atenţie cuvenită problemei spaţiului locativ (pretext – că aşa e în Occident). Da, dar în Occident, cetăţenii ţărilor respective dispun de condiţii normale de viaţă, au salarii decente, au spaţiu locativ, nu ca la noi.

Concomitent accentuăm că, de fapt, este dată uitării şi problema privind construcţia de cămine studenţeşti. Argumentul că acum nu-s mijloace, nu-s condiţii, că trebuie să mai aşteptăm, nu rezistă niciunei critici. Viaţa trece şi nu se mai întoarce. De aceea, propunem ca Congresul II a CNSM din Moldova să facă demersurile respective către Guvernul Republicii Moldova şi să contribuie la construcţia în 2-3 ani a 4 case ipotecare, la un preţ avantajos, cu o perioadă de rambursare de 20-25 ani pentru cadrele didactice universitare, precum şi cămine pentru studenţii universităţilor din Chişinău (conform numărului de studenţi care au nevoie de acesta).

6. Tratamentul sanatorial

În acest domeniu situaţia e cu totul deplorabilă. Primim foarte puţine bilete de tratament sanatorial şi ne împăcăm cu aces fapt. Membrii de sindicat achită cotizaţiile respective, dar îşi pun şi întrebarea firească, de ce se întâmplă aşa cum se întâmplă (vorba poetului). Iar dacă sindicatele nu se ocupă în mod serios de problemele privind asigurarea cu spaţiu locativ şi tratament sanatorial, atunci prestigiul acestora va fi subminat substanţial. Circumstanţele create ne obligă să căutăm şi să realizăm noi posibilităţi în soluţionarea acestor problem absolut stringente.

Viziuni privind unele declaraţii ale Consiliului General al CNSM

7. Consiliul General al CNSM ia atitudine, îşi expune poziţia în legătura cu diferite evenimente şi probleme din societate (creşterea galopantă a preţurilor la serviciile comunale, la diferite produse alimentare şi industriale, salariile unor demnitari, salariile şi condiţiile de muncă ale membrilor de sindicat etc., face uneori declaraţii incitante, avertizări – de tipul în caz de … noi, vom lua măsuri, vom protesta etc.) În consecinţă, după aceste declaraţii aproape nimic nu se schimbă şi starea de lucruri cum a fost aşa şi rămâne, ori se schimbă neînsemnat. Iar situaţia incertă influenţează în mod negativ imaginea sindicatelor în general. Credibilitatea sindicatelor în societate scade. Oamenii pierd încrederea în sindicate şi respectiv numărul acestora se reduce. Iată de ce ar fi binevenit şi un Serviciu sociologic în cadrul CNSM, care ar efectua sondaje, investigaţii, ar aprecia esenţa şi eficienţa activităţii sindicatelor, ar stabili starea adecvată de lucruri, ar elabora recomandările respective pentru consolidarea şi reabilitarea imaginii sindicatelor sub toate aspectele activităţii lor. Prin urmare, sunt necesare fapte concrete şi de durată.

8. Locuri de muncă. CNSM este obligată să întreprindă măsuri urgente, să depună eforturi considerabile pentru a contribui la crearea mai multor locuri de muncă. Mulţi absolvenţi ai universităţilor sunt şomeri din start. Neavând de lucru, ei sunt nevoiţi să plece peste hotare. „Fluctuaţia creierilor" a devenit o „epidemie" naţională, dar şi o dramă naţională. Cât va mai continua acest proces şi ce se întreprinde pentru ameliorarea situaţiei. Cred că Congresul II al CNSM trebuie să se pronunţe concret şi referitor la această problemă.

9. Admiterea în universităţi: Din moment ce lipsesc condiţii de activitate pentru liceenii-absolvenţi e necesar de a permite universităţilor să-i înmatriculeze la studii cu taxă pe toţi doritorii. Conform legislaţiei în vigoare fiecare tânăr are dreptul la studii. Desigur, că se are în vedere acele universităţi, care dispun de baza materială necesară şi de potenţialul intelectual respectiv.

10. **Dreptul la iniţiativă legislativă**: CNSM trebuie să dispună de dreptul la iniţiativa legislativă. Având multe obligaţiuni, sindicatul are şi anumite drepturi, o parte din ele fiind, însă ilizorii şi irealizabile. Iată de ce sunt necesare şi nişte pârghii concrete, care ar contribui la îndeplinirea obligaţiunilor sindicale. Anume de aceea trebuie modificată şi legislaţia în vigoare la capitolul „Drepturile şi obligaţiunile sindicatelor", („Legea sindicatelor", Codul muncii etc).

11. Astfel realizarea propunerilor în cauză ar contribui în mod concret la integrarea învăţământului, ştiinţei şi a mediului economic, în interconexiune cu piaţa muncii, cu mediul social real. În acest context în învăţământul universitar se va accelera renovarea structurală şi instituţională în corespundere cu indicatori de calitate şi cu cei demografici. Sperăm că includerea acestor propuneri în Raportul de dare de seamă, în strategia CNSM 2012-2017 şi în deciziile Congresului II al CNSM, iar apoi şi înfăptuirea lor practică, vor contribui nemijlocit la obţinerea unui nou nivel de calitate în învăţământul universitar la toate etapele de evoluţie, inclusiv a calităţii întregului proces didactico-ştiinţific, prin urmare şi a sporirii calităţii economiei, precum şi a calităţii vieţii în general. Anume aceasta aşteaptă de la noi membrii de sindicat şi noi suntem obligaţi să le îndreptăţim încrederea.

Dumitru CĂLDARE,
Preşedintele comitetului sindical
al Universităţii de Stat din Moldova, „Vocea poporului", mai, 2012

Activitatea organizației sindicale a salariaților Universității de Stat din Moldova în imagini

Activiști sindicali ai USM, 1969.

Adunarea activului sindical al USM, 1970. Moderator S. Roșca, președintele comitetului sindical.

Conferință a organizației sindicale universitare, 1970.

Organizația sindicală a USM – învingătoare în întrecerea socialistă unională, 1978. Drapelul e în mâinile lui Ilie Lupu, președintele comitetului sindical.

Lideri sindicali ai USM, 1981.

Prezidiul conferinței sindicale a USM, 1985.
Moderator–Andrei Smochină.

Președinții comitetului sindical al USM Gheorghe Duca și Andrei Smochină – transmiterea împuternicirilor sindicale.

Ședința comitetului sindical, aprilie 2006.

Veteranii USM, mai 2006.

Lideri sindicali de la universităţi din Chişinău – la Institutul Politehnic din Kiev, noiembrie 2007.

Deschiderea Festivalului tinereții, frumuseții și sănătății, consacrat aniversării a 60-a de la fondarea USM.
La microfon – rectorul USM din acea perioadă
Gheorghe Rusnac, dr. habilitat, profesor universitar, 2006.

Atelier de lucru pentru preşedinţii comitetelor sindicale din instituţiile universitare şi medii de specialitate (7 decembrie 2011).

Lideri sindicali de la Universitățile din Chișinău – la un seminar sindicalist, iunie 2009.

Blocul central de studii.

Seminarul „Autonomia universitară. Asigurarea parteneriatului social cu organizaţiile sindicale” (14 decembrie 2012).

Seminar sindical interuniversitar: USM – Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți, noiembrie 2012.

Activităţi din cadrul conferinţei ştiinţifico-practice „Motivarea participativă – factor de poziţionare activă a membrilor de sindicat” (20-21 iunie 2012).

Maria Iliuţ, maestru în arte.

Seminar sindical: discutarea proiectului Codului Educației, noembrie 2013.

Pe scenă – Maria Iliuț, maestru în arte.

Seminar sindical interuniversitar:
USM – Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți, 2013.
În centru – rectorul USM, dr. habilitat, profesor universitar
Gheorghe Ciocanu.

Veteranii USM, mai 2013.

Mitingul de protest cu participarea Prim-ministrului R. Moldova, dl. Iurie Leancă; scuarul Teatrului de Operă și Balet, 11 aprilie 2014.

Pichetarea clădirii Guvernului R. Moldova, 8-10 aprilie 2014.

Sindicaliștii USM – la proteste, aprilie 2014.

Mitingul de protest, 11 aprilie 2014.

Acţiuni de protest (aprilie 2014).

Activitate dedicată Zilei Liderului Sindical (martie 2014).

Tîrgul locurilor de muncă: USM, bloc IV, martie 2016.

Acţiuni de protest.
Pichetarea clădirii Guvernului R. Moldova (8-10 aprilie 2014).

Conferință sindicală universitară: decembrie 2014.

Rectorul USM,
dr. habilitat, profesor universitar
Gheorghe Ciocanu.

Prezidiul conferinței.

Conferință sindicală universitară: decembrie 2014.

Vicepreşedintele CNSM,
Petru Chiriac.

Facultatea de Litere. Omagiu profesorului universitar Timotei Melnic la 80 de ani.

Ședința comitetului sindical, martie 2016.

Aprecierea muncii liderului sindical Ludmila ȘENDREA, serviciul contabilitate, martie 2016.

Sala de lectură din blocul 4 de studii.

Bloc de studii – în veșminte noi, 2016.

Multiplu campion al Universiadelor naționale ale cadrelor didactice la jocul de dame, Ion SECRIERU, dr. conf.

Echipa de fotbal a USM – multiplă campioană și premiantă a Universiadelor naționale ale cadrelor didactice.

Echipa USM – multiplă campioană la Universiadele naționale ale cadrelor didactice la tenisul de masă. De la stânga la dreapta: Serghei BOLDÎREV, dr. conf.; Alexandru NI, lectr. superior.; Vladimir GUȚU, dr.hab.prof.univ., decanul Facultății de Psihologie și Științe ale Educației.

Echipa USM – multiplă campioană la Universiadele naționale ale cadrelor didactice la baschet. Antrenor principal – Eugeniu MELNIC, lector, maestru al sportului (al doilea din dreapta, rândul de sus).

Sturza Greta, multiplă campioană la Universiadele naționale ale cadrelor didactice la joc de dame.

Premianții turneului interuniversitar la tenis de masă între cadrele didactice, consacrat aniversării a 70-a de la fondarea USM. Locul I - Universitatea de Stat din Moldova, locul II - Universitatea de Stat din Tiraspol, locul III - Universitatea Agrară de Stat din Moldova. 20.04.2016.

Cupa comitetului sindical al angajaților USM la sah, ediția 2016.

CUPRINS

PREFAȚĂ 3
CUVÂNT ÎNAINTE 5
Universitatea de Stat din Moldova la 70 de ani:
modernizare-performanţe-standarde europene 7
Organizaţia sindicală a Universităţii de Stat din Moldova 10
KOKORIN Alexandru 12
SERGHEEV Zoia 16
KATKOV Gheorghe 19
BURNAŞEV Magdi 23
ZAHAROV Maria 29
HVALOV Fiodor 32
NEIZVESTNÎH-CEPURNOV Ludmila 37
NECIAEV Semeon 42
GRIŞANOV Leonid 46
VOJOV Valentina 51
ROŞCA Sergiu 55
DONEȚKIH Ludmila 59
CASIAN Victor 61
CHETRUŞ Petru 66
LUPU Ilie 70
DUCA Gheorghe 74
SMOCHINĂ Andrei 79
STAN Victor 83
CHILARI Efim 85
SÎRBU Pavel 90
CĂLDARE Dumitru 95
Aspecte de la Conferinţa sindicală universitară de dare de seamă
şi alegeri din 10 decembrie 2014: realizări şi perspective 103
Luare de cuvânt la Mitingul de protest în problema salarizării
insuficiente în învăţământ - 11 aprilie 2014 107
CĂLDARE Dumitru. Cum văd eu mişcarea sindicală 110
Activitatea organizației sindicale a salariaților Universității de Stat
din Moldova în imagini 117

Schițe din istoria organizației sindicale a salariaților Universității de Stat din Moldova (1946–2016)

Redactare – *Alexandra Gherasim*
Asistenţă computerizată – *Maria Bondari*
Coperta – *Roman Camerzan*

Bun de tipar 27.05.2016. Formatul 60 x 84 $^{1}/_{16}$
Coli de tipar 9. Coli editoriale 9,6.
Comanda 63/16. Tiraj 150 ex.

Centrul Editorial-Poligrafic al USM
str. Al. Mateevici, 60, Chişinău, MD 2009